ISSN 1977-0901

Επίσημη Εφημερίδα C 139
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Έκδοση στην ελληνική γλώσσα

Ανακοινώσεις και Πληροφορίες

56ο έτος

17 Μαΐου 2013

Ανακοίνωση αριθ. Περιεχόμενα Σελίδα

I *Ψηφίσματα, συστάσεις και γνωμοδοτήσεις*

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ

Επιτροπή των Περιφερειών

100ή σύνοδος ολομέλειας της 11ης Ιανουαρίου και 12ης Απριλίου 2013

2013/C 139/01 Ψήφισμα της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Η μελλοντική παγκόσμια προσέγγιση για την εξάλειψη της φτώχειας και την εξασφάλιση βιώσιμου μέλλοντος στον κόσμο» 1

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

Επιτροπή των Περιφερειών

100ή σύνοδος ολομέλειας της 11ης Ιανουαρίου και 12ης Απριλίου 2013

2013/C 139/02 Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Συνέργειες μεταξύ ιδιωτικών επενδύσεων και δημόσιας χρηματοδότησης σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο» 4

2013/C 139/03 Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Μια ισχυρότερη ευρωπαϊκή βιομηχανία για την ανάπτυξη και την οικονομική ανάκαμψη» 11

2013/C 139/04 Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων» 17

EL

Τιμή:
4 EUR

(Συνέχεια στην επόμενη σελίδα)

Ανακοίνωση αριθ.	Περιεχόμενα (συνέχεια)	Σελίδα
2013/C 139/05	Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Στήριξη της ΕΕ για την επίτευξη βιώσιμων αλλαγών σε μεταβατικές κοινωνίες»	22
2013/C 139/06	Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Στρατηγική για τη διεύρυνση και κυριότερες προκλήσεις για την περίοδο 2012-2013»	27
2013/C 139/07	Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Αξιοποίηση των δυνατοτήτων του υπολογιστικού νέφους στην Ευρώπη»	35
2013/C 139/08	Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Η αποκέντρωση στην Ευρωπαϊκή Ένωση και η θέση της τοπικής και περιφερειακής αυτοδιοίκησης στη διαμόρφωση και στην υλοποίηση της πολιτικής στην ΕΕ»	39
2013/C 139/09	Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Ενίσχυση και επικέντρωση της διεθνούς συνεργασίας της ΕΕ στην έρευνα και καινοτομία»	46
2013/C 139/10	Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Ανασχεδιασμός της εκπαίδευσης»	51

III *Προπαρασκευαστικές πράξεις*

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

100ή σύνοδος ολομέλειας της 11ης Ιανουαρίου και 12ης Απριλίου 2013

2013/C 139/11	Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους»	59

EL

I

(Ψηφίσματα, συστάσεις και γνωμοδοτήσεις)

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

100Η ΣΥΝΟΔΟΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΗΣ 11ΗΣ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ ΚΑΙ 12ΗΣ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2013

Ψήφισμα της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Η μελλοντική παγκόσμια προσέγγιση για την εξάλειψη της φτώχειας και την εξασφάλιση βιώσιμου μέλλοντος στον κόσμο»

(2013/C 139/01)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

1. χαιρετίζει την ανακοίνωση «Αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης για όλους: εξάλειψη της φτώχειας και εξασφάλιση βιώσιμου μέλλοντος για τον κόσμο» και υποστηρίζει πλήρως τον στόχο της δημιουργίας ενός γενικού πλαισίου για τη μελλοντική παγκόσμια αναπτυξιακή πολιτική που να ενσωματώνει την κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη και την περιβαλλοντική βιωσιμότητα και να καλύπτει επίσης θέματα δικαιοσύνης, ισότητας και ισοτιμίας, ειρήνης και ασφάλειας·

2. επισημαίνει τα οφέλη ενός βιώσιμου προτύπου ανάπτυξης το οποίο προσφέρει πληθώρα ευκαιριών για την τόνωση της ανάπτυξης, τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, την πράσινη οικονομία, τη βελτίωση των υπηρεσιών υπέρ της ανθρώπινης ανάπτυξης, την ενίσχυση της ευημερίας, τη μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού και τη διατήρηση ενός καθαρότερου και υγιέστερου περιβάλλοντος·

3. πιστεύει ότι, αν και έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος προς την επίτευξη των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας (ΑΣΧ), πολλά απομένουν να γίνουν. Υπενθυμίζει ότι ακόμη και σε περιόδους οικονομικής ύφεσης, το 85% των πολιτών της ΕΕ πιστεύουν ότι η Ευρώπη πρέπει να συνεχίσει να βοηθά τις αναπτυσσόμενες χώρες ([1]). Ζητεί τη διατήρηση των προσπαθειών για την επίτευξη των ΑΣΧ έως το 2015 και υποστηρίζει επίσης τη σχετική διαδικασία για την ανάπτυξη παγκόσμιων στόχων βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ), ενώ επαναλαμβάνει ότι υποστηρίζει την πρόταση για να οριστεί το 2015 «Ευρωπαϊκό Έτος Ανάπτυξης» προκειμένου να διασφαλιστεί η συνέχεια των ΑΣΧ·

4. συμμερίζεται την άποψη ότι η Διακήρυξη της Χιλιετίας παραμένει επίκαιρη και ότι έχει αποδειχτεί ότι τα προβλήματα μπορούν να αντιμετωπιστούν με την επικέντρωση και το συντονισμό των προσπαθειών στα κατάλληλα επίπεδα. Πιστεύει στη σημασία της συμμετοχής όλων των βασικών παραγόντων, και ιδίως των υποεθνικών αρχών τόσο στις αναπτυσσόμενες όσο και στις δωρήτριες χώρες, στην ανάπτυξη και εφαρμογή των αναγκαίων πολιτικών και προγραμμάτων για τη βελτιωμένη υλοποίησή τους και για την ενίσχυση μιας βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης·

5. συμφωνεί, ως εκ τούτου, ότι το μελλοντικό πλαίσιο θα πρέπει να στηριχθεί στην ισχύ των υφισταμένων σκοπών και στόχων και να παραμείνει εστιασμένο στην εξάλειψη των πολλαπλών διαστάσεων της ακραίας φτώχειας, ενώ παράλληλα θα λαμβάνονται υπόψη οι ελλείψεις των ΑΣΧ και οι κρίσιμες αλλαγές που έχουν συντελεστεί στο παγκόσμιο τοπίο κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας, κυρίως δε η αυξανόμενη σημασία:

(i) των νέων ενδιαφερόμενων παραγόντων όπως οι αναδυόμενες οικονομίες, ο ιδιωτικός τομέας, τα ιδρύματα, οι οργανώσεις της κοινωνίας πολιτών και ιδιαιτέρως οι υποεθνικές αρχές ([2]), καθώς και

(ii) των παγκόσμιων προκλήσεων που τίθενται όλο και πιο πιεστικά, και αφορούν την ασφάλεια, την υποβάθμιση του περιβάλλοντος, την κλιματική αλλαγή και τις ενεργειακές ανάγκες·

6. συμφωνεί ότι οι μελλοντικοί στόχοι θα πρέπει να είναι ολιγάριθμοι και καθολικοί από άποψη εφαρμογής, και να διασφαλίζουν την οικείωση σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης. Υπογραμμίζει ότι, προκειμένου να παραμείνουν κατανοητοί στο ευρύτερο δυνατό κοινό, θα πρέπει επίσης να είναι απλοί, σαφείς, και μετρήσιμοι·

([1]) Ειδικό Ευρωβαρόμετρο 392, Οκτώβριος 2012

([2]) Στο παρόν ψήφισμα, ο όρος «υποεθνικές αρχές» χρησιμοποιείται όπως νοείται στο πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών (όπου οι περιφέρειες νοούνται μάλλον ως περιοχές του κόσμου). Στο πλαίσιο της ΕΕ αντιστοιχεί στις «αυτοδιοικητικές αρχές».

7. σημειώνει, ωστόσο, ότι η φύση των προβλημάτων της φτώχειας στις διάφορες χώρες διαφέρει σημαντικά. Κατά συνέπεια, είναι πεπεισμένη ότι οι κοινοί στόχοι δεν αποκλείουν την ανάγκη εφαρμογής συγκεκριμένων πολιτικών και μέσων, με σεβασμό στις συγκεκριμένες συνθήκες μιας ζώνης, χώρας, περιοχής ή υποεθνικού χώρου·

8. πιστεύει ότι ένας σημαντικός λόγος για την εν μέρει ανεπιτυχή υλοποίηση των ΑΣΧ είναι οι κοινωνικές διαφορές και ανισότητες στο εσωτερικό πολλών αναπτυσσόμενων χωρών, λόγω της έλλειψης δημοκρατίας και πολιτικής λογοδοσίας, καθώς και εξαιτίας της ευρέως διαδεδομένης διαφθοράς. Η αστάθεια και η ανασφάλεια σε ορισμένες χώρες εμποδίζουν την επίτευξη των ΑΣΧ. Ζητεί από την ΕΕ να προωθήσει ενεργά τις θεμελιώδεις αξίες της δημοκρατίας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των αρχών του κράτους δικαίου μέσω της αναπτυξιακής πολιτικής της και υπενθυμίζει το σημαντικό ρόλο της τοπικής αυτοδιοίκησης για τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση των ελλείψεων στην εφαρμογή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, την προαγωγή της δημοκρατίας και την καταπολέμηση της διαφθοράς·

9. υπογραμμίζει την ανάγκη υλοποίησης μιας παγκόσμιας σύμπραξης για την ανάπτυξη, με τη συμμετοχή όλων των μερών, με επίκεντρο τον άνθρωπο και με βάση μια συμμετοχική και χωρίς αποκλεισμούς στρατηγική εκ των κάτω προς τα άνω· καλεί την ΕΕ να δώσει η ίδια το παράδειγμα και να υιοθετήσει μια ενιαία και συνεκτική θέση η οποία να αντανακλά τη συμβολή και τη συμμετοχή όλων των βαθμίδων διακυβέρνησης·

10. υπογραμμίζει ότι οι υποεθνικές αρχές είναι εκείνες οι οποίες διαχειρίζονται πολλές από τις υπηρεσίες προς τους πολίτες οι οποίες είναι αναγκαίες για την επίτευξη των στόχων της χιλιετίας, όπως το σύστημα υγείας, η υγιεινή, η εκπαίδευση, τα συστήματα μεταφοράς, ενέργειας και ύδρευσης, καθώς και η διαχείριση αποβλήτων, και, ως εκ τούτου, επηρεάζουν έντονα τα αποτελέσματα του μελλοντικού πλαισίου·

11. με στόχο την ειρήνη και την ασφάλεια, υπενθυμίζει ότι η σύγχρονη διπλωματία δεν εκφράζεται ούτε ασκείται μόνο από τις εθνικές κυβερνήσεις και ότι, με δεδομένη την ανάγκη διαλόγου, συνεργασίας και συντονισμού, ενισχύεται και καθίσταται ζωτικός ο ρόλος της διπλωματίας της πόλης. Με το εργαλείο αυτό, οι τοπικές αρχές μπορούν να προωθήσουν την κοινωνική συνοχή, την περιβαλλοντική βιωσιμότητα, την πρόληψη και την επίλυση συγκρούσεων, καθώς και την επακόλουθη ανασυγκρότηση και αποκατάσταση·

12. εκφράζει την ανησυχία της για το γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση, σύμφωνα με στοιχεία που δημοσίευσε πρόσφατα ο ΟΟΣΑ, το έτος 2012 μείωσε τις συνολικές αναπτυξιακές ενισχύσεις (κατά 2,3 δισ. ευρώ ή 4,3% σε σχέση με το 2011). Μολονότι η ΕΕ αποτελεί ακόμα τον κορυφαίο δωρητή παγκοσμίως, και χωρίς να παραγνωρίζεται ο αντίκτυπος της οικονομικής κρίσης για ορισμένα κράτη μέλη, η ΕτΠ καλεί τα όργανα της ΕΕ και τα κράτη μέλη της να συνεχίσουν την προσπάθειά τους να επιτύχουν τον στόχο του ΟΗΕ οι σχετικές δαπάνες να φθάσουν το 0,7% του ΑΕΠ έως το έτος 2015. Σημειωτέον ότι, μετά τις πρόσφατες περικοπές, το εν λόγω ποσοστό βρίσκεται στο 0,43% και μόνο ελάχιστα κράτη μέλη αγγίζουν το επιδιωκόμενο 0,7%·

13. υπενθυμίζει ότι οι υποεθνικές αρχές ασκούν σε ολοένα και περισσότερες περιπτώσεις μια αυτόνομη πολιτική ανάπτυξης και συνεργασίας και ότι, παρόλο που η συνολική συμβολή τους είναι πολύ μεγαλύτερη από ό,τι η χρηματοδοτική συνεισφορά τους, ορισμένες έχουν ήδη θέσει ως στόχο την αφιέρωση του 0,7% των πόρων τους στις προσπάθειες συνεργασίας με τις αναπτυσσόμενες χώρες, ενώ άλλες έχουν επίσης δημιουργήσει τους δικούς τους μηχανισμούς χρηματοδότησης για να ανταποκρίνονται σε ειδικές ανάγκες·

14. χαιρετίζει τη διεθνή αναγνώριση «του ρόλου των τοπικών αρχών στη σύνδεση των πολιτών με την κυβέρνηση και για την εξασφάλιση της ευρείας και δημοκρατικής συμμετοχής στα εθνικά αναπτυξιακά θεματολόγια» στη Διακήρυξη του Busan, και πιο πρόσφατα στο έγγραφο με τα αποτελέσματα της Διάσκεψης του Ρίο +20 όπου περιγράφονται ως φορείς ανάπτυξης στρατηγικών, λήψης αποφάσεων και εφαρμογής πολιτικών αειφόρου ανάπτυξης·

15. επαναλαμβάνει τα όσα αναφέρει στη γνωμοδότηση «Συμβολή των τοπικών και περιφερειακών αρχών στη Διάσκεψη του ΟΗΕ για την αειφόρο ανάπτυξη 2012 ("PIO+20")» (CDR 187/2011), ότι δηλαδή θα επιθυμούσε οι εργασίες για την Ατζέντα 21 να συνεχισθούν και να αναπτυχθούν περαιτέρω. Η Τοπική Ατζέντα 21, που δρομολογήθηκε μετά τη Σύνοδο Κορυφής το 1992, αποτελεί αντιπροσωπευτικό παράδειγμα ενός σχεδίου βάσης που απέφερε καλά και ουσιαστικά αποτελέσματα με τη μορφή τόσο συγκεκριμένων μέτρων όσο και καλύτερης κατανόησης και αυξημένης δέσμευσης των φορέων της κοινωνίας σε θέματα βιωσιμότητας·

16. υπενθυμίζει την ενεργό συμβολή της Επιτροπής των Περιφερειών στη Διάσκεψη Ρίο +20, τόσο στο στάδιο που προηγήθηκε αυτής όσο και ως μέρος της αντιπροσωπείας της ΕΕ, στο πλαίσιο των οποίων προέβαλε όσα μπορούν να επιτευχθούν μέσω πρωτοβουλιών όπως το Σύμφωνο των Δημάρχων και οι Πράσινες Πρωτεύουσες της Ευρώπης· εφιστά την προσοχή στο Μνημόνιο Συνεννόησης που έχει υπογράψει με το Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον (UNEP) με την ευκαιρία αυτή, με σκοπό την επίτευξη περαιτέρω συνεργιών μεταξύ των διαφόρων επιπέδων και την καλύτερη εφαρμογή της Δήλωσης του Ρίο +20. Από αυτή την άποψη, θα συνεχίσει να συμμετέχει υπό την ιδιότητα του παρατηρητή στην αντιπροσωπεία της ΕΕ στις σχετικές διασκέψεις των συμβαλλομένων μερών·

17. επαναλαμβάνει την άποψή της σύμφωνα με την οποία οι υποεθνικές αρχές θα πρέπει αναγνωριστούν πλήρως ως ενδιαφερόμενοι κυβερνητικοί φορείς, παράλληλα με τις εθνικές κυβερνήσεις και τους φορείς των Ηνωμένων Εθνών, στο θεσμικό πλαίσιο για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Στο πλαίσιο αυτό, ζητεί τη σύσταση διαρκούς επιτροπής για τις υποεθνικές και τις τοπικές αρχές είτε στους κόλπους του Προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον (UNEP), είτε στους κόλπους του υψηλού επιπέδου Διακυβερνητικού Πολιτικού Φόρουμ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (HLPF)·

18. υπενθυμίζει ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αναγνωρίζοντας το ρόλο τους και προκειμένου να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα της αναπτυξιακής βοήθειας, απηύθυνε για πρώτη φορά το 2008 έκκληση για την ανάπτυξη μιας ολιστικής προσέγγισης των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ως φορέων ανάπτυξης σε παγκόσμιο, ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο· χαιρετίζει τις προσπάθειες που καταβάλλει η Επιτροπή σε επίπεδο ΕΕ στον τομέα αυτό, καθώς και την πρόθεσή της να επικαιροποιήσει αυτή τη στρατηγική μετατόπιση της σχέσης της με τις προαναφερθείσες αρχές, μέσω ειδικής ανακοίνωσης σχετικά με το ρόλο της τοπικής αυτοδιοίκησης για την ανάπτυξη, που θα δημοσιεύσει την άνοιξη του 2013·

19. ζητεί να συνεκτιμηθούν στις μελλοντικές στρατηγικές, ιδίως στην Ευρωπαϊκή Ένωση, οι δυνατότητες που προσφέρει η πολυμερής αποκεντρωμένη συνεργασία, συμπεριλαμβανομένων μέσων όπως η διαδικτυακή πύλη αποκεντρωμένης συνεργασίας, να χαρτογραφηθούν οι δραστηριότητες και οι βέλτιστες πρακτικές, και να επιτραπεί η ανταλλαγή πληροφοριών, προκειμένου να καταστεί εφικτός ο συνδυασμός των δεξιοτήτων και ικανοτήτων με τις ανάγκες, καθώς και η Διάσκεψη για την αποκεντρωμένη συνεργασία με σκοπό την καλλιέργεια του πολιτικού διαλόγου, παράλληλα με συγκεκριμένες αντιπροσωπευτικές για τις χώρες γειτονίας πολιτικές συνελεύσεις όπως η ARLEM για τη Μεσόγειο και η CORLEAP για τις χώρες της Ανατολής·

20. δεσμεύεται να συνεχίσει να υποστηρίζει τις προσπάθειες για την καλύτερη προβολή και την ενοποίηση ευρωπαϊκών σχημάτων, όπως το Σύμφωνο των Δημάρχων και οι Πράσινες Πρωτεύουσες της Ευρώπης, και παρόμοια σχήματα σε άλλα μέρη του κόσμου και παγκόσμια προγράμματα, όπως η νέα πρωτοβουλία του UNEP «Πόλεις που χρησιμοποιούν αποτελεσματικά τους πόρους τους» ή η πρόσφατη εταιρική σχέση ΕΕ-Κίνας για τη βιώσιμη αστυφιλία και η Τοπική Ατζέντα 21 σε παγκόσμιο επίπεδο και όλως ιδιαιτέρως σε ό,τι αφορά τις σχέσεις της με τις χώρες της διεύρυνσης της ΕΕ και της πολιτικής γειτονίας·

21. χαιρετίζει την αναγνώριση εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής του στόχου της «πορείας προς την κατεύθυνση βιώσιμων, ανθεκτικών πόλεων» ως οδηγών για τη βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη· συνιστά να συμπεριληφθεί στους μελλοντικούς ΑΣΧ ένας συγκεκριμένος στόχος για τη βιωσιμότητα των πόλεων· καλεί την ΕΕ να συνεχίσει να ασχολείται με το καθοριστικής σημασίας ζήτημα της αειφόρου αστικής διαβίωσης και να υποστηρίξει τις πόλεις και τις υποεθνικές αρχές στις προσπάθειές τους να προσαρμοστούν στην κλιματική αλλαγή και να αναπτύξουν την ανθεκτικότητά τους και την ικανότητα αντιμετώπισης και πρόληψης καταστροφών με βάση τις απαραίτητες αρμοδιότητες και πόρους, δεδομένου ότι είναι αυτές που ευρίσκονται συχνά στην πρώτη γραμμή αντιμετώπισης φυσικών ή ανθρωπογενών καταστροφών·

22. αναθέτει στον Πρόεδρό της να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στους Προέδρους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στην ιρλανδική Προεδρία της ΕΕ και στην επικείμενη λιθουανική Προεδρία του Συμβουλίου.

Βρυξέλλες, 12 Απριλίου 2013

Ο Πρόεδρος
της Επιτροπής των Περιφερειών
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

100Η ΣΥΝΟΔΟΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΗΣ 11ΗΣ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ ΚΑΙ 12ΗΣ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2013

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Συνέργειες μεταξύ ιδιωτικών επενδύσεων και δημόσιας χρηματοδότησης σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο»

(2013/C 139/02)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

— συμφωνεί ότι ο συνδυασμός των επιχορηγήσεων με καινοτόμα χρηματοδοτικά μέσα (ΚΧΜ) προσφέρει δυνητικά μια καινοτόμο προσέγγιση, μέσω της οποίας μπορεί να μειωθούν το συνολικό κόστος και οι κίνδυνοι των έργων/επενδύσεων, και καλεί τις αυτοδιοικητικές αρχές να χρησιμοποιήσουν τη φαντασία τους για να σκεφτούν πώς μπορούν να χρησιμοποιηθούν αυτά τα διαφορετικά «εργαλεία» για τη βέλτιστη υποστήριξη των κατά τόπους επενδύσεων·

— υπογραμμίζει τον καθοριστικό ρόλο που διαδραματίζει η ΕΤΕπ ως ευρωπαϊκό ίδρυμα μακροπρόθεσμης χρηματοδότησης για την υποστήριξη των ΣΔΙΤ εντός της ΕΕ, καθώς και στην παροχή εμπειρογνωμοσύνης και τεχνογνωσίας για την ανάπτυξη και την υλοποίηση μιας σειράς ΚΧΜ σε επίπεδο ΕΕ, σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή·

— εκφράζει, ως εκ τούτου, την ικανοποίησή της για την αύξηση του κεφαλαίου της ΕΤΕπ κατά 10 δις ευρώ, πράγμα που θα επιτρέψει στην ΕΤΕπ να παράσχει έως και 60 δις ευρώ πρόσθετης χρηματοδότησης·

— καλωσορίζει τα νέα «δάνεια πλαίσιο» και τα «διαρθρωτικά δάνεια προγράμματος», μέσα που εισήχθησαν από την ΕΤΕπ και τα οποία θα μπορούσαν να αποδειχτούν ζωτικής σημασίας για τη χρηματοδότηση των ΟΤΑ, επιτρέποντας τη χρηματοδότηση ενός χαρτοφυλακίου επενδύσεων και υπερβαίνοντας το φράγμα του μεγέθους του έργου·

— αναγνωρίζει ότι υπήρξαν αρχικά προβλήματα απορρόφησης των ΚΧΜ στα προγράμματα των διαρθρωτικών ταμείων και προσδιορίζει μια σειρά από παράγοντες που εξηγούν αυτό το χαμηλό ποσοστό απορρόφησης, συμπεριλαμβανομένης της έλλειψης συνειδητοποίησης και κατανόησης των ευκαιριών, της ανάγκης για «αλλαγή νοοτροπίας» των αρχών διαχείρισης με την απομάκρυνση από τις επιχορηγήσεις και τη στροφή προς άλλα χρηματοοικονομικά μέσα, καθώς και τις ανησυχίες γύρω από την πολυπλοκότητα του κανονιστικού πλαισίου, συμπεριλαμβανομένης της νομοθεσίας για τις κρατικές ενισχύσεις·

— χαιρετίζει την επέκταση του φάσματος των ΚΧΜ για την περίοδο 2014-2020 σε όλους τους τύπους έργων, σε όλους τους θεματικούς στόχους και τις επενδυτικές προτεραιότητες που καλύπτονται από τις συμφωνίες εταιρικής σχέσης και τα επιχειρησιακά προγράμματα, και σε όλα τα ταμεία του ΚΠΣ·

— υπογραμμίζει το αυξανόμενο ενδιαφέρον των αυτοδιοικητικών αρχών για την ανάπτυξη διαπεριφερειακών ταμείων στο πλαίσιο των μακρο-περιφερειακών στρατηγικών με την ΕΤΕπ·

— ζητεί την επέκταση της πρωτοβουλίας για τη έκδοση ομολόγων έργων (ΠΕΟΕ) μέχρι το 2020 και την επέκταση του πεδίου εφαρμογής της, ώστε να συμπεριλάβει άλλους τομείς εκτός από τα διευρωπαϊκά δίκτυα, όταν έχει διενεργηθεί αξιολόγηση της πιλοτικής φάσης·

— συνιστά στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αποσαφηνίσει την εφαρμογή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις στην περίπτωση των ΚΧΜ·

Εισηγητής	ο κ. Rhodri Glyn THOMAS (UK/EA), μέλος της Εθνοσυνέλευσης της Ουαλίας
Έγγραφο αναφοράς	

I. **ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Εισαγωγή

1. υποστηρίζει ότι, παρά την αυξανόμενη αισιοδοξία ότι η χειρότερη φάση της κρίσης της Ευρωζώνης αποτελεί παρελθόν, εξακολουθούν να υφίστανται σημαντικές προκλήσεις και εμπόδια για την τόνωση της οικονομικής ανάκαμψης σε ολόκληρη την ΕΕ, ιδίως όσον αφορά τη διαθεσιμότητα δημόσιας και ιδιωτικής χρηματοδότησης για την υποστήριξη βασικών επενδύσεων·

2. υποστηρίζει ότι η ΕΕ έχει να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην προσπάθεια αποκατάστασης της εμπιστοσύνης στην οικονομία, με τη δημιουργία γενικών συνθηκών που θα βοηθήσουν στην κινητοποίηση των περιορισμένων δημόσιων και ιδιωτικών πόρων οι οποίοι διατίθενται για την τόνωση βασικών επενδύσεων σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο, και να αντιμετωπιστεί η συνεχιζόμενη υστέρηση στη διαθεσιμότητα χρηματοδότησης και πιστώσεων προς τις ΜμΕ, χωρίς την οποία οι προσδοκίες για την υλοποίηση της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και του συμφώνου για την απασχόληση και την ανάπτυξη δεν θα ευοδωθούν·

3. τονίζει εκ νέου, όπως αναφέρεται στη γνωμοδότηση που εξέδωσε σχετικά με την επίτευξη μεγαλύτερων συνεργειών μεταξύ του προϋπολογισμού της ΕΕ και των εθνικών και υποεθνικών προϋπολογισμών που υιοθετήθηκε στις 31 Ιανουαρίου 2013 ([1]), τον κεντρικό ρόλο και τις αρμοδιότητες των αυτοδιοικητικών αρχών (ΟΤΑ) στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής προσπάθειας για την ανάκαμψη, δεδομένου ότι οι αρχές αυτές είναι υπεύθυνες για σημαντικό μερίδιο των δημοσίων δαπανών στην Ευρώπη (16,7 % του ΑΕΠ και 34 % του συνόλου των δημοσίων δαπανών το 2011, και αντιπροσωπεύουν τα δύο τρίτα των άμεσων επενδύσεων κατά τη διάρκεια του 2011 ([2])), πολλές δε από αυτές είναι συγκεντρωμένες σε περιοχές βασικής προτεραιότητας που ευρίσκονται στο επίκεντρο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» (όπως οικονομικά θέματα, εκπαίδευση, περιβάλλον, στέγαση και υποδομές κοινής ωφελείας)·

4. υπογραμμίζει την αυξανόμενη σημασία και το ενδιαφέρον των συμπράξεων δημοσίου και ιδιωτικού τομέα για τη χρηματοδότηση έργων (ΣΔΙΤ) ([3]), και των καινοτόμων χρηματοδοτικών μέσων (ΚΧΜ) ([4]) ως μηχανισμού ο οποίος θα μπορούσε να συμβάλει στον απεγκλωβισμό βασικών επενδύσεων·

5. εκφράζει, ως εκ τούτου, την ικανοποίησή της για τον ρόλο που διαδραματίζει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε ό,τι αφορά την τόνωση της χρήσης των ΣΔΙΤ και ΚΧΜ, παρέχοντας ένα πλαίσιο πολιτικής που υποστηρίζει και ενθαρρύνει τη χρήση αυτών των μέσων, καθώς και κινητοποιώντας πόρους του προϋπολογισμού της ΕΕ για την αύξηση της διαθέσιμης «κοινής» χρηματοδότησης σε επίπεδο ΟΤΑ·

6. υπογραμμίζει τον κεντρικό ρόλο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ) και του μεγεθυνόμενου δημόσιου τραπεζικού τομέα σε όλη την ΕΕ για την υποστήριξη ενός συνεκτικού και ολοκληρωμένου επενδυτικού περιβάλλοντος «με όχημα την πολιτική»·

7. σημειώνει ότι παρά το σχετικά μικρό μέγεθός του, ο προϋπολογισμός της ΕΕ και η ΕΤΕπ έχουν συμβάλει σημαντικά στην τόνωση της μόχλευσης των επενδύσεων σε όλη την επικράτεια της ΕΕ, ιδίως (αλλά όχι αποκλειστικά) με πόρους του «Κοινού Πλαισίου Στρατηγικής» (ΚΠΣ) που έχουν συγκεντρωθεί και εφαρμόζονται σε εδαφικό επίπεδο (σε πολλές περιπτώσεις από τους ΟΤΑ), και οι οποίοι ασκούν σημαντικές «πολλαπλασιαστικές» επιδράσεις στην οικονομία·

8. σημειώνει τη φιλοδοξία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να διπλασιάσει δυνητικά το πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα των επενδύσεων των Διαρθρωτικών Ταμείων για την περίοδο 2014-2020 σε 4,2 ανά 1 ευρώ που επενδύεται από την ΕΕ, με πρώτη ένδειξη ότι το μερίδιο του ΕΤΠΑ που απορροφάται από ΚΧΜ θα μπορούσε να αυξηθεί από 5 % σε 15 %·

([1]) Έγγραφο CdR 1778/2013 final.

([2]) Dexia Credit local και CEMR (2012), Subnational public finance in the European Union, Ιούλιος 2012.

([3]) Ο όρος ΣΔΙΤ χρησιμοποιείται στην παρούσα γνωμοδότηση ως αναφορά σε κοινά προγράμματα επενδύσεων με σημμετοχή και χρηματοδότηση του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα, και νοείται στο πλαίσιο μιας προσέγγισης με βάση συγκεκριμένα «έργα», εφάπαξ επενδύσεις με τη σύμπραξη δημόσιου/ιδιωτικού τομέα.

([4]) Ο όρος ΚΧΜ χρησιμοποιείται στην παρούσα γνωμοδότηση ως αναφορά σε προγράμματα ή μέσα που έχουν συσταθεί για να υποστηρίξουν μια σειρά από επιμέρους έργα/δράσεις που υλοποιούνται μέσω μιας «κοινοπραξίας» αντί εφάπαξ έργου, π.χ. JEREMIE ή JESSICA. Ο όρος χρησιμοποιείται κατά προτίμηση από τον όρο «Μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής» (ΜΧΤ) που είναι επίσης ευρέως διαδεδομένος στην ΕΕ και στην ακαδημαϊκή βιβλιογραφία στον τομέα αυτό.

9. επικροτεί τη διατήρηση της προσέγγισης των «ανατροφοδοτούμενων» πόρων του ΚΠΣ, η οποία έχει τη δυνατότητα να δημιουργήσει μια «κληρονομιά» στο εδαφικό επίπεδο. Ζητεί να εξεταστεί πώς η προσέγγιση των «ανατροφοδοτούμενων» πόρων θα μπορούσε να αναπτυχθεί αποτελεσματικά για ΚΧΜ που υπόκεινται στην κεντρική διαχείριση των προγραμμάτων τα οποία υποστηρίζονται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ (π.χ. COSME και Ορίζοντας 2020)·

10. χαιρετίζει την υψηλότερη πολιτική προτεραιότητα που δίνεται στα ΚΧΜ στο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2014-2020 και τις συνοδευτικές προτάσεις· ενθαρρύνει τις αυτοδιοικητικές αρχές (και τα κράτη μέλη) να προχωρήσουν στη βελτιστοποίηση αυτού του ευνοϊκού ρυθμιστικού πλαισίου - ιδίως με την ενίσχυση και τη διασαφήνιση των κανόνων που διέπουν τους πόρους του ΚΠΣ που παρέχονται μέσω επιμερισμένης διαχείρισης σε τοπικό επίπεδο·

11. συμφωνεί με την Ειδική Έκθεση που καταρτίζεται από το CEPS, κατόπιν αιτήματος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ([5]), βάσει της οποίας τα ΚΧΜ δεν θα πρέπει να θεωρηθούν ως πανάκεια για όλα τα είδη παρεμβάσεων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, υπογραμμίζοντας ότι είναι μόνο «*κατάλληλα για έργα με δυνητικά επικερδή οικονομική απόδοση*» και ότι «*δεν πρέπει να θεωρηθούν ως υποκατάστατα για τις επιχορηγήσεις, αλλά ως μέσο ενίσχυσης του πεδίου εφαρμογής του προϋπολογισμού της ΕΕ*»·

12. συμφωνεί, επίσης, ότι ο συνδυασμός (ή «ανάμιξη») των επιχορηγήσεων με ΚΧΜ προσφέρει δυνητικά μια καινοτόμο προσέγγιση, μέσω της οποίας μπορεί να μειωθούν το συνολικό κόστος και οι κίνδυνοι των έργων/επενδύσεων, και καλεί τις αυτοδιοικητικές αρχές να χρησιμοποιήσουν τη φαντασία τους για να σκεφτούν πώς μπορούν να χρησιμοποιηθούν αυτά τα διαφορετικά «εργαλεία» για τη βέλτιστη υποστήριξη των κατά τόπους επενδύσεων.

Λογική βάση, αιτιολόγηση και οφέλη των ΣΙΔΤ/ΚΧΜ

13. υποστηρίζει ότι το σκεπτικό για τις ΣΔΙΤ και τα ΚΧΜ υπαγορεύεται από μια σειρά από παράγοντες που υπερβαίνουν τον βασικό ρόλο που μπορεί να διαδραματίσουν τέτοιου είδους προσεγγίσεις για την υποστήριξη της οικονομικής ανάκαμψης στην ΕΕ. Το βασικό σκεπτικό στο οποίο στηρίζονται οι ΣΔΙΤ είναι η δυνατότητα επίτευξης κοινών οφελών, κοινών στόχων και επιδιώξεων, με τρόπο που δεν θα ήταν δυνατός ή επιθυμητός χωρίς τη συσπείρωση των δημόσιων και ιδιωτικών συμφερόντων. Η λογική πίσω από τα ΚΧΜ είναι να παράσχουν μια πιο δομημένη υποστήριξη, θεσπίζοντας καθεστώτα με καθορισμένους κανόνες και στόχους, που μπορεί να χρησιμοποιηθούν για την εστίαση των δράσεων σε συγκεκριμένους δικαιούχους/ομάδες (π.χ. ΜμΕ μέσω μικροχρηματοδότησης, έργων Ε&Α, σχεδίων αστικής ανάπτυξης)·

14. υποστηρίζει ότι η αδυναμία της αγοράς αποτελεί σημαντικό επιχείρημα υποστήριξης της παρέμβασης του δημοσίου για τον περιορισμό των κινδύνων, την παροχή κινήτρων συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα και τη διευκόλυνση της πραγματοποίησης επενδύσεων οι οποίες διαφορετικά δεν θα συνέβαιναν. Αυτή η λογική είναι εμφανής στα ΚΧΜ που έχουν στόχο π.χ. την παροχή πρόσβασης των ΜμΕ σε μικροχρηματοδότηση·

([5]) CEPS Ειδική έκθεση αριθ. 68, Οκτώβριος 2012, σελ 1.

15. υποστηρίζει, ωστόσο, μεθ' επιτάσεως ότι η αποτυχία της αγοράς δεν είναι η μοναδική ή αναγκαία κινητήρια δύναμη τέτοιων ενεργειών, και ότι μπορεί επίσης να υπάρχει ένας ευρύτερος στόχος κοινωνικής πολιτικής στον οποίο στηρίζεται η λογική για παρεμβάσεις, όπως η εστίαση σε μακροπρόθεσμα και όχι βραχυπρόθεσμα οφέλη, με έμφαση σε περιβαλλοντικούς (π.χ. καθαρή ενέργεια) ή κοινωνικούς στόχους (μείωση της φτώχειας, αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού), αν και αυτές οι επενδύσεις μπορεί με τη σειρά τους να οδηγήσουν σε νέες αγορές και οικονομικές δραστηριότητες (όπως είναι η ανάπτυξη του τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, η αστική ανάπλαση, κλπ.)·

16. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να διασαφηνίσει περισσότερο το νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο που υπάρχει πίσω από τις ΣΔΙΤ και τα ΚΧΜ και στο οποίο στηρίζεται η λογική αυτής της δημόσιας πολιτικής, και να παράσχει περαιτέρω διευκρινίσεις σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις και τη νομοθεσία περί δημοσίων συμβάσεων, οι οποίες μπορούν να παρεμποδίσουν τη συμμετοχή των αυτοδιοικητικών αρχών σε τέτοιες πρωτοβουλίες. Όταν υπάρχει μια σαφής δημόσια πολιτική, οι κανόνες περί ανταγωνισμού της ΕΕ δεν θα πρέπει να εμποδίζουν ή να λειτουργούν ως αντικίνητρο στην προώθηση τέτοιου είδους παρεμβάσεων·

17. υπογραμμίζει ότι ο δημόσιος τομέας υπόκειται στον δημοκρατικό έλεγχο: κατ αρχήν υιοθετεί μια μακροπρόθεσμη προοπτική για τη βιωσιμότητα των επενδύσεων, και επικεντρώνεται στην εξασφάλιση της τήρησης βασικών δημόσιων στόχων και αξιών, μειώνοντας τον κίνδυνο με την παροχή ενός σχετικά ασφαλούς περιβάλλοντος για επενδύσεις του ιδιωτικού τομέα. Οι εταίροι του ιδιωτικού τομέα συνεισφέρουν νέα χρηματοδότηση, εμπορική ευαισθητοποίηση και τεχνογνωσία, καινοτομία και επιχειρηματικές δεξιότητες·

18. σημειώνει ότι για τους ιδιωτικούς φορείς επενδύσεων, συμπεριλαμβανομένων των συνταξιοδοτικών ταμείων, ένα από τα πιθανά κίνητρα επένδυσης σε ΣΔΙΤ/ΚΧΜ, ιδίως στην τρέχουσα οικονομική συγκυρία και δεδομένης της μεγάλης αβεβαιότητας που επικρατεί στις χρηματοπιστωτικές αγορές, είναι ότι η συμμετοχή του δημόσιου τομέα μπορεί να μετριάσει τον αναμενόμενο επενδυτικό κίνδυνο. Επιπλέον, η χρηματοδοτική συμμετοχή τα ΕΤΕπ/ΕΕ προσφέρει τη δυνατότητα περαιτέρω μείωσης του αναμενόμενου κινδύνου, μέσω του «εξωτερικού» ελέγχου της ποιότητας των προγραμματισμένων επενδύσεων·

19. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να διερευνήσει περαιτέρω τις δυνατότητες ανάληψης δράσης σε επίπεδο ΕΕ με στόχο την κινητοποίηση επενδύσεων εκ μέρους των συνταξιοδοτικών ταμείων για τη στήριξη του σχεδίου ανάκαμψης στην ΕΕ·

20. ισχυρίζεται ότι, λόγω των ανεύθυνων χρηματοοικονομικών επενδύσεων που οδήγησαν στην οικονομική κρίση του 2008, και της τάσης που παρατηρείται τα τελευταία 3-4 χρόνια για μεταρρύθμιση του κλάδου των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών στην Ευρώπη, αναγνωρίζεται σαφώς η ανάγκη επικέντρωσης σε μακροπρόθεσμες και βιώσιμες επενδύσεις και αποφυγής των καταχρήσεων και των υπερβολών του παρελθόντος·

21. υπογραμμίζει, ως εκ τούτου, την ουσιαστική ανάγκη προάσπισης και σεβασμού των κοινωφελών στόχων και του ενδιαφέροντος στις συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Σημειώνει, ωστόσο, ότι χωρίς ιδιώτες επενδυτές δεν μπορεί να υπάρξει σύμπραξη δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, και ότι οι κανόνες που διέπουν τις ΣΔΙΤ και τα ΚΧΜ πρέπει να αναπτυχθούν με τρόπο που να παρέχει κίνητρα συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα·

22. ισχυρίζεται ότι υπάρχει μια έντονη στροφή προς νέα πρότυπα κυριότητας, με στόχο την παροχή πολιτικής στήριξης σε επενδύσεις προς όφελος των πολιτών σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, με σεβασμό στην ανάγκη εξασφάλισης της αποδοτικότητας του κόστους και της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας και όχι με σκοπό τη μεγιστοποίηση βραχυπρόθεσμων κερδών με κάθε κόστος, με βάση την ισχυρή παράδοση των δημόσιων τραπεζών στην ΕΕ, που αντιπροσωπεύουν πάνω από το 20 % του τραπεζικού τομέα της ΕΕ (για παράδειγμα η KFW και το δίκτυο περιφερειακών τραπεζών στη Γερμανία, η Caisse des Dépôts στη Γαλλία και το Cassa Depositi e Prestiti στην Ιταλία) [6]·

23. σημειώνει, στο πλαίσιο αυτό, το αναδυόμενο σκανδιναβικό πρότυπο των οργανισμών χρηματοδότησης των ΟΤΑ: BNV (Ολλανδία), KommuneKredit (Δανία), Kommunalbank (Νορβηγία), Kommuninvest (Σουηδία), Municipality Finance (Φινλανδία). Αν και διαφέρουν σε μεγάλο βαθμό όσον αφορά το επίπεδο της συμμετοχής της αντίστοιχης κεντρικής κυβέρνησης και ως εκ τούτου το επίπεδο του ελέγχου που ασκεί η κυβέρνηση και το επίπεδο του κινδύνου που αυτή αναλαμβάνει [7], παρέχουν μια ενδιαφέρουσα εναλλακτική μέθοδο χρηματοδότησης των επενδύσεων των ΟΤΑ, συμπεριλαμβανομένων αυτών που πραγματοποιούνται σε συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα: στην περίπτωση της Φινλανδίας, για παράδειγμα, η Municipal Finance ανήκει κατά 16 % στο κράτος, κατά 31 % στα φινλανδικά δημόσια συνταξιοδοτικά ταμεία και κατά 52 % στους δήμους. Στην Ουαλία έχε ξεκινήσει συζήτηση σχετικά με τη δυνατότητα δημιουργίας μιας δημόσιας Ουαλικής Τράπεζας Επενδύσεων.

Ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων

24. υπογραμμίζει τον καθοριστικό ρόλο που διαδραματίζει η ΕΤΕπ ως ευρωπαϊκό ίδρυμα μακροπρόθεσμης χρηματοδότησης (και μεγαλύτερος πολυμερής δανειολήπτης και δανειστής του κόσμου - σε συνεργασία με πάνω από 150 χώρες μη-μέλη της ΕΕ) για την υποστήριξη των ΣΔΙΤ εντός της ΕΕ, καθώς και στην παροχή εμπειρογνωμοσύνης και τεχνογνωσίας για την ανάπτυξη και την υλοποίηση μιας σειράς ΚΧΜ σε επίπεδο ΕΕ, σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (συμπεριλαμβανομένων των πρωτοβουλιών JEREMIE, JESSICA, ELENA και της διευκόλυνσης RSFF, καθώς και διευκολύνσεων τεχνικής στήριξης όπως οι JASPERS και JASMINE)·

25. υπογραμμίζει την αξία που αποφέρει η ΕΤΕπ όσον αφορά την εφαρμογή μιας προσέγγισης βασιζόμενης στην επένδυση, την ευελιξία προσαρμογής της στήριξης και των δανείων σε συγκεκριμένους συνδυασμούς, την ικανότητα παροχής επαγγελματικών συμβουλών και τεχνογνωσίας στις δημόσιες αρχές, και την προσφορά καλών όρων στους πελάτες, χάρη στην αξιολόγηση ΑΑΑ της οποίας χαίρει στις διεθνείς χρηματοπιστωτικές αγορές·

26. υπογραμμίζει το ευρύ φάσμα των διαθέσιμων μέσων στήριξης και των διαφορετικών τύπων παρεμβάσεων της ΕΤΕπ, όπως μεταξύ άλλων τα άμεσα δάνεια υλοποίησης έργων (για ποσά πάνω από 25 εκατ. ευρώ), η διαμεσολάβηση για τη χορήγηση δανείων μέσω τοπικών τραπεζών, η παροχή επιχειρηματικών κεφαλαίων, τα προγράμματα μικροχρηματοδότησης κλπ. και η προσέγγιση των επενδύσεων με γνώμονα την πολιτική, με εστίαση στις πρωταρχικές προτεραιότητες της ΕΕ για την ανάπτυξη των ΜμΕ, η αντιμετώπιση των οικονομικών/κοινωνικών ανισοτήτων, η επένδυση στο φυσικό/αστικό περιβάλλον, η οικονομία της γνώσης, η υποστήριξη των ευρωπαϊκών δικτύων και το βιώσιμο ενεργειακό εφοδιασμό στην ΕΕ·

27. επισημαίνει ότι πάνω από το 90 % της δραστηριότητας της ΕΤΕπ επικεντρώνεται στην Ευρώπη, αλλά ότι η τράπεζα επιτελεί σημαντικό ρόλο στην εφαρμογή των οικονομικών πτυχών της εξωτερικής και της αναπτυξιακής πολιτικής της ΕΕ, ρόλος ο οποίος επικροτείται από την Επιτροπή των Περιφερειών·

28. υπογραμμίζει την αυξανόμενη σημασία των χρηματοδοτικών παρεμβάσεων της ΕΤΕπ από τα τέλη της δεκαετίας του 90, η οποία διαφαίνεται στην αύξηση των δανείων κατά την τελευταία δεκαετία, και ιδίως κατά την οικονομική κρίση των τελευταίων 4-5 ετών·

29. σημειώνει ότι στα μέσα της δεκαετίας του 2000 οι ετήσιες δανειακές δράσεις της ΕΤΕπ αυξήθηκαν από 10 δις ECU το 1998 σε 45 δις ευρώ, και κορυφώθηκαν στα 79 δις ευρώ το 2011 (έτος αιχμής), για να αντισταθμιστεί η μείωση των ιδιωτικών επενδύσεων κατά τη διάρκεια της κρίσης. Μέχρι το τέλος του 2011 η συνολική αξία των τρεχόντων, ανεξόφλητων δανείων είχε αυξηθεί κατά περισσότερο από ένα τρίτο φτάνοντας τα 395 δις ευρώ. Η ΕΤΕπ διαδραμάτισε καίριο ρόλο στη διάθεση κεφαλαίων σε ολόκληρη την ΕΕ, καθώς και στη στήριξη των επενδύσεων σε μια σειρά από χώρες της Ευρωζώνης που αντιμετωπίζουν προβλήματα, όπως η Ελλάδα, η Πορτογαλία και η Ισπανία·

30. εκφράζει, ως εκ τούτου, την ικανοποίησή της για την αύξηση του κεφαλαίου της ΕΤΕπ κατά 10 δις ευρώ, πράγμα που θα επιτρέψει στην ΕΤΕπ να παράσχει έως και 60 δις ευρώ πρόσθετης χρηματοδότησης·

31. υπογραμμίζει πόσο σημαντικό είναι να έχει η ΕΕ ένα τέτοιο περιουσιακό στοιχείο στη διάθεσή της, που μπορεί να ανταποκρίνεται με ευελιξία και ταχύτητα στις μεταβαλλόμενες συνθήκες, να προσαρμόζει και να αναπτύσει με τον κατάλληλο τρόπο νέα προγράμματα στήριξης. Επαναλαμβάνει τη σημασία που έχει στην τρέχουσα οικονομική συγκυρία η ύπαρξης ενός θεσμού της ΕΕ που να αναλαμβάνει να προβεί σε επενδύσεις ακολουθώντας μια συγκεκριμένη πολιτική με στόχο την επίτευξη βασικών στόχων της ΕΕ, σε συμφωνία με την αρχή της «μη-απώλειας» και όχι της «μεγιστοποίησης του κέρδους»·

---

[6] Public Financial Institutions in Europe (Τα δημόσια χρηματοπιστωτικά ιδρύματα στην Ευρώπη), Μάρτιος 2011, European Association of Public Banks (EAPB).

[7] Η Kommunalbank στη Νορβηγία υπάγεται κατά 100 % στην επποπτεία και αποτελεί ιδιοκτησία της κεντρικής κυβέρνησης. Η BNV bank στις Κάτω Χώρες ανήκει κατά 50 % στο κράτος και κατά 50 % στις αυτοδιοικητικές αρχές.

32. συγχαίρει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την ΕΤΕπ για την ανάπτυξη μιας σειράς από ΚΧΜ κατά την περίοδο 2007-2013 και για την εμπέδωση της αρχής ότι η χρηματοδότηση της ΕΕ έχει σαφή ρόλο να διαδραματίσει και προσφέρει προστιθέμενη αξία μέσα από αυτά τα ΚΧΜ, συμπληρώνοντας και υπερβαίνοντας την παραδοσιακή επιχορήγηση. Σημειώνει ότι από το τέλος του 2011 είχαν αναπτυχθεί συνολικά 592 ΚΧΜ σε όλα τα κράτη μέλη, με εξαίρεση την Ιρλανδία και το Λουξεμβούργο·

33. καλωσορίζει τα νέα «δάνεια πλαίσιο» και τα «διαρθρωτικά δάνεια προγράμματος», μέσα που εισήχθησαν από την ΕΤΕπ και τα οποία θα μπορούσαν να αποδειχτούν ζωτικής σημασίας για τη χρηματοδότηση των ΟΤΑ, επιτρέποντας τη χρηματοδότηση ενός χαρτοφυλακίου επενδύσεων και υπερβαίνοντας το φράγμα του μεγέθους του έργου (συνήθως το ελάχιστο ποσό του δανείου ανέρχεται σε 25 εκατ. ευρώ)·

34. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να διερευνήσει τη δυνατότητα επέκτασης της προσέγγισης του προϋπολογισμού της ΕΕ με χρηματοπιστωτικά μέσα που επιτρέπουν την «τιτλοποίηση» μιας δέσμης μικρών έργων (μεταξύ άλλων την έκδοση ομολόγων χρηματοδότησης έργων, την οποία συμφώνησε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στα συμπεράσματά του τον Ιούνιο του 2012, όπου περιλαμβάνεται ένα έργο πιλοτικής φάσης για το υφιστάμενο δημοσιονομικό πλαίσιο, καθώς και μία αναφορά στη διευκόλυνση «Συνδέοντας την Ευρώπη» ως παράδειγμα δυνατότητας εφαρμογής κατά την περίοδο 2014-2020)·

35. χαιρετίζει τα μέτρα που λαμβάνονται για να εξασφαλιστεί μια ισχυρή και στενή σχέση μεταξύ της ΕΤΕπ και της Επιτροπής των Περιφερειών, λόγω του ολοένα και πιο σημαντικού ρόλου της ΕΤΕπ στη στήριξη των επενδύσεων στο επίπεδο των ΟΤΑ.

Εμπόδια στη χρήση συμπράξεων δημοσίου και ιδιωτικού τομέα και καινοτόμων χρηματοδοτικών μέσων

36. αναγνωρίζει ότι υπήρξαν αρχικά προβλήματα απορρόφησης των ΚΧΜ στα προγράμματα των διαρθρωτικών ταμείων κατά την περίοδο 2007-2013, όπως αποδεικνύεται στην έκθεση εξωτερικής αξιολόγησης που διενεργήθηκε για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή με αντικείμενο την πρόοδο που σημειώθηκε στη χρηματοδότηση και εφαρμογή των μέσων χρηματοπιστωτικής τεχνικής που συγχρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία·

37. προσδιορίζει μια σειρά από παράγοντες που εξηγούν αυτό το χαμηλό ποσοστό απορρόφησης, συμπεριλαμβανομένης της έλλειψης συνειδητοποίησης και κατανόησης των ευκαιριών, της ανάγκης για «αλλαγή νοοτροπίας» των αρχών διαχείρισης με την απομάκρυνση από τις επιχορηγήσεις και τη στροφή προς άλλα χρηματοοικονομικά μέσα, συμπεριλαμβανομένων προσεγγίσεων των κινδύνων, την παρατηρούμενη πολυπλοκότητα των μέσων και των μεθόδων συμμετοχής, καθώς και τις ανησυχίες γύρω από την πολυπλοκότητα του κανονιστικού πλαισίου, συμπεριλαμβανομένης της νομοθεσίας για τις κρατικές ενισχύσεις·

38. σημειώνει συγκεκριμένες ανησυχίες που εκφράζονται από τις πόλεις και τις αστικές αρχές όσον αφορά την ανάπτυξη των μέσων του JESSICA κατά τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού 2007-2013, οι οποίες επικεντρώνονται στις εντάσεις μεταξύ των αρχών διαχείρισης για τα προγράμματα και των αρχών μιας πόλης. Χαιρετίζει, ως εκ τούτου, την αύξηση της σαφήνειας και του πεδίου εφαρμογής στα σχέδια κανονισμού για την περίοδο 2014-2020 σε ό,τι αφορά τον υπο-περιφερειακό προγραμματισμό και τις «ολοκληρωμένες εδαφικές επενδύσεις», στοιχεία τα οποία θα πρέπει να σημαίνουν ότι οι πόλεις/αστικές περιοχές θα είναι ικανότερες να αναπτύξουν προγράμματα JESSICA στο μέλλον·

39. σημειώνει ορισμένες απόψεις που εκφράστηκαν με βάση τις εμπειρίες που αποκομίστηκαν, σύμφωνα με τις οποίες η ΕΤΕπ θα πρέπει να αναλάβει ισχυρότερο ρόλο, στο πλαίσιο του χαρτοφυλακίου των επενδύσεών της, στην υποστήριξη «πιο επικίνδυνων» σχεδίων/πρωτοβουλιών·

40. υπογραμμίζει τη σημασία της στήριξης νέων και αναδυόμενων τεχνολογιών, συμπεριλαμβανομένων πολιτικών προτεραιοτήτων, όπως η ανάπτυξη των βασικών τεχνολογιών γενικής εφαρμογής στην ΕΕ (συμπεριλαμβανομένου του τομέα της φωτονικής για παράδειγμα). Καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την ΕΤΕπ να μεριμνήσουν ώστε οι ΣΔΙΤ και τα ΚΧΜ να δώσουν κατά την περίοδο 2014-2020 επαρκή προτεραιότητα στις νέες και αναδυόμενες τεχνολογίες, στο πλαίσιο μιας πιο μακροπρόθεσμης προοπτικής επενδύσεων για την Ευρώπη.

Απλούστευση, ενσωμάτωση και ενίσχυση των μέσων σε επίπεδο ΕΕ (συμπεριλαμβανομένων των ταμείων του ΚΠΣ)

41. σημειώνει ότι, στο πλαίσιο της περιόδου 2007-2013, έχει αναπτυχθεί ένα ευρύ φάσμα διαφορετικών θεματικών μέσων, με συγκεχυμένο και περιστασιακό τρόπο, καθώς διάφορες Γενικές Διευθύνσεις προσπάθησαν να εισαγάγουν νέες μεθόδους χρηματοδότησης·

42. χαιρετίζει τις προσπάθειες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον εξορθολογισμό και την απλούστευση του φάσματος των διαθέσιμων ΚΧΜ για την περίοδο 2014-2020·

43. χαιρετίζει την επέκταση ([8]) του φάσματος των ΚΧΜ για την περίοδο 2014-2020 (όπως ορίζεται στα άρθρα 32-40 του σχεδίου κανονισμού περί κοινών διατάξεων) σε όλους τους τύπους έργων, σε όλους τους θεματικούς στόχους και τις επενδυτικές προτεραιότητες που καλύπτονται από τις συμφωνίες εταιρικής σχέσης και τα επιχειρησιακά προγράμματα, και σε όλα τα ταμεία του ΚΠΣ. Προσβλέπει στην έντονη και ευρεία αφομοίωση των εν λόγω διατάξεων, μεταξύ άλλων στα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης και τα θαλάσσια προγράμματα·

44. χαιρετίζει ειδικότερα την κατάργηση της απαγόρευσης της χρηματοδότησης ενός έργου από περισσότερες της μίας πηγές και την πρόβλεψη της δυνατότητας συνδυασμού διαφόρων χρηματοδοτικών μέσων που θα πρέπει να διευκολύνουν τη χρηματοδότηση τοπικών και περιφερειακών σχεδίων·

([8]) Πρβλ. άρθρα 32-40 της πρότασης κανονισμού περί κοινών διατάξεων (ΚΚΔ) για τα 5 ταμεία που καλύπτονται από το Κοινό Πλαίσιο Στρατηγικής, δηλαδή ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, ΤΣ, ΕΓΤΠΑ και ΕΤΘΑ.

45. χαιρετίζει την πρόταση για τη συγχώνευση της στήριξης των καινοτόμων ΜμΕ στον COSME ([9]) με το πρόγραμμα RSFF για τις ΜμΕ στο πλαίσιο του προγράμματος Ορίζοντας 2020, με εκτιμώμενη δυνατότητα μόχλευσης των επενδύσεων σε Ε&Α πάνω από 100 δισεκατομμύρια ευρώ την περίοδο 2014-2020, που αντιπροσωπεύουν περίπου το 10 % της διαφοράς για την επίτευξη του στόχου του 3 % του ΑΕΠ που θέτει η στρατηγική «Ευρώπη 2020»·

46. αναγνωρίζει την ανάγκη για μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο σχετικά με τις πιθανές ευκαιρίες για στήριξης από την ΕΤΕπ, και καλεί τις αυτοδιοικητικές αρχές (συμπεριλαμβανομένων των αρχών διαχείρισης των προγραμμάτων του ΚΠΣ) να αναλάβουν πιο ενεργό ρόλο στην προσέγγιση της ΕΤΕπ, ενώ καλεί επίσης την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την ΕΤΕπ να αναλάβουν περαιτέρω δράσεις ευαισθητοποίησης για την προώθηση των υφιστάμενων και των νέων δυνατοτήτων που προσφέρονται·

47. προτείνει τη διοργάνωση μιας σειράς διασκέψεων από κοινού με την Επιτροπή των Περιφερειών το 2013 και 2014, πιθανώς στο πλαίσιο της εβδομάδας Open Days των Περιφερειών. Επαναλαμβάνει τη σημασία της συμμετοχής οργανισμών όπως η Ευρωπαϊκή Ένωση Δημόσιων Τραπεζών, η KFW, και οι εμπορικές τράπεζες, καθώς και οργανώσεων του δικτύου των επιχειρήσεων σε τέτοιες εκδηλώσεις·

48. σημειώνει ότι επικρατεί μια κοινή ανησυχία μεταξύ των δικαιούχων, ιδίως από την πλευρά των ΜμΕ (κυρίως μικρο-επιχειρήσεων) αναφορικά με το σύνθετο φάσμα των μέσων στήριξης των επενδύσεων·

49. σημειώνει ότι για τις περισσότερες ΜΜμΕ, η τοπική τράπεζα είναι το καταφύγιο στο οποίο προσφεύγουν για την παροχή συμβουλών και χρηματοδότησης, πράγμα που σημαίνει ότι τα μέσα δανειακής χρηματοδότησης (συμπεριλαμβανομένων εκείνων που υποστηρίζονται από την ΕΤΕπ και τον προϋπολογισμό της ΕΕ) πρέπει να βρούν μια αποτελεσματική δίοδο για να φτάσουν στις επιχειρήσεις. Ζητεί την αυστηρότερη τήρηση της αρχής «Προτεραιότητα στις μικρές επιχειρήσεις» στην ανάπτυξη ΚΧΜ·

50. σημειώνει ότι σε χώρες (όπως π.χ. η Γερμανία) στις οποίες υπάρχει ισχυρή δημόσια τραπεζική υποδομή και μια επενδυτική ηθική που έχει γνώμονα την πολιτική, οι δεσμοί μεταξύ των εξελίξεων της πολιτικής της ΕΕ, των νέων μέσων και της ενσωμάτωσης στο υπάρχον χαρτοφυλάκιο των υπηρεσιών που παρέχονται στις ΜμΕ στο επίπεδο των ΟΤΑ, είναι σαφώς εμφανέστεροι·

51. καλεί, ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη και αυτοδιοικητικές αρχές, ιδίως στο πλαίσιο των εν εξελίξει μεταρρυθμίσεων των δομών οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ, να διενεργήσουν μια πιο συστηματική επισκόπηση του τρόπου με τον οποίο οι ευρωπαϊκές, εθνικές και υπο-εθνικές οικονομικές/τραπεζικές διαρθρώσεις μπορούν να συνεργασθούν πιο αποτελεσματικά με σκοπό την επικέντρωση του ενδιαφέροντος στη στήριξη των ΜμΕ και τους παράγοντες δημιουργικής/καινοτόμου προστιθέμενης αξίας στο πλαίσιο της οικονομίας της ΕΕ·

52. υπογραμμίζει το αυξανόμενο ενδιαφέρον των αυτοδιοικητικών αρχών για την ανάπτυξη διαπεριφερειακών ταμείων στο πλαίσιο των μακρο-περιφερειακών στρατηγικών με την ΕΤΕπ (π.χ. στις σκανδιναβικές χώρες). Η συγκέντρωση -αντί της διασποράς- των κεφαλαίων θα μπορούσε να ενισχύσει τον επιμερισμό του κινδύνου, τη μόχλευση και το πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα των σχετικών κονδυλίων·

Ομόλογα χρηματοδότησης έργων

53. εκφράζει την ικανοποίησή της για τη συμμετοχή της ΕΤΕπ στην πρωτοβουλία έκδοσης Ομολόγων Έργου, με σκοπό την υποστήριξη ιδιωτικών φορέων στην έκδοση ομολόγων για τη χρηματοδότηση έργων υποδομών και την προσέλκυση κεφαλαίων από θεσμικούς επενδυτές, όπως τα συνταξιοδοτικά ταμεία·

54. ζητεί την επέκταση της πρωτοβουλίας για τη έκδοση ομολόγων έργων (ΠΕΟΕ) μέχρι το 2020 και την επέκταση του πεδίου εφαρμογής της, ώστε να συμπεριλάβει άλλους τομείς εκτός από τα διευρωπαϊκά δίκτυα, όταν έχει διενεργηθεί αξιολόγηση της πιλοτικής φάσης (όπως ζητήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο)·

55. ζητεί ανταλλαγή των βέλτιστων πρακτικών σε επίπεδο ΕΕ για να υπογραμμισθούν οι δυνατότητες υπαγωγής των αυτοδιοικητικών αρχών σε αξιολογήσεις από οργανισμούς αξιολόγησης, με στόχο τη βελτίωση της θέσης τους όσον αφορά τους εκτιμώμενους κινδύνους, όταν επιδιώκουν να προσελκύσουν ιδιωτική χρηματοδότηση·

56. επαναλαμβάνει το αίτημα που περιλαμβάνεται σε προηγούμενη γνωμοδότησή της, να διερευνήσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τη δυνατότητα διευκόλυνσης της ανάπτυξης των «ομολόγων των πολιτών» και «ομολόγων κοινωνικού αντικτύπου» (που έχουν ήδη χρησιμοποιηθεί στο Ηνωμένο Βασίλειο και στις ΗΠΑ) ως επιπλέον καινοτόμα χρηματοδοτικά μέσα για την υποστήριξη των στόχων της ΕΕ·

57. χαιρετίζει την ενσωμάτωση της εκ των προτέρων αξιολόγησης με στόχο την αιτιολόγηση των παρεμβάσεων του δημοσίου για έργα που χρησιμοποιούν αυτά τα χρηματοοικονομικά μέσα·

58. συνιστά στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αποσαφηνίσει την εφαρμογή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις στην περίπτωση των ΚΧΜ, για παράδειγμα, με την ανάπτυξη τυποποιημένων, έτοιμων προς χρήση προτύπων αντιμετώπισης τέτοιων ζητημάτων, ενώ η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η ΕΤΕπ θα μπορούσαν να ενισχύσουν επίσης την τεχνική βοήθεια προς τους ΟΤΑ για τα θέματα αυτά.

([9]) Προηγουμένως εντάσσονταν στο πλαίσιο του Προγράμματος Ανταγωνιστικότητας και Καινοτομίας (CIP) με δύο ΚΧΜ: το Μηχανισμό υψηλής ανάπτυξης και καινοτομίας για τις ΜΜΕ (GIF) και τον Μηχανισμό εγγυήσεων υπέρ των ΜΜΕ (SMEG).

Επικουρικότητα και αναλογικότητα

59. σημειώνει ότι οι αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας δεν είναι πολύ σχετικές με τη γνωμοδότηση αυτή, δεδομένου ότι δεν πρόκειται για μια απάντηση σε νομοθετική ή πολιτική πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής·

60. υπογραμμίζει, ωστόσο, τη σημασία που έχει να διασφαλιστεί ότι οι παρεμβάσεις της ΕΕ θα πραγματοποιούνται βάσει των αρχών της προσθετικότητας/προστιθέμενης αξίας, και εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι η αρχή αυτή κατοχυρώνεται από το νέο δημοσιονομικό κανονισμό της ΕΕ όσον αφορά τους κανόνες που ισχύουν για τα χρηματοοικονομικά μέσα.

Βρυξέλλες, 11 Απριλίου 2013

Ο Πρόεδρος
της Επιτροπής των Περιφερειών
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Μια ισχυρότερη ευρωπαϊκή βιομηχανία για την ανάπτυξη και την οικονομική ανάκαμψη»

(2013/C 139/03)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

— Υπογραμμίζει ότι η βιομηχανική πολιτική πρέπει να καταστεί ένας από τους πυλώνες του ευρωπαϊκού οικοδομήματος και να αναδειχθεί σε πραγματική πολιτική προτεραιότητα η οποία θα βρίσκεται στο ίδιο επίπεδο πολιτικής δέσμευσης με τη συνοχή, τις υποδομές, ή τη γεωργία·

— θεωρεί ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή οφείλει να αξιοποιεί όλες τις δυνατότητες που παρέχει το άρθρο 173 της ΣΛΕΕ όσον αφορά τη βιομηχανική πολιτική·

— στηρίζει την πρόταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τη σύσταση ομάδας καθοδήγησης προκειμένου να ανασυγκροτηθούν τόσο οι αρμοδιότητες σε ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, όσο και οι πόροι που σήμερα βρίσκονται κατακερματισμένοι σε πολλά επίπεδα και τομείς·

— επισημαίνει ότι πολλές τοπικές και περιφερειακές αρχές έχουν ήδη θέσει την οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική καινοτομία στο επίκεντρο της αναπτυξιακής στρατηγικής τους, διότι διαθέτουν την εμπειρία και τα δίκτυα για την ανάπτυξη των οικολογικών συστημάτων καινοτομίας που απαιτούνται για την ανάπτυξη των ΜΜΕ·

— προτείνει την έκδοση «ομολόγων έργων» για τη χρηματοδότηση των ΜΜΕ που να επιτρέπει την διοχέτευση των περιφερειακών κεφαλαίων επενδύσεων προς τις ΜΜΕ και τις Επιχειρήσεις Ενδιάμεσου Μεγέθους (ΕΤΙ), αλλά και την ενίσχυση της ευρωπαϊκής βιομηχανίας κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου που να στηρίζεται στις περιφέρειες·

— προτείνει τα περιφερειακά σχέδια καινοτομίας να μετεξελιχθούν σε περιφερειακά σχέδια καινοτομίας και βιομηχανικής ανάπτυξης.

Εισηγητής	ο κ. Claude GEWERC (FR/PSE) Πρόεδρος του περιφερειακού συμβουλίου της Πικαρδίας
Έγγραφο αναφοράς	Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών για μια ισχυρότερη ευρωπαϊκή βιομηχανία για την ανάπτυξη και την οικονομική ανάκαμψη COM(2012) 582 final

I. **ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ**

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

1. Η Επιτροπή των Περιφερειών επιδοκιμάζει την ανακοίνωση της Επιτροπής στην οποία τονίζεται η σημασία της βιομηχανίας.

Γενικές παρατηρήσεις

2. Με το 80 % των εξαγωγών και των ιδιωτικών δαπανών για την έρευνα και την ανάπτυξη, η βιομηχανία παραμένει η αιχμή του δόρατος της Ευρώπης στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης. Συνεχίζει να λειτουργεί ως ισχυρός μοχλός για το σύνολο της οικονομίας, ιδίως όσον αφορά την απασχόληση (35 εκατομμύρια άνθρωποι εργάζονται σε αυτή) και τις επιπτώσεις στον τομέα των υπηρεσιών.

3. Ωστόσο, η πρόσφατη περίοδος χαρακτηρίζεται από αποδυνάμωση της ευρωπαϊκής παραγωγικής ικανότητας, από διεύρυνση των ανισοτήτων στο εσωτερικό της Ένωσης καθώς και από την αύξηση των ανησυχιών σχετικά με τις μετεγκαταστάσεις, και την ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων.

4. Η Ευρωπαϊκή Ένωση οικοδομήθηκε γύρω από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα. Η τρέχουσα χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση ενισχύει την ιδέα ότι η ευημερία και η βιωσιμότητα της Ένωσης εξαρτώνται από την ικανότητά της να διατηρήσει μια ισχυρή μεταποιητική βάση, με την προώθηση ενός νέου επιχειρηματικού μοντέλου – βασισμένου στην καινοτομία και σε μεγαλύτερες επενδύσεις στις νέες τεχνολογίες – το οποίο να την ενώνει και να επιβεβαιώνει τη θέση της στην παγκόσμια οικονομία. Για να γίνει αυτό, η Ευρώπη, το λίκνο της βιομηχανικής επανάστασης, διαθέτει τα οικονομικά και πολιτικά πλεονεκτήματα που απαιτούνται για την βιομηχανική ανανέωση: μια τεράστια αγορά με πάνω από 500 εκατομμύρια κατοίκους, καταρτισμένους και εξειδικευμένους εργαζόμενους, το δεύτερο νόμισμα στον κόσμο, επιχειρήσεις που έχουν κατακτήσει σχεδόν όλους τους τομείς, ένα σταθερό πολιτικό πλαίσιο.

5. Η διαπίστωση αυτή συνηγορεί υπέρ του να καταστεί η βιομηχανική πολιτική ένας από τους πυλώνες του ευρωπαϊκού οικοδομήματος και να αναδειχθεί σε πραγματική πολιτική προτεραιότητα η οποία θα βρίσκεται στο ίδιο επίπεδο πολιτικής δέσμευσης με τη συνοχή, τις υποδομές, ή τη γεωργία.

6. Είναι μια επιθυμία που εκδηλώνεται ολοένα και περισσότερο, χωρίς ωστόσο να τη μοιράζονται πάντα τα κράτη όπως φαίνεται από τις δυσανάλογες περικοπές που προτάθηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων για το προσεχές πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο σε τομείς ιδιαίτερα ελπιδοφόρους για τη βιομηχανία, όπως η έρευνα και η καινοτομία (Ορίζοντας 2020) και οι διευρωπαϊκές υποδομές (μηχανισμός διασύνδεσης).

7. Θεωρεί ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή οφείλει να αξιοποιεί όλες τις δυνατότητες που παρέχει το άρθρο 173 της ΣΛΕΕ όσον αφορά τη βιομηχανική πολιτική και, κυρίως, «*να αναλαμβάνει κάθε χρήσιμη πρωτοβουλία για την προώθηση του συντονισμού αυτού, ιδίως πρωτοβουλίες για τον καθορισμό κατευθυντήριων γραμμών και δεικτών, την οργάνωση της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών και την προετοιμασία των στοιχείων που είναι αναγκαία για την τακτική παρακολούθηση και αξιολόγηση*».

8. Συνεπώς, στηρίζει την πρόταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τη σύσταση ομάδας καθοδήγησης προκειμένου να ανασυγκροτηθούν τόσο οι αρμοδιότητες σε ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, όσο και οι πόροι που σήμερα βρίσκονται κατακερματισμένοι σε πολλά επίπεδα και τομείς.

9. Σύμφωνα με την Επιτροπή, η αύξηση του μεριδίου της βιομηχανίας προκειμένου να φτάσει το 20 % του ευρωπαϊκού ΑΕγχΠ περνά από έξι άξονες δράσης προτεραιότητας: τις προηγμένες τεχνολογίες βιομηχανικής παραγωγής, τις βασικές τεχνολογίες γενικής εφαρμογής, τα προϊόντα βιολογικής προέλευσης, τη βιώσιμη βιομηχανική και κατασκευαστική πολιτική και τις πρώτες ύλες, τα καθαρά οχήματα και τα ευφυή δίκτυα. Η ανακοίνωσή της βασίζεται σε τέσσερις πυλώνες.

Η Επιτροπή των Περιφερειών:

10. Συμφωνεί με τη διαπίστωση ο βιομηχανικός τομέας αποτελεί άμεση προτεραιότητα, πράγμα που οδήγησε την Επιτροπή να ολοκληρώσει τις μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες προτάσεις της με προτάσεις για το ταχύτερο επιθυμητό αποτέλεσμα.

11. Επισημαίνει ωστόσο, ότι οι δυσκολίες που αντιμετωπίζει ο κλάδος σε πολλά κράτη μέλη αφορούν διαρθρωτικές αιτίες που απαιτούν ριζικές αλλαγές του σχεδιασμού, της διαχείρισης καθώς και της χρηματοδότησης της βιομηχανικής πολιτικής και ότι θα πρέπει συνεπώς να επιταχυνθούν αυτές οι αλλαγές με τη διάθεση των κατάλληλων χρηματοδοτικών και θεσμικών μέσων.

12. Συμμερίζεται την άποψη ότι η διαμόρφωση φιλικών προς τη βιομηχανία γενικών συνθηκών και οι επενδύσεις, τόσο στις επιχειρήσεις όσο και στον περιβάλλοντα χώρο τους, είναι απαραίτητες για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και την εξασφάλιση της βιώσιμης ανάπτυξης. Πράγματι, η κύρια πρόκληση για την ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων είναι η αύξηση της παραγωγικότητας μέσω της αποτελεσματικότερης και πιο βιώσιμης διαχείρισης των πόρων, ιδιαίτερα των ανθρώπινων, μέσω της δια βίου κατάρτισης, της καινοτομίας, της διεθνοποίησης και του καταμερισμού των ευθυνών και των κερδών με τους εργαζόμενους αντί της αποκλειστικής εστίασης στο κόστος εργασίας.

13. Διαπιστώνει, όπως και η Επιτροπή, τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης στη χρηματοδότηση της πραγματικής οικονομίας, αλλά σημειώνει ότι μια «σειρά μέτρων» δεν μπορεί να ανταποκριθεί σε μια συστημική έλλειψη ισορροπίας.

14. Υπογραμμίζει τη σημασία που έχουν οι δεξιότητες για την ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό της ευρωπαϊκής βιομηχανίας.

15. Τονίζει την επείγουσα ανάγκη για δράση στην ανθρώπινη, κοινωνική και εδαφική διάσταση των βιομηχανικών μεταλλαγών.

16. Επισημαίνει ότι η επέκταση της ενιαίας αγοράς δεν έχει μέχρι σήμερα ως αποτέλεσμα την ενίσχυση της βιομηχανικής βάσης της Ένωσης, και εκφράζει την έκπληξή της που η νομισματική ισοτιμία δεν αναφέρεται στους όρους πρόσβασης στην αγορά.

17. Συμφωνεί με την ιδέα να προωθηθεί η επιχειρηματικότητα, υπογραμμίζει όμως ότι είναι εξίσου σημαντικό να προωθηθούν και να αναγνωριστούν τα επαγγέλματα που έχουν σχέση με τη βιομηχανία.

18. Καλεί την Επιτροπή να βελτιώσει την αναλυτική της ικανότητα και τα εργαλεία στήριξης των επιχειρήσεων και να εξετάσει τη δυνατότητα να δημιουργηθεί, όπως στην περίπτωση της αγροεπισιτιστικής βιομηχανίας, μια νέα κατηγορία επιχείρησης που θα τοποθετείται μεταξύ ΜΜΕ και μεγάλων επιχειρήσεων, θα απασχολεί από 250 έως 750 εργαζόμενους και θα έχει κύκλο εργασιών μικρότερο των 200 εκατ. €. Αυτή η κατηγορία επιχείρησης θα μπορούσε να επωφελείται από κατάλληλη στήριξη, υψηλότερη από εκείνη των μεγάλων επιχειρήσεων και χαμηλότερη από εκείνη των ΜΜΕ.

19. Με λύπη διαπιστώνει ότι η εδαφική διάσταση της βιομηχανικής πολιτικής αναφέρεται μόνο ενδεικτικά, ενώ οι συμπολίτες μας ζουν και εκπαιδεύονται στο επίπεδο των περιφερειών μας, εφευρίσκουν νέους τρόπους ζωής, στο ίδιο δε επίπεδο εντάσσονται οι υποδομές και οι πλατφόρμες συναλλαγών, δημιουργούνται δίκτυα και συνεργασίες και οικοδομείται η εμπιστοσύνη όσον αφορά τις διαπροσωπικές σχέσεις.

20. Στηρίζει τους πυλώνες της ενισχυμένης βιομηχανικής πολιτικής: επενδύσεις στην καινοτομία, καλύτερες συνθήκες πρόσβασης στην αγορά καθώς και στο κεφάλαιο, στο ανθρώπινο δυναμικό και στις δεξιότητες.

Α. ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΤΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΕ ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

21. Πολλές τοπικές και περιφερειακές αρχές έχουν ήδη θέσει την οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική καινοτομία στο επίκεντρο της αναπτυξιακής στρατηγικής τους· έχουν την εμπειρία και τα δίκτυα για την ανάπτυξη των οικολογικών συστημάτων καινοτομίας που απαιτούνται για την ανάπτυξη των ΜΜΕ.

22. Οι προηγμένες τεχνολογίες για καθαρότερη παραγωγή, όπως οι βιώσιμες πρώτες ύλες, είναι φυσικό να συνδέονται με μια προσέγγιση της βιομηχανικής οικολογίας που ευνοεί την ανακύκλωση των υλικών και τη διαχείριση της ενέργειας.

23. Ο κατασκευαστικός τομέας και οι βιώσιμες πρώτες ύλες συνδέονται επίσης με την εδραίωση τοπικά των συστημάτων επίδειξης και προσανατολισμού των δημοσίων επενδύσεων.

24. Το μέλλον των ηλεκτρικών και των υβριδικών οχημάτων έχει νόημα, μεταξύ άλλων, στο πλαίσιο μιας νέας προσέγγισης όσον αφορά την κινητικότητα, δηλαδή μιας νέας μορφής συνδυασμένων μεταφορών που κρυσταλλώνεται ιδίως στον τομέα των σιδηροδρομικών σταθμών. Πέραν αυτού, θα μπορούσε κανείς να σκεφτεί και άλλες μορφές χρήσης των ηλεκτρικών οχημάτων, ειδικότερα όσον αφορά την εξεύρεση νέων λύσεων για τις μετακινήσεις στις πόλεις και στις περιαστικές ζώνες.

25. Αυτό είναι συνήθως ένα θέμα για το οποίο θα μπορούσε να υπάρξει σύγκλιση σε μια τομεακή προσέγγιση και μια προσέγγιση για τη συνοχή, σε μια στενή σχέση μεταξύ της βιώσιμης χρήσης γης και της βιομηχανικής ανάπτυξης.

26. Καλεί την Επιτροπή να επισπεύσει την ημερομηνία δημοσίευσης του ευρωπαϊκού σχεδίου δράσης για τη χαλυβουργία, που προβλέπεται για τον Ιούνιο του 2013.

27. Εξάλλου, είτε πρόκειται για ψηφιακή οικονομία είτε για απαντήσεις στη γήρανση, οι περιφέρειες μας είναι εκ φύσεως τόποι πειραματισμού, σύγκλισης των δημόσιων και ιδιωτικών πρωτοβουλιών.

28. Σε όλους αυτούς τους τομείς, η δύναμη της Ευρώπης βρίσκεται στην παλιά αστική κουλτούρα που είναι τόσο μια κουλτούρα της «συμβίωσης» όσο και της πολυπλοκότητας. Πρόκειται για μείζονα πρόκληση της οικονομικής ανάπτυξης κατά τα επόμενα χρόνια, σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η Επιτροπή των Περιφερειών:

29. Συμφωνεί με την εδαφική στρατηγική έξυπνης εξειδίκευσης που προτείνει η Επιτροπή, επισημαίνοντας ταυτόχρονα ότι αφορά όλους τους βιομηχανικούς τομείς, τη μεταλλαγή των οποίων οφείλει να συνοδεύει σε ολόκληρη την επικράτεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

30. Υπογραμμίζει την ανάγκη να προωθηθούν τεχνικά έργα με τη σύμπραξη δημόσιων και ιδιωτικών φορέων σε τοπικό επίπεδο, ώστε να μπορούν να συμβάλουν αποτελεσματικά στις μεγάλες στρατηγικές επιλογές που έχει υιοθετήσει η Ευρωπαϊκή Ένωση.

31. Τονίζει τη σημασία που έχει η εν λόγω προσέγγιση να ενταχθεί στη λογική της ενδοκοινοτικής συνεργασίας ούτως ώστε να συμβάλει στη δημιουργία μιας Ευρώπης της καινοτομίας που βασίζεται στα εδάφη της.

32. Επαναλαμβάνει την πρότασή της για τα εδαφικά σύμφωνα που καθιστούν δυνατή την οργάνωση των διαφόρων επιπέδων συνεργασίας που σχετίζονται με το έργο. Προτείνει η προσέγγιση αυτή να αποτελέσει αντικείμενο ενός ενιαίου εγγράφου προγραμματισμού προκειμένου να καταστεί δυνατή η σύγκλιση των τοπικών και των εθνικών πολιτικών με τις τομεακές πολιτικές και τις πολιτικές συνοχής της Ένωσης.

33. Ζητά οι επενδύσεις που αφορούν αυτά τα ενιαία έγγραφα προγραμματισμού να αποτελέσουν αντικείμενο μια ειδικής δανειακής δέσμης που θα χορηγήσει η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων στις τοπικές αρχές που θα υποβάλουν υποψηφιότητα για τη δημιουργία νέων εδαφικών οικοσυστημάτων οικονομικής και κοινωνικής καινοτομίας. Αυτό μπορεί να είναι ένας εξαιρετικός τρόπος για την ενθάρρυνση καινοτόμων λύσεων, την παροχή στις επιχειρήσεις συστημάτων επίδειξης, την ενθάρρυνση της σύστασης κοινοπραξιών για θέματα που απαιτούν μια νέα εταιρική σχέση μεταξύ των επιχειρήσεων. Συμπράξεις δημόσιου/ιδιωτικού τομέα, αυτά τα οικοσυστήματα θα πρέπει να έχουν το διπλό στόχο να συμβάλουν στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και της αποδοτικότητας της δημόσιας υπηρεσίας (και ως εκ τούτου στον εξορθολογισμό των δημοσίων δαπανών).

Β. **ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΙΣ ΑΓΟΡΕΣ**

34. Η Επιτροπή θεωρεί τη βελτίωση της πρόσβασης στην αγορά αγαθών βασικό μοχλό της βιομηχανικής πολιτικής. Οι προτάσεις της αφορούν τόσο την επέκταση της αγοράς στον τομέα της ασφάλειας ή της άμυνας και των φαρμάκων, όσο και τα θέματα που σχετίζονται με τους κανόνες και τη διανοητική ιδιοκτησία ή με την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας.

Η Επιτροπή των Περιφερειών:

35. Συμμερίζεται την ανησυχία της Επιτροπής σχετικά με τη σημασία του καθορισμού ευρωπαϊκών προτύπων που να εφαρμόζονται από την Ένωση και να τηρούνται στην παγκόσμια αγορά, έτσι ώστε οι καινοτομίες των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος, για παράδειγμα, να μην υφίστανται κυρώσεις, αλλά αντιθέτως να μπορούν να επιβάλλονται σταδιακά στο σύνολο της παγκόσμιας αγοράς. Εύχεται η Ένωση να αποκτήσει τα μέσα για να διαπραγματευτεί και να επιβάλει αυτά τα πρότυπα σε θέματα περιβάλλοντος, βιομηχανικής ασφάλειας, πρόληψης επαγγελματικών κινδύνων και ελάχιστων κοινωνικών και εργασιακών συνθηκών, ούτως ώστε τα ευρωπαϊκά προϊόντα να ανταγωνίζονται με ισότιμους όρους στην παγκοσμιοποιημένη αγορά.

36. Παρομοίως, συμφωνεί με την επιθυμία της Επιτροπής να εξεταστούν οι φορολογικές και κοινωνικές διαφορές που θέτουν τις ευρωπαϊκές περιφέρειες σε ανταγωνισμό μεταξύ τους, χωρίς την ανάπτυξη δυναμικής για τη δημιουργία νέου πλούτου σε επίπεδο Ένωσης.

37. Οι στρατηγικοί τομείς, που δικαίως επισημαίνει η Επιτροπή, έχουν την τάση να διαταράξουν τις καταναλωτικές συνήθειες, όπως η οργάνωση της παραγωγής, ο διαχωρισμός υπηρεσιών-βιομηχανίας, οι τομείς και οι κλάδοι όπως τους γνωρίζουμε σήμερα, και τελικά, μια μορφή δικτύωσης της βιομηχανικής παραγωγής μας στην αγορά. Ως εκ τούτου η προετοιμασία των επιχειρήσεών μας στη νέα αυτή εξέλιξη αποτελεί μεγάλη πρόκληση που απαιτεί αυξημένη συνεργασία μεταξύ τους, την δημιουργία μιας κοινοπραξίας, και σε ορισμένες περιπτώσεις, συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Πρέπει να προβλεφθούν και να υποστηριχθούν αυτές οι πρωτοβουλίες προσαρμογής στις νέες απαιτήσεις, τις οποίες εξάλλου προκαλέσαμε εν μέρει, ώστε οι επιχειρήσεις να λειτουργούν τόσο στην εγχώρια όσο και στην παγκόσμια αγορά. Η Ευρώπη πρέπει να αναπτύξει μια τεχνική αγοράς αντάξια των τεχνολογικών δυνατοτήτων της.

38. Αυτή η τεχνική διάθεσης στην αγορά πρέπει να είναι μια από τις διαστάσεις των κοινών εδαφικών πλατφορμών.

Γ. **ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΕ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΚΑΙ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΕΣ**

39. Ακόμα κι αν οι καταστάσεις είναι διαφορετικές ανάλογα με τα κράτη, το χρέος της κεφαλαιαγοράς για την εταιρική χρηματοδότηση είναι μόνο το 7 % του ΑΕγχΠ στην Ευρώπη σε σύγκριση με το 35 % στις ΗΠΑ.

40. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι πρόκειται για ένα ευαίσθητο στοιχείο το οποίο πρέπει να αντιμετωπιστεί με την υποστήριξη του δημόσιου τομέα και παράλληλα με μια σειρά μέτρων με στόχο τη διευκόλυνση της πρόσβασης στις αγορές κεφαλαίων.

Η Επιτροπή των Περιφερειών:

41. Επισημαίνει την ανάγκη μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης του νομίσματος και της χρηματοδότησης. Πράγματι, η βιομηχανία της οποίας οι κύκλοι είναι μεγαλύτεροι και οι αποδόσεις γενικά χαμηλές, δεν προσελκύει το κεφάλαιο για την αναζήτηση άμεσων υψηλών αποδόσεων. Επενδύσεις που στοχεύουν στη μεγιστοποίηση των βραχυπρόθεσμων αποδόσεων, μπορεί να θέσουν σε κίνδυνο την μακροπρόθεσμη εξέλιξη μιας επιχείρησης.

42. Ζητά συνεπώς η χρηματοδότηση της επιχείρησης να τεθεί εκ νέου στο επίκεντρο της χρηματοπιστωτικής και νομισματικής δομής της Ένωσης.

43. Προτείνει την έκδοση «ομολόγων έργων» για τη χρηματοδότηση των ΜΜΕ που να επιτρέπει την διοχέτευση των περιφερειακών κεφαλαίων επενδύσεων προς τις ΜΜΕ και τις Επιχειρήσεις Ενδιάμεσου Μεγέθους (ΕΤΙ), αλλά και την ενίσχυση της ευρωπαϊκής βιομηχανίας κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου που να στηρίζεται στις περιφέρειες.

44. Επαναλαμβάνει την υποστήριξή της στην προώθηση και την θέσπιση «ομολόγων των πολιτών» με σκοπό την ενθάρρυνση της τοπικής βιομηχανικής ανάπτυξης. Με τα ομόλογα αυτά, τα σχέδια που στηρίζονται από την ΕΕ θα επωφελούνται από πρόσθετη χρηματοδότηση η οποία θα προέρχεται από τους πολίτες ή από άλλους δημόσιους πόρους με αντάλλαγμα εγγυημένα και δίκαια μερίσματα.

45. Καλεί την Επιτροπή να επεξεργαστεί χρηματοδοτικά εργαλεία για την προώθηση της διακλαδικής και ενδοκοινοτικής συνεργασίας.

46. Επαναλαμβάνει τη διαφωνία της με την πρόταση της Επιτροπής να κρίνει κατ'αρχήν ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά τις περιφερειακές ενισχύσεις στους κλάδους της σιδηρουργίας και των συνθετικών ινών.

47. Εκτιμά ότι, στην παρούσα συγκυρία οικονομικής και κοινωνικής κρίσης, οι δημόσιες επενδύσεις διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο σε μια σφαιρική στρατηγική ανάπτυξης. Εν προκειμένω, υποστηρίζει τη συνολική μεταρρύθμιση του καθεστώτος των κρατικών ενισχύσεων ώστε να καταστούν περισσότερο απλές, διαφανείς και ευέλικτες. Αυτός ο επαναπροσανατολισμός της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις πρέπει επίσης να βασίζεται σε μια πιο οικονομική προσέγγιση που θα λαμβάνει υπόψη τον ουσιαστικό κίνδυνο επηρεασμού του ενδοκοινοτικού εμπορίου από τις κρατικές ενισχύσεις και πραγματικής στρέβλωσής του στην εσωτερική αγορά. Τούτο συνάδει με την απαίτηση για καλύτερη συνεκτίμηση της ποιότητας των δημόσιων δαπανών και, ειδικότερα, για ενσωμάτωση ειδικής πρόβλεψης στους κανόνες μακροοικοονομικής εποπτείας της ΕΕ που θα αφορά τις δημόσιες επενδύσεις για υποδομές και καινοτομία σε αντιδιαστολή με τις λειτουργικές δαπάνες του δημοσίου.

48. Προτείνει να εξεταστεί η δημιουργία μιας υποκατηγορίας εντός του πλαισίου της συμφωνίας της Βασιλείας ΙΙ προκειμένου να υποχρεώνονται οι τράπεζες να επενδύουν στην οικονομία χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, στη στήριξη τεχνολογικών ανακαλύψεων και στις κοινωνικά υπεύθυνες επιχειρηματικές πρωτοβουλίες.

Δ. ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΔΙΑΔΡΑΜΑΤΙΖΟΥΝ ΖΩΤΙΚΟ ΡΟΛΟ

49. Η Επιτροπή υπενθυμίζει την προτεραιότητα της δημιουργίας θέσεων εργασίας και επισημαίνει ότι μια ανταγωνιστική και αποτελεσματική βιομηχανική πολιτική πρέπει να βασίζεται επίσης σε δυναμικές αγορές εργασίας και η κινητικότητα των εργαζομένων αποτελεί βασική μεταβλητή προσαρμογής σε αυτή τη διαδικασία.

50. Υπογραμμίζει ότι, σε περιόδους οικονομικής ύφεσης, η εσωτερική ευελιξία μπορεί να αποβεί πολύ αποτελεσματική ως μέσο για τη διατήρηση της απασχόλησης και τη μείωση του κόστους προσαρμογής.

51. Επισημαίνει τέλος ότι ένας ισχυρός κοινωνικός διάλογος αποτελεί κοινό χαρακτηριστικό σε εκείνες τις χώρες στις οποίες οι αγορές εργασίας έχουν αποδειχθεί περισσότερο ανθεκτικές στην κρίση. Συνεπώς, ζητεί να ενισχυθεί η συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στη βιομηχανική πολιτική και επισημαίνει συγκεκριμένα τη στήριξή της στην πρόταση οδηγίας για τη βελτίωση της ενημέρωσης των εργαζομένων και τη διαβούλευση με αυτούς για την πρόβλεψη και διαχείριση των αναδιαρθρώσεων, όπως πρότεινε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

52. Προτείνει να πραγματοποιηθούν επενδύσεις σε δεξιότητες και επαγγελματική κατάρτιση για την πλαισίωση των διαρθρωτικών αλλαγών και να προβλεφθούν οι ανάγκες σε θέσεις εργασίας και δεξιότητες.

Η Επιτροπή των Περιφερειών:

53. Συμμερίζεται την πεποίθηση ότι η διαχείριση των δεξιοτήτων είναι αφενός, απόλυτη αναγκαιότητα για την επιτυχία της βιομηχανικής μεταλλαγής της Ένωσης και, αφετέρου, ένα μέσο αντικυκλικής πολιτικής.

54. Επισημαίνει τα εμπόδια που πρέπει να ξεπεραστούν για την επίτευξη τούτου: αποστροφή των νέων για τα βιομηχανικά επαγγέλματα, ανεπαρκής και μη προσαρμοσμένη στις νέες εξελίξεις διαχείριση και ανάπτυξη της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης, απουσία ευρωπαϊκής προσέγγισης και συζήτησης όσον αφορά την προοπτική και τη στρατηγική της βιομηχανίας, παραπομπή σε επιτροπές εμπειρογνωμόνων στο πλαίσιο του κοινωνικού και εδαφικού διαλόγου.

55. Δηλώνει ότι οι μεταλλαγές δεν είναι ατυχήματα αλλά θεμελιώδες στοιχείο της βιομηχανικής μετάβασης την οποία αντιμετωπίζει η Ένωση.

56. Προτείνει η προληπτική διαχείριση των δεξιοτήτων και των μεταλλαγών να θεωρείται βασική συνιστώσα της βιομηχανικής στρατηγικής σε όλα τα επίπεδα.

57. Φρονεί ότι, για να αυξηθεί ο αριθμός των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων που εξάγουν σε χώρες εκτός της ΕΕ, απαιτείται μεγαλύτερη τεχνογνωσία στους τομείς της πληροφορικής και των γλωσσών· καλεί την Επιτροπή να διερευνήσει επακριβώς τις σχετικές ανάγκες των μικρών επιχειρήσεων στα κράτη μέλη.

58. Επισημαίνει τον ρόλο των τοπικών αρχών στον συντονισμό των δυναμικών απασχόλησης/κατάρτισης, βιομηχανικής μετάβασης.

59. Επαναλαμβάνει, στο πλαίσιο αυτό, τη στήριξή της στη διατήρηση του Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση με σκοπό τη βελτίωση της ικανότητας των κρατών και των τοπικών αρχών να ελέγχουν τις επιπτώσεις της κρίσης και τη συμβολή στην εφαρμογή ενεργών μέτρων στην αγορά εργασίας για τους εργαζομένους που πλήττονται από τις αναδιαρθρώσεις. Θεωρεί επίσης ότι, συμπληρωματικά με το Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση θα ήταν χρήσιμο να θεσπιστεί και ένα Ταμείο Προσαρμογής στις Μεταλλαγές προκειμένου να προωθηθεί η εξέλιξη των δεξιοτήτων και η βιομηχανική μετάβαση. Σε πρώτη φάση, θα μπορούσε να προβλεφθεί μια σειρά δαπανών στο πλαίσιο των διαρθρωτικών ταμείων και του προγράμματος Ορίζοντας 2020 για την προσαρμογή στις μεταλλαγές. Επίσης, όσον αφορά τις αναδιαρθρώσεις, τονίζει την ανάγκη μιας όσο το δυνατόν πιο έγκαιρης και προληπτικής παρέμβασης των κοινωνικών φορέων στην επιχείρηση, στα κράτη και στις περιφέρειες, με σκοπό την αποφυγή των αναδιαρθρώσεων ή τη μείωση των επιπτώσεων τους στην απασχόληση ή ακόμη με σκοπό την κατάλληλη διαμόρφωση των μεταβατικών σταδίων που επιβάλλονται λόγω πλεονάζουσας παραγωγικής ικανότητας ώστε να πραγματοποιηθεί εγκαίρως η προσαρμογή.

60. Προτείνει στην Ευρωπαϊκή Ένωση να διοργανώσει τοπικές εκδηλώσεις με σκοπό την προσέλκυση του ενδιαφέροντος των νέων της Ευρώπης για τη βιομηχανία.

Ε. **ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ**

Η Επιτροπή των Περιφερειών:

61. Επικροτεί την ιδέα του αρτιότερου συντονισμού των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών προς όφελος της βιομηχανίας.

62. Επισημαίνει την ανάγκη ο κοινωνικός και εδαφικός διάλογος να τεθεί στο επίκεντρο των δυναμικών αυτών σε όλα τα επίπεδα.

63. Ζητεί εν προκειμένω να συσταθεί ένα δίκτυο πόρων για την τροφοδότηση του δημοκρατικού διαλόγου όσον αφορά το μέλλον της βιομηχανίας.

64. Επικροτεί τη συμμετοχή των περιφερειών στην εφαρμογή της στρατηγικής της έξυπνης εξειδίκευσης.

65. Προτείνει τα περιφερειακά σχέδια καινοτομίας να μετεξελιχθούν σε περιφερειακά σχέδια καινοτομίας και βιομηχανικής ανάπτυξης.

Βρυξέλλες, 11 Απριλίου 2013

Ο Πρόεδρος
της Επιτροπής των Περιφερειών
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων»

(2013/C 139/04)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

— συμφωνεί ότι οι κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση δεν θα πρέπει να αποτρέπουν την έξοδο από την αγορά επιχειρήσεων χωρίς προοπτικές και να παράγουν, ως εκ τούτου, επιπτώσεις που θα αντέβαιναν στις αρχές μιας «άκρως ανταγωνιστικής κοινωνικής οικονομίας της αγοράς» και θα ήταν επιβλαβείς τόσο για τον ελεύθερο ανταγωνισμό όσο και για τους καταναλωτές και τους φορολογούμενους. Αντιθέτως, μπορεί να αποδειχθούν χρήσιμες εάν στόχος τους είναι η βοήθεια αποδοτικών, από διαρθρωτική άποψη, επιχειρήσεων να ξεπεράσουν μια περίοδο αστάθειας, να προστατεύσουν την απασχόληση, να υπερασπιστούν τη βιομηχανική τεχνογνωσία, ή να διατηρήσουν τον οικονομικό ιστό μιας περιοχής·

— προτείνει την καθιέρωση ορίων de minimis για την κοινοποίηση των κρατικών ενισχύσεων διάσωσης και αναδιάρθρωσης προβληματικών επιχειρήσεων·

— προτείνει η μέγιστη περίοδος για τη λήψη μέτρων ενίσχυσης διάσωσης να παραταθεί σε έξι μήνες, με δυνατότητα άπαξ ανανέωσης για άλλους έξι·

— τάσσεται υπέρ του προσδιορισμού συγκεκριμένων αντισταθμιστικών μέτρων στις έκτακτες εισφορές των δημόσιων αρχών, συμπεριλαμβανομένης της απαγόρευσης της πληρωμής των μερισμάτων κατά τη διάρκεια της περιόδου αναδιάρθρωσης·

— προτείνει την εφαρμογή κατ' αναλογία, για τις κρατικές ενισχύσεις, της ρήτρας περί βιωσιμότητας των πράξεων όπως ορίζεται στο άρθρο 57 του υφιστάμενου γενικού κανονισμού για τα Διαρθρωτικά Ταμεία. Το άρθρο αυτό προβλέπει την ανάκτηση της ενίσχυσης εάν η επένδυση δεν διατηρηθεί για διάστημα πέντε ετών ή τριών ετών για τις ΜΜΕ·

— θεωρεί ότι το μέγιστο ποσό ενίσχυσης που επιτρέπεται να χορηγηθεί ως συνδυασμένη ενίσχυση διάσωσης και αναδιάρθρωσης στην ίδια επιχείρηση, το οποίο το 2007 είχε καθοριστεί στα 10 εκατομμύρια ευρώ, πρέπει να ανέλθει στα 15 εκατομμύρια ευρώ, προκειμένου να ληφθούν υπόψη ο πληθωρισμός και άλλοι συναφείς παράγοντες (όπως ο αντίκτυπος στο ΑΕγχΠ και στην ανεργία).

Εισηγητής	Ο κ. Christophe ROUILLON (FR/PSE), Δήμαρχος της Coulaines
Έγγραφο αναφοράς	Ανακοίνωση της Επιτροπής — Κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων (ΕΕ C 244 της 1.10.2004, σ. 2)

I. **ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ**

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ,

Γενικές παρατηρήσεις

1. υπογραμμίζει ότι η αναθεώρηση των κατευθυντήριων γραμμών όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων εντάσσεται στο γενικό πλαίσιο της διαδικασίας εκσυγχρονισμού της πολιτικής της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις. Στο πλαίσιο αυτό, οι διεκδικήσεις που είχε διατυπώσει στη γνωμοδότησή της για τη γενική μεταρρύθμιση ([1]) ισχύουν κατ' αναλογία, με την εξής σειρά προτεραιότητας: σαφής απλούστευση των κανόνων, βελτίωση της πρακτικής εφαρμογής τους και επιτάχυνση ή ακόμη και ελάφρυνση των διαδικασιών, επικέντρωση σε περιπτώσεις με ισχυρό αντίκτυπο στην εσωτερική αγορά·

2. υπογραμμίζει τη σημασία που έχουν για τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές οι κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων, τόσο λόγω της σπουδαιότητας των ενισχύσεων αυτών από πλευράς εδαφικής, οικονομικής και κοινωνικής συνοχής όσο και εξαιτίας του γεγονότος ότι οι αυτοδιοικητικές αρχές είναι σημαντικοί φορείς παροχής αυτού του είδους των ενισχύσεων·

3. συνεπώς, και παρά το γεγονός ότι οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις εμπίπτουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ότι συνεπώς δεν εφαρμόζεται η αρχή της επικουρικότητας, ενδείκνυται η συμμετοχή των αυτοδιοικητικών αρχών στην αναθεώρηση αυτών των κατευθυντήριων γραμμών σύμφωνα με την οικονομική και κοινωνική πραγματικότητα, τη δημοκρατική νομιμότητα και τις επιταγές της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης·

4. υπενθυμίζει ότι οι αυτοδιοικητικές αρχές, στον βαθμό που είναι υπεύθυνες για την πολιτική απασχόλησης και για τη στήριξη των υπό αναδιάρθρωση επιχειρήσεων, συμμετέχουν επίσης ενεργά στις προσπάθειες σε θέματα εκπαίδευσης, επαγγελματικής κατάρτισης, εξασφάλισης της σταδιοδρομίας και αναζωογόνησης τομέων της αγοράς εργασίας που ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις πρόβλεψης και υποστήριξης της αναδιάρθρωσης·

5. επικροτεί την απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 28ης Σεπτεμβρίου 2012 να παραταθούν για δεύτερη φορά οι κατευθυντήριες γραμμές του 2004 και να πραγματοποιηθεί την άνοιξη του 2013 δεύτερη διαβούλευση για την αναθεώρησή τους. Αναμένει ότι η παράταση και η νέα διαβούλευση θα συμβάλουν στη διατήρηση των αρχών της γενικής μεταρρύθμισης των κρατικών ενισχύσεων και στην καλύτερη συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων φορέων στο πλαίσιο της αναθεώρησης. Πράγματι, μια αρχική διαβούλευση που πραγματοποιήθηκε σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα, από τον Δεκέμβριο του 2010 έως τον Φεβρουάριο του 2011 ([2]), προκάλεσε την αντίδραση μόνο 19 κρατών μελών, 9 οργανισμών και καμιάς τοπικής ή περιφερειακής αρχής. Ζητεί, ως εκ τούτου, να υποβληθεί επίσημη αίτηση γνωμοδότησης στην Επιτροπή των Περιφερειών, προκειμένου να συμμετάσχει στη δεύτερη διαβούλευση που προβλέπεται για την άνοιξη του 2013, ώστε να προβληθεί μια κοινή θέση των ευρωπαϊκών αυτοδιοικητικών αρχών·

6. εκτιμά επίσης ότι η παράταση των υφιστάμενων κατευθυντήριων γραμμών θα συμβάλει στην άντληση διδαγμάτων από τις επιπτώσεις της κρίσης στην πολιτική των κρατικών ενισχύσεων για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων. Εν προκειμένω, εκπλήσσεται από το γεγονός ότι στην έκθεση της Επιτροπής σχετικά με την επικαιροποίηση 2012 του πίνακα αποτελεσμάτων για τις κρατικές ενισχύσεις ([3]) δεν προβάλλεται σαφώς η εξέλιξη του όγκου των κρατικών ενισχύσεων για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων και ότι η ανάλυση των επιπτώσεων της κρίσης στις κρατικές ενισχύσεις περιορίζεται στις ενισχύσεις προς τον χρηματοπιστωτικό τομέα. Υπενθυμίζεται ότι η Επιτροπή διακρίνει τις κρατικές ενισχύσεις που δεν συνδέονται με την κρίση και οι οποίες το 2011 ανήλθαν σε 64,3 δις € (0,5 % του ΑΕγχΠ της ΕΕ) από τις ενισχύσεις για τον χρηματοπιστωτικό τομέα, που το 2011 ανήλθαν σε 714,7 δις € (5,7 % του ΑΕγχΠ της ΕΕ)·

7. θεωρεί, ωστόσο, ότι σε κάθε περίπτωση η δυνατότητα κρατικής παρέμβασης υπέρ των προβληματικών επιχειρήσεων δεν μπορεί να περιορίζεται σε περιόδους κρίσης. Οι κατευθυντήριες γραμμές για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση έχουν αποδείξει την αξία τους από το 1994 σε διάφορα οικονομικά πλαίσια σε ό,τι αφορά την επιδίωξη του στόχου του καθορισμού ενός ευρωπαϊκού πλαισίου που θα επιτρέπει, υπό αυστηρά καθορισμένους όρους, τη διατήρηση των θέσεων εργασίας και της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής. Επομένως, οι στόχοι των κατευθυντήριων γραμμών του 1994, που επαναλήφθηκαν το 1999 και το 2004, εξακολουθούν να ισχύουν·

([1]) CdR 1528/2012.

([2]) http://ec.europa.eu/competition/consultations/2010_restructuring_aid/index.html

([3]) COM(2012) 778 final, 21.12.2012.

8. επαναλαμβάνει συνεπώς την αντίθεσή της, την οποία είχε ήδη διατυπώσει το 2004 ([4]), προς τον στόχο της ποσοτικής και αδιαφοροποίητης μείωσης των κρατικών ενισχύσεων ως ποσοστού του ΑΕγχΠ (όπως αναφέρεται στο σημείο 3 των υφιστάμενων κατευθυντήριων γραμμών)·

9. συμφωνεί ότι η χρηματοδότηση πρέπει να προορίζεται ρητά για αναδιάρθρωση, προκειμένου να αναπτυχθεί καινοτόμος και ανταγωνιστική επιχειρηματική δραστηριότητα. Οι κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση δεν θα πρέπει να αποτρέπουν την έξοδο από την αγορά επιχειρήσεων χωρίς προοπτικές και να παράγουν, ως εκ τούτου, επιπτώσεις που θα αντέβαιναν στις αρχές μιας «άκρως ανταγωνιστικής κοινωνικής οικονομίας της αγοράς» και θα ήταν επιβλαβείς τόσο για τον ελεύθερο ανταγωνισμό όσο και για τους καταναλωτές και τους φορολογούμενους. Αντιθέτως, μπορεί να αποδειχθούν χρήσιμες εάν στόχος τους είναι η βοήθεια αποδοτικών, από διαρθρωτική άποψη, επιχειρήσεων να ξεπεράσουν μια περίοδο αστάθειας, να προστατεύσουν την απασχόληση, να υπερασπιστούν τη βιομηχανική τεχνογνωσία, να διατηρήσουν τον οικονομικό ιστό μιας περιοχής, να συνεχίσουν ενδεχομένως την αποστολή δημόσιας υπηρεσίας ή ακόμη να διατηρήσουν μια ανταγωνιστική διάρθρωση αγοράς, προκειμένου να αποφευχθεί το μονοπώλιο ή το ολιγοπώλιο και να μπορέσουν οι επιχειρήσεις με στρατηγικής σημασίας δραστηριότητα για την Ευρωπαϊκή Ένωση να ξεπεράσουν μεταβατικές καταστάσεις εντάσεων στον παγκόσμιο ανταγωνισμό·

10. θεωρεί ότι οι κανόνες σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων αποτελούν βασικό εργαλείο της ΕΕ για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της παγκοσμιοποίησης. Στο πλαίσιο αυτό, επαναλαμβάνει την υποστήριξή της για τη διατήρηση του Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση, το οποίο μπορεί να βελτιώσει την ικανότητα των κρατών και των περιφερειών να αντιμετωπίζουν τις επιπτώσεις της κρίσης και να συμβάλει στην εφαρμογή ενεργών μέτρων της αγοράς εργασίας για τους εργαζομένους που πλήττονται από την αναδιάρθρωση·

11. υπογραμμίζει, ωστόσο, την ανάγκη προληπτικής παρέμβασης των κοινωνικών φορέων της επιχείρησης, των κρατών και των περιφερειών, όσο το δυνατόν νωρίτερα πριν από την αναδιάρθρωση, για να μειώσουν τις επιπτώσεις της στην απασχόληση όπου αυτό είναι δυνατό ή για να ανταποκριθούν στις μεταβολές που επιβάλλονται από την πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα, προβαίνοντας στις αναγκαίες προσαρμογές·

12. ζητεί την ενεργοποίηση της ειδικής διυπηρεσιακής ομάδας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις αναδιαρθρώσεις. Η Επιτροπή έχει υπογραμμίσει την αποτελεσματικότητα αυτής της ομάδας σε ορισμένα ζητήματα της αυτοκινητοβιομηχανίας, όπου η ομάδα ανέπτυξε ιδιαίτερα ενεργό δράση με την παροχή συμβουλών όσον αφορά τη χρήση των πόρων (προσφέροντας τεχνική βοήθεια, μειώνοντας τον χρόνο αναμονής, παρέχοντας συμβουλές σχετικά με την αποτελεσματικότερη χρήση των πόρων και παρακολουθώντας και συντάσσοντας εκθέσεις)·

13. επιθυμεί, συνεπώς, να διαμορφωθεί μια πιο επίσημη και πιο στέρεα βάση στην ομάδα αυτή, ώστε να μπορεί να εκπληρώνει το έργο της με νόμιμο και αποτελεσματικό τρόπο·

14. πιστεύει ότι αυτή η ειδική ομάδα θα μπορούσε να αποτελέσει την αφετηρία για να δημιουργηθεί μια πλατφόρμα ανταλλαγών, συντονισμού, ακόμη και διαπραγματεύσεων μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των ενδιαφερομένων μερών, ιδίως δε των κοινωνικών εταίρων σε διάφορα επίπεδα, ώστε να αντιμετωπίζονται λογικά και ρεαλιστικά τα ζητήματα των κρατικών ενισχύσεων·

15. εν προκειμένω, επαναλαμβάνει την ανάγκη θέσπισης νέων μορφών διακυβέρνησης, ανάλογων προς την εξέλιξη της βιομηχανικής πολιτικής·

16. πιστεύει ότι, αν προβλεφθούν διαδικασίες ακρόασης, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, των μερών που ενδιαφέρονται για τις κρατικές ενισχύσεις, ώστε να μπορούν να διατυπώνουν τις ανησυχίες τους για ζητήματα αναδιάρθρωσης, θα πρέπει να προβλεφθεί και η δυνατότητα ακρόασης των ανταγωνιστών που κινδυνεύουν να θιγούν από τις κρατικές ενισχύσεις·

17. ζητεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να τηρεί βάση δεδομένων, η οποία θα δημοσιοποιείται επιγραμμικά και θα περιέχει διεξοδικές πληροφορίες για όλες τις δημόσιες ενισχύσεις σε ευρωπαϊκό, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Αυτή η πρωτοβουλία μπορεί να αυξήσει τη διαφάνεια κατά την εφαρμογή καθεστώτων ενίσχυσης και έχει διττό στόχο: να μειώσει τον διοικητικό φόρτο και να αυξήσει την πολιτική λογοδοσία σε ό,τι αφορά τις δημόσιες ενισχύσεις·

Ορισμοί και πεδίο εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών (Μέρος 2)

18. τάσσεται υπέρ της διατήρησης του υφιστάμενου ορισμού της προβληματικής επιχείρησης (*σημεία 10 και 11*), επειδή έχει αποδειχθεί η ορθότητά του στην πράξη από το 2004 και επιτρέπει να δοθεί προτεραιότητα στις ενισχύσεις που χορηγούνται σε όσο το δυνατόν νωρίτερο στάδιο και, συνεπώς, σε σχετικά μικρότερο ποσό σε σχέση με τις ενισχύσεις προς επιχειρήσεις των οποίων η μεσοπρόθεσμη βιωσιμότητα κινδυνεύει·

([4]) CdR 518/2004 fin.

19. εκτιμά ωστόσο ότι πρέπει να αποσαφηνιστεί η αλληλεπίδραση μεταξύ του μηχανισμού για τις κρατικές ενισχύσεις στις υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος (ΥΓΟΣ) και των κατευθυντήριων γραμμών όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων. Πράγματι, είναι λυπηρό το γεγονός ότι το πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης που εφαρμόζεται στις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης δημόσιας υπηρεσίας (2011) ([5]) ορίζει ότι «*Η αξιολόγηση των ενισχύσεων προς τους προβληματικούς φορείς παροχής ΥΓΟΣ διέπεται από τις κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων*» (σημείο 9). Αυτό σημαίνει στην πράξη ότι μια προβληματική επιχείρηση που μπορεί να είναι βιώσιμη χάρη στη χρήση αντισταθμίσεων ΥΓΟΣ θα πρέπει, λόγω της διάταξης αυτής, να υπαχθεί στο καθεστώς των κρατικών ενισχύσεων για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων, ενώ το καθεστώς αυτό είναι διοικητικά επαχθές και συνεπάγεται την προσφυγή σε κρατικές ενισχύσεις. Συνιστά συνεπώς την τροποποίηση του σημείου 9 του πλαισίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης που εφαρμόζεται στις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης δημόσιας υπηρεσίας·

20. αντιτίθεται στην υπόθεση του περιορισμού του πεδίου εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών στις επιχειρήσεις που αποτελούν αντικείμενο επίσημης πτωχευτικής διαδικασίας, στο μέτρο που η διάσωση μιας υπό πτώχευση επιχείρησης ενέχει πολύ σημαντικούς νομικούς κινδύνους, μια επιτυχημένη διάσωση, ιδίως για τις ΜΜΕ, αποτελεί εξαίρεση και, εν πάση περιπτώσει, η αντιμετώπιση των δυσκολιών των επιχειρήσεων πριν από την έναρξη συλλογικής διαδικασίας είναι πάντα πιο αποτελεσματική·

21. θεωρεί ότι η διάκριση μεταξύ ενισχύσεων διάσωσης και ενισχύσεων αναδιάρθρωσης (*σημεία 15 και 16*) μπορεί να διατηρηθεί ως έχει·

22. προτείνει την καθιέρωση ορίων de minimis για την κοινοποίηση των κρατικών ενισχύσεων διάσωσης και αναδιάρθρωσης προβληματικών επιχειρήσεων. Αυτό θα επιτρέψει τον εκ των προτέρων αποκλεισμό της εξέτασης των ενισχύσεων που δεν προξενούν στρεβλώσεις στον ανταγωνισμό. Θα συμβάλει επίσης σημαντικά στη μείωση του διοικητικού φόρτου, τόσο των υπηρεσιών της Επιτροπής όσο και των κρατών μελών και των τοπικών και περιφερειακών αρχών. Τα συγκεκριμένα όρια de minimis για τις ενισχύσεις διάσωσης και αναδιάρθρωσης προβληματικών επιχειρήσεων θα μπορούσαν, για παράδειγμα, να οριστούν σε ύψος εγγύησης 200 000 ευρώ για τις ΜΜΕ και 500 000 ευρώ για τις άλλες επιχειρήσεις. Ελλείψει τέτοιας πρόβλεψης, οι ενισχύσεις διάσωσης και αναδιάρθρωσης θα μπορούσαν να υπαχθούν στο πεδίο εφαρμογής του γενικού κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία, όταν αφορούν ΜΜΕ. Αυτό το μέτρο θα έδινε τη δυνατότητα στις δημόσιες αρχές να ρυθμίζουν με ταχύ τρόπο τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι εν λόγω επιχειρήσεις, οι οποίες —λόγω του μικρού μεγέθους τους— δεν επηρεάζουν καθόλου (ή μόνο ελάχιστα) τον ανταγωνισμό και το εμπόριο εντός της εσωτερικής αγοράς·

([5]) ΕΕ C 8 της 11.1.2012, σελ. 15–22.

Ενισχύσεις διάσωσης

23. ζητεί την παράταση της μέγιστης προθεσμίας για τα μέτρα των ενισχύσεων διάσωσης, που σήμερα ορίζεται σε έξι μήνες (*σημείο 25*). Πράγματι, η πείρα δείχνει ότι αυτή η περίοδος είναι συχνά πολύ μικρή σε σχέση με την πολυπλοκότητα της κατάστρωσης ενός σχεδίου για τη συνέχιση της λειτουργίας, ειδικά όταν το σχέδιο αυτό περιλαμβάνει και εξαγορά της επιχείρησης. Επιπλέον, πρέπει να ληφθεί υπόψη και η περίοδος εξέτασης των σχεδίων αναδιάρθρωσης από την Επιτροπή, η οποία μπορεί να διαρκέσει αρκετούς μήνες ή ακόμα και έναν χρόνο, μεταξύ της κοινοποίησης της ενίσχυσης και της λήψης απόφασης από την Επιτροπή. Προτείνει, συνεπώς, η μέγιστη περίοδος για τη λήψη μέτρων ενίσχυσης διάσωσης να παραταθεί σε έξι μήνες, με δυνατότητα άπαξ ανανέωσης για άλλους έξι·

Αντισταθμιστικά μέτρα

24. θεωρεί ότι η Επιτροπή θα πρέπει να λαμβάνει καλύτερα υπόψη τις αρνητικές επιπτώσεις των αντισταθμιστικών μέτρων υπό μορφή πώλησης περιουσιακών στοιχείων. Πράγματι, στην παρούσα κατάσταση, η επιχείρηση που λαμβάνει την ενίσχυση μπορεί να υποχρεωθεί να αποχωριστεί περιουσιακά στοιχεία ουσιαστικής σημασίας για την περαιτέρω ανάπτυξή της. Επιπλέον, τα αντισταθμιστικά μέτρα ενδέχεται να έχουν αρνητικές επιπτώσεις στον ανταγωνισμό όταν είναι πιθανό να συντείνουν στον περιορισμό της προσφοράς στην οικεία αγορά. Ως εκ τούτου, απαιτείται εξέταση περίπτωση προς περίπτωση με βάση μια ανάλυση της αγοράς με επίκεντρο την πραγματική στρέβλωση του ανταγωνισμού. Προτείνει τα αντισταθμιστικά μέτρα υπό μορφή πωλήσεων περιουσιακών στοιχείων να εστιάζονται στα τμήματα της αγοράς με πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα·

25. εκτιμά ότι, όταν εξετάζονται τα διάφορα αντισταθμιστικά μέτρα, θα πρέπει να δίδεται μεγαλύτερη έμφαση στα αντισταθμιστικά μέτρα συμπεριφοράς που αφορούν διαχειριστικές ή στρατηγικές επιλογές της επιχείρησης, όπως η απαγόρευση των δαπανών επέκτασης και των εξαγορών, η απαγόρευση της διαφήμισης κλπ.·

26. τάσσεται υπέρ του προσδιορισμού συγκεκριμένων αντισταθμιστικών μέτρων στις έκτακτες εισφορές των δημόσιων αρχών, συμπεριλαμβανομένης της απαγόρευσης της πληρωμής των μερισμάτων κατά τη διάρκεια της περιόδου αναδιάρθρωσης. Δεν είναι μόνο μια ηθική επιταγή, αλλά και ανάγκη για να αποφευχθεί μια πιθανή διολίσθηση του χρηματοοικονομικού κόστους της αναδιάρθρωσης από το ιδιωτικό κεφάλαιο στο κράτος·

27. προτείνει την εφαρμογή κατ' αναλογία, για τις κρατικές ενισχύσεις σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, της ρήτρας περί βιωσιμότητας των πράξεων όπως ορίζεται στο άρθρο 57 του υφιστάμενου γενικού κανονισμού για τα διαρθρωτικά ταμεία. Το άρθρο αυτό προβλέπει την ανάκτηση της ενίσχυσης εάν η επένδυση δεν διατηρηθεί για διάστημα πέντε ετών ή τριών ετών για τις ΜΜΕ. Η επιχείρηση που υποβάλλεται σε διαδικασία ανάκτησης λόγω μετεγκατάστασης δεν δικαιούται πλέον διαρθρωτικών πόρων·

28. εκτιμά ότι η συμμετοχή των υπεργολάβων ή των υπαλλήλων της επιχείρησης θα πρέπει να περιλαμβάνεται στον υπολογισμό των ιδίων εισφορών, εφόσον διακρίνονται σαφώς από κάθε μορφή βοήθειας και αντανακλούν την εμπιστοσύνη των φορέων της επιχείρησης στη βιωσιμότητα της επιχείρησής τους·

Συμμετοχή της επιχείρησης

29. συμφωνεί ότι η αρχή της συμμετοχής της επιχείρησης είναι απαραίτητη για την υπευθυνότητά της. Πιστεύει, ωστόσο, ότι τα όρια που προβλέπονται σήμερα (*σημείο 44*) για τις μεσαίες επιχειρήσεις (τουλάχιστον 40 %) και για τις μεγάλες επιχειρήσεις (τουλάχιστον 50 %) είναι δύσκολο να επιτευχθούν από επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν δυσκολίες, καθώς και ότι στα όρια αυτά δεν λαμβάνονται υπόψη οι χρηματοοικονομικές ιδιαιτερότητες σε συγκεκριμένους οικονομικούς τομείς. Προτείνει, συνεπώς, να αντικαταστήσει η Επιτροπή τα σημερινά όρια με μια κλίμακα που να προβλέπει ελάχιστο ποσοστό 20 % για τις μεσαίες επιχειρήσεις και 30 % για τις μεγάλες επιχειρήσεις, προκειμένου να υπάρχει ένα περιθώριο εκτίμησης προσαρμοσμένο στην κατάσταση της ενδιαφερόμενης επιχείρησης·

Μέγιστο ποσό ενίσχυσης που επιτρέπεται να χορηγηθεί ως συνδυασμένη ενίσχυση διάσωσης και αναδιάρθρωσης στην ίδια επιχείρηση

30. θεωρεί ότι το μέγιστο ποσό ενίσχυσης που επιτρέπεται να χορηγηθεί ως συνδυασμένη ενίσχυση διάσωσης και αναδιάρθρωσης στην ίδια επιχείρηση, το οποίο το 2007 είχε καθοριστεί στα 10 εκατομμύρια ευρώ, πρέπει να ανέλθει στα 15 εκατομμύρια ευρώ, προκειμένου να ληφθούν υπόψη ο πληθωρισμός και άλλοι συναφείς παράγοντες (όπως ο αντίκτυπος στον ΑεγχΠ και στην ανεργία)·

Ανάλυση με τη χρήση αντιπαραδειγμάτων

31. θεωρεί ότι η ανάλυση με τη χρήση αντεπιχειρημάτων, όπως ορίζεται στο παράρτημα των υφιστάμενων κατευθυντήριων γραμμών, δεν είναι προσαρμοσμένη στις ανάγκες των πολύ σύντομων χρόνων ανταπόκρισης. Πράγματι, κατά το πολύ σύντομο χρονικό διάστημα προετοιμασίας μιας πράξης διάσωσης και/ή αναδιάρθρωσης, η επιστημονική μοντελοποίηση των διαφόρων σεναρίων δεν μπορεί να θεωρηθεί ως προτεραιότητα σε σχέση με τις ταχείες λύσεις που αναμένουν οι πελάτες, οι προμηθευτές, οι οικονομικοί συνεργάτες και οι εργαζόμενοι. Συνεπώς, προτείνεται η διαγραφή του παραρτήματος των κατευθυντήριων γραμμών.

Βρυξέλλες, 11 Απριλίου 2013

Ο Πρόεδρος
της Επιτροπής των Περιφερειών
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Στήριξη της ΕΕ για την επίτευξη βιώσιμων αλλαγών σε μεταβατικές κοινωνίες»

(2013/C 139/05)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ:

— συμμερίζεται την άποψη της Επιτροπής ότι η ΕΕ θα πρέπει να κινητοποιηθεί αναπτύσσοντας συνολική, στοχευμένη και μακροπρόθεσμη δράση για τη στήριξη των μεταρρυθμίσεων στις χώρες που βρίσκονται σε φάση μετάβασης, με στόχο τη σταθεροποίηση και την επίτευξη πραγματικών, βιώσιμων αλλαγών και τη δημιουργία μόνιμων δημοκρατικών δομών·

— επισημαίνει ότι οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές, λόγω της εκτενούς πείρας που διαθέτουν στη χάραξη και εφαρμογή πολιτικών παροχής βασικών δημόσιων υπηρεσιών θα πρέπει να διαδραματίσουν καίριο ρόλο στις διαδικασίες για την επίτευξη βιώσιμων αλλαγών στις κοινωνίες που τελούν υπό μετάβαση·

— επισημαίνει ότι οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές των χωρών-εταίρων δυσκολεύονται να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητές τους, επειδή προσκρούουν γενικά σε εμπόδια όπως: η έλλειψη χρηματοδοτικής αυτονομίας και η περιορισμένη φορολογική ικανότητα, το χαμηλό επίπεδο ανάπτυξης της τοπικής δημοκρατίας, της διαφάνειας και της συμμετοχής των πολιτών, η περιορισμένη γνώση του θέματος της χρηματοδοτικής βοήθειας προς τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές από τα προγράμματα της ΕΕ και η έλλειψη ικανοτήτων για συμμετοχή στα ευρωπαϊκά προγράμματα και έργα·

— υπογραμμίζει τις δυνατότητες των μέσων που έχει δημιουργήσει η ΕτΠ για τη στήριξη της πολιτικής της ΕΕ στις γειτονικές χώρες, ήτοι την CORLEAP και την ARLEM, ως πλατφορμών συνεργασίας μεταξύ των τοπικών και των περιφερειακών αρχών·

— συνιστά να διευρυνθεί η δυνατότητα συμμετοχής σε προγράμματα του TAIEX και στις τοπικές και περιφερειακές αρχές των ενδιαφερόμενων χωρών·

— σκοπεύει να υποστηρίξει την κατάρτιση των ΤΠΑ στις χώρες που βρίσκονται σε φάση μετάβασης, προκειμένου να συμβάλει στην ανάπτυξη των τοπικών ικανοτήτων. Η ΕτΠ θα αρχίσει διάλογο για αυτό το θέμα με το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη·

— σημειώνει ότι η ΕτΠ συνεργάζεται στενά με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την κατάρτιση ενός «Άτλαντα αποκεντρωμένης συνεργασίας» και διοργανώνει ετήσια διάσκεψη για την αποκεντρωμένη συνεργασία.

Εισηγητής	Ο κ. Maciej KOBYLIŃSKI (PL/PES), Δήμαρχος του Słupsk
Έγγραφο αναφοράς	Κοινή ανακοίνωση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Στήριξη της ΕΕ για την επίτευξη βιώσιμων αλλαγών σε μεταβατικές κοινωνίες» JOIN(2012) 27 final

I. **ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ**

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Γενικές παρατηρήσεις

1. επικροτεί την κοινή ανακοίνωση της Επιτροπής και της Ύπατης Εκπροσώπου με τίτλο «Στήριξη της ΕΕ για την επίτευξη βιώσιμων αλλαγών σε μεταβατικές κοινωνίες», η οποία αναλύει τη στήριξη που έχει παρασχεθεί μέχρι σήμερα και διατυπώνει προτάσεις για τη βελτίωση της βοήθειας της ΕΕ προς χώρες-εταίρους που βρίσκονται σε φάση μετάβασης, δηλαδή χώρες που προβαίνουν σε σημαντικές πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές μεταρρυθμίσεις·

2. συμμερίζεται την άποψη της Επιτροπής ότι η ΕΕ θα πρέπει να κινητοποιηθεί αναπτύσσοντας συνολική, στοχευμένη και μακροπρόθεσμη δράση για τη στήριξη των μεταρρυθμίσεων στις χώρες που βρίσκονται σε φάση μετάβασης, με στόχο τη σταθεροποίηση και την επίτευξη πραγματικών, βιώσιμων αλλαγών και τη δημιουργία μόνιμων δημοκρατικών δομών. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό, επειδή οι διαδικασίες μετάβασης δεν στέφονται πάντοτε αμέσως με επιτυχία, ενέχουν δε τον κίνδυνο επιτάσεως των κρίσεων, σε περίπτωση αποτυχίας, και απειλής για τη σταθερότητα της χώρας ή ολόκληρης της περιφέρειας·

3. υπογραμμίζει ότι τα γεγονότα σε χώρες γειτονικές της ΕΕ, όπως μεταξύ άλλων οι βίαιες κοινωνικές αναταραχές και πολιτικές αλλαγές στις αραβικές χώρες το 2011, έχουν άμεσες επιπτώσεις στα κράτη μέλη της ΕΕ. Επομένως, οι χώρες σε μεταβατική φάση που συνορεύουν με την ΕΕ χρήζουν μεγαλύτερης προσοχής και ιδιαίτερης και πληρέστερης δέσμευσης των χωρών και των οργάνων της ΕΕ στα διάφορα επίπεδα·

4. επικροτεί τον προσανατολισμό προς μιαν εξατομικευμένη και ακριβέστερη προσαρμογή των μέσων στήριξης για τις υπό μετάβαση κοινωνίες, ανάλογα με τις ιδιαίτερες ανάγκες τους, τις συνθήκες και τα πολιτικά, οικονομικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά τους·

5. υπογραμμίζει την ανάγκη συμμετοχής των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στις δράσεις για τη στήριξη βιώσιμων αλλαγών στις κοινωνίες που βρίσκονται σε μεταβατική φάση·

6. υπενθυμίζει τη δήλωση που περιλαμβάνεται στη γνωμοδότησή της, CdR 732/2012, ότι η ανάληψη ευθύνης από τους τοπικούς φορείς και η προώθηση της τοπικής δημοκρατίας προϋποθέτει εμπιστοσύνη στο πολιτικό σύστημα και στους εκπροσώπους του. Με μια αποκεντρωμένη δομή προκύπτουν θεσμοί με μεγαλύτερη νομιμοποίηση και αυτό αποτελεί το σημαντικότερο μέσο για τη στενότερη διασύνδεση μεταξύ των διαφόρων επιπέδων διακυβέρνησης και των πολιτών. Οι ανοιχτές διαδικασίες λήψης αποφάσεων που τηρούν την αρχή της επικουρικότητας συμβάλλουν στην εδραίωση των δημοκρατικών αρχών στο επίπεδο των πολιτών, γεγονός που αποτελεί προϋπόθεση για μία πλουραλιστική και ανεκτική κοινωνία·

7. επισημαίνει ότι οι μη κρατικοί εταίροι και οι αυτοδιοικητικές αρχές διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην αποτελεσματική εφαρμογή της πολιτικής για την προώθηση της δημοκρατικής διακυβέρνησης, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της οικονομικής και κοινωνικής ευημερίας, της ειρήνης και της σταθερότητας, με τρόπο που οδηγεί σε βιώσιμες μεταρρυθμίσεις στο κοινωνικό, το οικονομικό και το πολιτικό πεδίο, καθώς και στα πεδία της προστασίας του περιβάλλοντος και της περιφερειακής ολοκλήρωσης·

8. υπογραμμίζει ότι οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στη διαδικασία ανταλλαγής εμπειριών και προσέγγισης των διάφορων μοντέλων μετάβασης, επειδή διαθέτουν πολύτιμη γνώση και πείρα σε τομείς σημαντικούς για τις χώρες-εταίρους, όπως η υλοποίηση έργων διασυνοριακής συνεργασίας. Θα πρέπει να αναγνωριστεί, συνεπώς, ότι οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές είναι σημαντικοί φορείς της πολιτικής για τη διεύρυνση, τη γειτονία και την ανάπτυξη·

9. επιβεβαιώνει τα κύρια σημεία της γνωμοδότησής της σχετικά με την «Αναθεώρηση της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας» (CdR 198/2011) ([1]).

10. επικροτεί την πρόταση να ενισχυθεί ο διάλογος και ο συντονισμός της ΕΕ με τους άλλους μη κρατικούς εταίρους, συμπεριλαμβανομένων των τοπικών αρχών·

Στήριξη για τη δημιουργία προϋποθέσεων επιτυχημένης μετάβασης

11. επικροτεί την αναγνώριση του σημαντικού ρόλου της κοινωνίας των πολιτών και της ευρείας κοινωνικής υποστήριξης και δέσμευσης στις διαδικασίες μεταρρύθμισης, επιτυχούς μετασχηματισμού και πολιτικού διαλόγου, για τη διαμόρφωση των οποίων έχει μεγάλη σημασία η συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών και των μη κυβερνητικών οργανώσεων·

([1]) «Αναθεώρηση της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας», γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών της 14ης-15ης Δεκεμβρίου 2011 (CIVEX-V-023).

12. επισημαίνει ότι οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές, λόγω της εκτενούς πείρας που διαθέτουν στη χάραξη και εφαρμογή πολιτικών για την παροχή βασικών δημόσιων υπηρεσιών όπως η δημόσια υγεία, η εκπαίδευση, η διαχείριση των αποβλήτων και των υδάτων, η τοπική επιχειρηματική δράση, οι μεταφορές, οι υποδομές, το περιβάλλον, οι φυσικοί πόροι και η γεωργία, μπορούν να διαδραματίσουν καίριο ρόλο στις διαδικασίες για την επίτευξη βιώσιμων αλλαγών στις κοινωνίες που τελούν υπό μετάβαση·

13. επισημαίνει ότι οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές φέρουν εξίσου μεγάλη ευθύνη με τις εθνικές για την ανάπτυξη και προστασία της πραγματικής δημοκρατίας, της αγωγής των πολιτών, τη διαφάνεια και τον σεβασμό των δικαιωμάτων του ανθρώπου·

14. επαναλαμβάνει τη σύσταση που είχε διατυπώσει στη δήλωση και στο ψήφισμά της ([2]) για τους νότιους γείτονες (τις χώρες της λεκάνης της Μεσογείου) όσον αφορά τη σημασία της συμμετοχής του τοπικού και του περιφερειακού επιπέδου στις δράσεις της ΕΕ στην περιοχή, επειδή η οικοδόμηση της δημοκρατίας και η μετάβαση προς αυτή ξεκινούν πρώτα και κύρια από το επίπεδο της βάσης και δεν μπορούν να επιβάλλονται άνωθεν. Η ενεργός συμμετοχή όλων των επιπέδων διακυβέρνησης, από τους δήμους και την τοπική αυτοδιοίκηση μέχρι την κοινωνία των πολιτών, και η δέσμευσή τους να εργαστούν υπέρ της τοπικής κοινότητας έχουν ζωτική σημασία για τη διατήρηση της δημοκρατικής σταθερότητας και την εδραίωση της δημοκρατίας στην κοινωνία·

15. συνιστά να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στην επίτευξη χρηστής διακυβέρνησης, στην ενίσχυση της διακυβέρνησης στο υποεθνικό επίπεδο και στην πολυεπίπεδη διακυβέρνηση. Η ΕτΠ έχει περιγράψει την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση ως συντονισμένη δράση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, των κρατών μελών και των τοπικών και περιφερειακών αρχών, η οποία βασίζεται στην εταιρική σχέση και στοχεύει στη χάραξη και υλοποίηση των πολιτικών της ΕΕ ([3]). Στην επίτευξη χρηστής πολυεπίπεδης διακυβέρνησης και στις γειτονικές της ΕΕ χώρες που βρίσκονται σε φάση μετάβασης μπορεί να συμβάλει η χορήγηση στις τοπικές και τις περιφερειακές τους αρχές άμεσης πρόσβασης στη χρηματοδότηση από τα ευρωπαϊκά προγράμματα·

16. επισημαίνει ότι παράδειγμα επιτυχημένης υλοποίησης των διαδικασιών συστημικού, πολιτικού, κοινωνικού οικονομικού και γενικότερου μετασχηματισμού είναι, σε πολλές περιπτώσεις, οι τοπικές και περιφερειακές αρχές των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης που είναι μέλη της ΕΕ. Τα επιτεύγματα των χωρών αυτών, αλλά και τα προβλήματα που έχουν αντιμετωπίσει ορισμένες εξ αυτών, μπορούν να εμπνεύσουν και να συνδράμουν στην επεξεργασία προτύπων για τη διεξαγωγή των μεταρρυθμίσεων στις υπό μετάβαση χώρες. Συνεπώς, υπογραμμίζει την ανάγκη να ληφθούν υπόψη οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές των χωρών που εντάχθηκαν στην ΕΕ το 2004 και το 2007, ως σημαντικοί φορείς της διαδικασίας ανταλλαγής εμπειριών με τις χώρες-εταίρους·

17. υπογραμμίζει την ανάγκη συμμετοχής των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στις εργασίες εθνικού και διεθνούς επιπέδου για τη χάραξη και εφαρμογή της πολιτικής για την επίτευξη βιώσιμων αλλαγών στις υπό μετάβαση κοινωνίες·

18. υπογραμμίζει την σημασία των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στο πεδίο των εξωτερικών σχέσεων, όπου η τοπική αυτοδιοίκηση διαδραματίζει και πρέπει να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο·

19. υπογραμμίζει ότι οι αυτοδιοικητικές αρχές των υπό μετάβαση χωρών έχουν ιδιαίτερες ανάγκες και απαιτήσεις, στις οποίες θα ήθελαν να επιστήσουν την προσοχή των εθνικών αρχών, των ευρωπαϊκών οργάνων και των διεθνών οργανισμών· καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συμπεριλάβει τις υποεθνικές βαθμίδες κυβέρνησης στις συζητήσεις με τις εθνικές Κυβερνήσεις των υπό μετάβαση χωρών·

20. επισημαίνει ότι οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές των χωρών-εταίρων δυσκολεύονται να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητές τους, επειδή προσκρούουν γενικά σε εμπόδια όπως: η έλλειψη χρηματοδοτικής αυτονομίας και η περιορισμένη φορολογική ικανότητα, το χαμηλό επίπεδο ανάπτυξης της τοπικής δημοκρατίας, της διαφάνειας και της συμμετοχής των πολιτών, η περιορισμένη γνώση του θέματος της χρηματοδοτικής βοήθειας προς τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές από τα προγράμματα της ΕΕ και η έλλειψη ικανοτήτων για συμμετοχή στα ευρωπαϊκά προγράμματα και έργα. Φυσικά, οι παράγοντες αυτοί επηρεάζουν σε διαφορετικό βαθμό την κάθε χώρα. Για τον περιορισμό τους, απαιτείται στήριξη: για τη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης, συμπεριλαμβανομένων των τοπικών και των περιφερειακών αρχών, την περαιτέρω ανάπτυξη της συμμετοχής των πολιτών στη διαμόρφωση της πολιτικής και στην εταιρική σχέση στο τοπικό επίπεδο, για ανταλλαγές εμπειριών και ανάπτυξη της συνεργασίας με ομολόγους της ΕΕ σε τομείς σημαντικούς για τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές και για την ανάπτυξη ικανοτήτων με σκοπό τη συμμετοχή στα ευρωπαϊκά προγράμματα και έργα·

21. σημειώνει ότι, εάν η ΕΕ επιθυμεί να βελτιώσει τη διοικητική ικανότητα στις χώρες της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας (ΕΠΓ), στην πλειονότητα των οποίων αποτελεί σημαντικό πρόβλημα, θα πρέπει να συμμετάσχουν στη πολιτική αυτή και οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές. Η ανάπτυξη των ικανοτήτων και η κατάρτιση των αυτοδιοικητικών αρχών στις υπό μετάβαση χώρες έχει ζωτική σημασία, επειδή οι πολιτικοί και οι εκπρόσωποι των αυτοδιοικητικών αρχών, με την ανάπτυξη των ικανοτήτων και των γνώσεών τους, θα συμβάλουν στη διαμόρφωση αποτελεσματικής, ανοιχτής και διαφανούς διακυβέρνησης·

([2]) Δήλωση της Προεδρίας της ΕτΠ της 7ης Μαρτίου 2011 σχετικά με την κατάσταση στη Νότια Μεσόγειο. Ψήφισμα της ΕτΠ της 12ης Μαΐου 2011 σχετικά με την «Αντιμετώπιση του αντικτύπου και των συνεπειών των επαναστάσεων στην περιοχή της Μεσογείου».

([3]) «Λευκή Βίβλος για την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση» της Επιτροπής των Περιφερειών, γνωμοδότηση πρωτοβουλίας της ΕτΠ της 17ης-18ης Ιουνίου 2009 (CONST-IV-020).

22. υπογραμμίζει ότι, μέσω της συνεργασίας της με τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές των χωρών που εμπίπτουν στη διαδικασία της διεύρυνσης και στην πολιτική γειτονίας, η ΕτΠ έχει την ευκαιρία να προβάλει τους στόχους αυτής της πολιτικής. Σημαντικό ρόλο στη συνεργασία αυτή διαδραματίζουν οι ομάδες εργασίας, οι μικτές συμβουλευτικές επιτροπές, η CORLEAP και η ARLEM·

Μέσα στήριξης

23. επικροτεί την προσπάθεια να βελτιωθεί το σύστημα των κινήτρων και των περιορισμών, μέσω του ακριβέστερου και αποτελεσματικότερου καθορισμού των προϋποθέσεών τους·

24. υπογραμμίζει ότι τα κίνητρα και οι όροι για τις χώρες που εμπίπτουν στη διαδικασία διεύρυνσης και στην πολιτική γειτονίας, όπως και η παροχή πόρων και βοήθειας, πρέπει να συνδέονται στενά με την πρόοδο στην υλοποίηση μεταρρυθμίσεων όπως η αποκέντρωση και η συμμετοχή των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στη διακυβέρνηση, στο κατάλληλο επίπεδο της διαδικασίας λήψης αποφάσεων·

25. υπογραμμίζει τις δυνατότητες των μέσων που έχει δημιουργήσει η ΕτΠ για τη στήριξη της πολιτικής της ΕΕ στις γειτονικές χώρες και, συγκεκριμένα, της Διάσκεψης των Περιφερειακών και Τοπικών Αρχών της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης (CORLEAP) και της Ευρωμεσογειακής Περιφερειακής και Τοπικής Συνέλευσης (ARLEM), ως πλατφορμών συνεργασίας μεταξύ των τοπικών και των περιφερειακών αρχών·

26. τονίζει ότι η ARLEM συμβάλλει σημαντικά και σε πολλούς τομείς στην εμβάθυνση της συνεργασίας της ΕΕ με τις χώρες της λεκάνης της Μεσογείου, ιδιαίτερα δε σε σχέση με την αστική ανάπτυξη, την τοπική διαχείριση των υδάτων, τις ανανεώσιμες μορφές ενέργειας και τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. Έχει συμβάλει στην αύξηση της ευαισθητοποίησης των πολιτών έναντι της μεσογειακής συνεργασίας, στην οποία έχει δώσει πρακτική έκφραση·

27. υπογραμμίζει επίσης τις δυνατότητες της CORLEAP, η οποία έχει ως βασικές προτεραιότητες δράσης τη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης, τη φορολογική αποκέντρωση και την εδαφική συνεργασία, θέματα ιδιαίτερα σημαντικά για τις χώρες που βρίσκονται σε φάση μετάβασης, προκειμένου να αναπτύξουν βιώσιμη, αποτελεσματική και αξιόπιστη διακυβέρνηση σε όλα τα επίπεδα·

28. επικροτεί την υπογράμμιση της σημασίας της Διευκόλυνσης για την Κοινωνία των Πολιτών (CSF) ως βασικού στοιχείου των νεοσυσταθέντων μηχανισμών για τις χώρες που εμπίπτουν στην πολιτική γειτονίας·

29. υπογραμμίζει την ανάγκη σταθερής στήριξης, από πλευράς της ΕΕ, του ρόλου και της θέσης των εθνικών ενώσεων των τοπικών αρχών στις χώρες-εταίρους, ως συλλογικών εκπροσώπων και εκφραστών της φωνής των τοπικών αρχών. Η θεσμοθέτηση και η αύξηση των δυνατοτήτων των ενώσεων των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στις υπό μετάβαση χώρες θα ενισχύσει την τοπική δημοκρατία και την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση·

30. ζητεί να θεσπιστούν σημεία επαφής για τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές στις αντιπροσωπείες της ΕΕ στις χώρες-εταίρους όπου η ανάγκη στήριξης είναι πιο επείγουσα·

31. υπενθυμίζει ότι πολλές ευρωπαϊκές αυτοδιοικητικές αρχές αναπτύσσουν εδώ και πολλά χρόνια προγράμματα αποκεντρωμένης συνεργασίας με ομολόγους τους από τις χώρες-εταίρους. Για να διευκολυνθεί αυτή η συνεργασία, να συγκεντρωθούν σε ένα μέρος όλα τα προγράμματα που χρηματοδοτούνται από τοπικές και περιφερειακές αρχές της ΕΕ και να προσδιοριστούν νέα προγράμματα, από τον Δεκέμβριο του 2011 λειτουργεί η «Διαδικτυακή πύλη αποκεντρωμένης συνεργασίας για την ανάπτυξη», που έχουν δημιουργήσει από κοινού η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Επιτροπή των Περιφερειών·

32. υπογραμμίζει ότι ένα καλό παράδειγμα πρακτικών και στοχοθετημένων μέσων είναι οι αδελφοποιήσεις και τα προγράμματα του TAIEX (Μέσο Τεχνικής Βοήθειας και Ανταλλαγής Πληροφοριών), τα οποία χρησιμοποιούνται συχνά από την ΕΕ για τη σύσφιξη των σχέσεων με τις χώρες-εταίρους·

33. συνιστά να διευρυνθεί η δυνατότητα συμμετοχής σε προγράμματα του TAIEX και στις τοπικές και περιφερειακές αρχές των ενδιαφερόμενων χωρών. Το σημαντικό εδώ είναι η ανάπτυξη προγραμμάτων αδελφοποίησης και TAIEX μεταξύ τοπικών και περιφερειακών αρχών από την ΕΕ και από τις χώρες-εταίρους. Αυτό θα συμβάλει στη βελτίωση της διακυβέρνησης στις χώρες-εταίρους και στη μεγαλύτερη συνειδητοποίηση της σημασίας των δομών πολυεπίπεδης διακυβέρνησης, τόσο στην ΕΕ όσο και στις χώρες της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας·

34. σκοπεύει να υποστηρίξει την κατάρτιση των αυτοδιοικητικών αρχών στις χώρες που βρίσκονται σε φάση μετάβασης, προκειμένου να συμβάλει στην ανάπτυξη των τοπικών ικανοτήτων. Η ΕτΠ έχει αρχίσει διάλογο για αυτό το θέμα με το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη·

35. θα εξετάσει τη δυνατότητα συμμετοχής των υπό μετάβαση χωρών σε προγράμματα παρόμοια με τη Διευκόλυνση για την Τοπική Αυτοδιοίκηση, η οποία είναι ένα πρόγραμμα του TAIEX που σήμερα απευθύνεται στις υποψήφιες και στις δυνάμει υποψήφιες χώρες και αποσκοπεί στη διάδοση των γνώσεων για την ΕΕ και τις διαδικασίες της·

Ο ρόλος της συνεργασίας σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο

36. υπογραμμίζει ότι χρειάζεται να καταβληθούν περισσότερες προσπάθειες για τη συμμετοχή των τοπικών και των περιφερειακών αρχών, τόσο στην ΕΕ όσο και στις χώρες-εταίρους, ως συστατικό στοιχείο του διαλόγου με αυτές τις χώρες·

37. τονίζει την ανάγκη αναγνώρισης του καθοριστικού ρόλου των τοπικών και των περιφερειακών αρχών, τόσο στην ΕΕ όσο και στις χώρες εταίρους, για τη χάραξη πολιτικών και στρατηγικών που αποσκοπούν στη στήριξη της επίτευξης βιώσιμων αλλαγών στις κοινωνίες που βρίσκονται σε μεταβατική φάση·

38. επισημαίνει ότι απαιτείται να υποστηριχθούν οι κάθε είδους ανταλλαγές μεταξύ των τοπικών και περιφερειακών αρχών της ΕΕ και των χωρών-εταίρων: οι εταιρικές σχέσεις μεταξύ πόλεων (αδελφοποιήσεις), η τεχνική συνεργασία και η ανάπτυξη ικανοτήτων. Οι χώρες που βρίσκονται σε μεταβατικό στάδιο πρέπει να έχουν πρόσβαση σε όλους τους μηχανισμούς της ΕΕ για την ανάπτυξη βιώσιμων εταιρικών σχέσεων μεταξύ των τοπικών και των περιφερειακών αρχών·

39. εξαίρει –σε πλήρη συμφωνία με το περιεχόμενο της γνωμοδότησής της CdR 198/2011 [4]– τη σπουδαιότητα και την ιδιαίτερη αξία που έχει η ανάπτυξη κοινωνικών επαφών μεταξύ των αυτοδιοικητικών αρχών της ΕΕ και των γειτονικών χωρών. Το ζητούμενο είναι να επιδιωχθεί η συμμετοχή του τριτογενούς τομέα και των κοινωνικών ομάδων, συμπληρωματικά προς την επίσημη συνεργασία μεταξύ τοπικών και περιφερειακών αρχών. Προς τον σκοπό αυτό, απαιτούνται ειδικοί μηχανισμοί ως βασική συνιστώσα της πολιτικής γειτονίας·

40. εμμένει στο γεγονός ότι, χάρη στη συνεργασία που αναπτύσσει με τις τοπικές και περιφερειακές αρχές των κρατών που εμπίπτουν στη διαδικασία της διεύρυνσης και στην πολιτική γειτονία (π.χ. ομάδες εργασίας, μικτές συμβουλευτικές επιτροπές, CORLEAP και ARLEM), η ΕτΠ συμβάλλει ενεργά στη στήριξη της επίτευξης βιώσιμων αλλαγών στις υπό μετάβαση κοινωνίες, καθώς και στην προώθηση των στόχων της ανακοίνωσης·

41. σημειώνει ότι η ΕτΠ συνεργάζεται στενά με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την κατάρτιση ενός«Άτλαντα αποκεντρωμένης συνεργασίας» και διοργανώνει ετήσια διάσκεψη για την αποκεντρωμένη συνεργασία.

Βρυξέλλες, 11 Απριλίου 2013

Ο Πρόεδρος
της Επιτροπής των Περιφερειών
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

[4] «Αναθεώρηση της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας», γνωμοδότηση της ΕτΠ, 14-15 Δεκεμβρίου 2011 (CIVEX-V-023).

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Στρατηγική για τη διεύρυνση και κυριότερες προκλήσεις για την περίοδο 2012-2013»

(2013/C 139/06)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

— τονίζει ότι η διαδικασία της διεύρυνσης αποσκοπεί κυρίως στην αποφυγή της διαίρεσης της Ευρώπης και στην προαγωγή της ειρηνικής ενοποίησης της ευρωπαϊκής ηπείρου. Από πολιτική άποψη, η διεύρυνση της ΕΕ συνέβαλε στην αντιμετώπιση σημαντικών προβλημάτων και έχει συντείνει στην εδραίωση της δημοκρατίας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της σταθερότητας σε ολόκληρη την ήπειρο. Από οικονομική άποψη, η διεύρυνση συνέβαλε στην αύξηση της ευημερίας και της ανταγωνιστικότητας, επιτρέποντας στη διευρυμένη Ένωση να ανταποκριθεί καλύτερα στις προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης·

— κρίνει σκόπιμο να δηλώσει ότι μια από τις σημαντικότερες πολιτικές προτεραιότητες της ΕτΠ είναι η εξασφάλιση της επιτυχίας της διαδικασίας διεύρυνσης. Για την Επιτροπή των Περιφερειών, ο ρόλος των τοπικών και περιφερειακών εκπροσώπων στη διαδικασία διεύρυνσης είναι θεμελιώδους σημασίας·

— προσπαθεί ενεργά να διευκολύνει το έργο των αυτοδιοικητικών αρχών στις χώρες της διεύρυνσης, ώστε να προετοιμαστούν για τις μελλοντικές ευθύνες τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση, να διασφαλίσει την αναγνώριση του ρόλου τους και να καθιερώσει και αναπτύξει επαφές και σχέσεις συνεργασίας με τους ομολόγους τους στην ΕΕ·

— Η ΕΕ θα πρέπει να ενθαρρύνει τις υποψήφιες χώρες να διασφαλίσουν ότι οι εκχωρούμενες εξουσίες είναι αντίστοιχες του επιπέδου των αρμοδιοτήτων που θα αναληφθούν με την εφαρμογή του κοινοτικού κεκτημένου σε επίπεδο αυτοδιοίκησης· ταυτόχρονα, αυτές οι αρμοδιότητες θα πρέπει να στηριχθούν από ανάλογα χρηματοδοτικά μέσα. Χωρίς αυτά, οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές αδυνατούν να εφαρμόσουν ορθά τις μεταρρυθμίσεις·

— υπογραμμίζει, συνεπώς, ότι οι χώρες της διεύρυνσης πρέπει να συνεχίσουν να αναπτύσσουν τα αντίστοιχα πρότυπα διακυβέρνησής τους·

— εξαίρει την πολύ θετική εμπειρία του προγράμματος «Τοπική Διοικητική Διευκόλυνση», που συντονίζεται από κοινού με τη ΓΔ Διεύρυνσης και την υπηρεσία ανταλλαγής πληροφοριών στον τομέα της τεχνικής βοήθειας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι οποίες συμβάλλουν στην καλύτερη κατανόηση του τί αντιπροσωπεύει η ΕΕ στο περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Εισηγητής	Ο κ. Luc VAN DEN BRANDE (BE/EPP), Πρόεδρος του Γραφείου Σύνδεσης Φλάνδρας-Ευρώπης
Έγγραφο αναφοράς	Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο: Στρατηγική για τη διεύρυνση και κυριότερες προκλήσεις για την περίοδο 2012-2013 COM(2012) 600 τελικό

I. **ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Το πολιτικό πλαίσιο και η σημασία της διεύρυνσης για τις αυτοδιοικητικές αρχές και την ΕτΠ

1. υπογραμμίζει ότι η παρούσα γνωμοδότηση πρέπει να εξεταστεί στο πλαίσιο της ιστορικής δέσμευσης που έχει αναλάβει η Επιτροπή των Περιφερειών έναντι της διαδικασίας διεύρυνσης. Στη γνωμοδότηση θα αναπτυχθεί το πολιτικό μήνυμα της ΕτΠ για τη στρατηγική διεύρυνσης της ΕΕ προς τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων (Κροατία, Μαυροβούνιο, πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, Σερβία, Αλβανία, Βοσνία και Ερζεγοβίνη, και Κοσσυφοπέδιο ([1])), την Τουρκία και την Ισλανδία·

2. τονίζει ότι η διαδικασία της διεύρυνσης αποσκοπεί κυρίως στην αποφυγή της διαίρεσης της Ευρώπης και στην προαγωγή της ειρηνικής ενοποίησης της ευρωπαϊκής ηπείρου. Από πολιτική άποψη, η διεύρυνση της ΕΕ συνέβαλε στην αντιμετώπιση σημαντικών προβλημάτων και έχει συντείνει στην εδραίωση της δημοκρατίας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της σταθερότητας σε ολόκληρη την ήπειρο. Από οικονομική άποψη, η διεύρυνση συνέβαλε στην αύξηση της ευημερίας και της ανταγωνιστικότητας, επιτρέποντας στη διευρυμένη Ένωση να ανταποκριθεί καλύτερα στις προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης·

3. επισημαίνει την αναγκαιότητα μιας αποκεντρωμένης πολιτικής ενημέρωσης και επικοινωνίας ως προς τη διεύρυνση, με σκοπό, κυρίως, την ενίσχυση του διαλόγου των πολιτών και του πολιτικού διαλόγου μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των χωρών της διεύρυνσης·

4. κρίνει σκόπιμο να δηλώσει ότι μια από τις σημαντικότερες πολιτικές προτεραιότητες της ΕτΠ είναι η εξασφάλιση της επιτυχίας της διαδικασίας διεύρυνσης. Για την Επιτροπή των Περιφερειών, ο ρόλος των τοπικών και περιφερειακών εκπροσώπων στη διαδικασία διεύρυνσης είναι θεμελιώδους σημασίας

5. υπογραμμίζει ότι η προοπτική της ένταξης στην ΕΕ δρομολογεί πολιτικές και οικονομικές μεταρρυθμίσεις στις υποψήφιες χώρες και δημιουργεί νέες ευκαιρίες για τους πολίτες αυτών, ευκαιρίες οι οποίες είναι απαραίτητες ιδίως στην τρέχουσα περίοδο κρίσης·

6. επισημαίνει ότι η πολιτική διεύρυνσης πρέπει να παραμείνει αξιόπιστη και να χαίρει της υποστήριξης της κοινής γνώμης στην ΕΕ αλλά και στις (δυνάμει) υποψήφιες χώρες μέλη. Για να δημιουργηθούν μόνιμοι δεσμοί μεταξύ πολιτών και ΕΕ, είναι ζωτικής σημασίας να συμμετέχουν στη διαδικασία οι πολίτες τόσο των χωρών της διεύρυνσης όσο και των σημερινών κρατών μελών. Η υποστήριξη της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης στις χώρες της διεύρυνσης αποτελεί βασική συνιστώσα του εγχειρήματος. Τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα δεν θα πρέπει να θεωρούν αυτήν την υποστήριξη ως δεδομένη, αλλά να επιδιώξουν την αξιοποίηση αυτού του πόρου, ούτως ώστε να ενισχυθεί η νομιμότητα της ΕΕ ως συνόλου απέναντι στους πολίτες·

7. γνωρίζει ότι οι πολιτικές και κοινωνικές μεταρρυθμίσεις που έχουν δρομολογηθεί σήμερα στις χώρες της διεύρυνσης, δεν μπορούν να εφαρμοστούν με τη βία, αλλά μόνο με το σεβασμό της διαφορετικότητας και την εφαρμογή μιας πραγματικής αποκέντρωσης·

8. προσπαθεί ενεργά να διευκολύνει το έργο των αυτοδιοικητικών αρχών στις χώρες της διεύρυνσης, ώστε να προετοιμαστούν για τις μελλοντικές ευθύνες τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση, να διασφαλίσει την αναγνώριση του ρόλου τους και να καθιερώσει και αναπτύξει επαφές και σχέσεις συνεργασίας με τους ομολόγους τους στην ΕΕ·

9. επιθυμεί με τη στρατηγική εξωτερικών σχέσεων που εφαρμόζει, να προαγάγει τον πολιτικό διάλογο και την οικονομική και/ή πολιτιστική συνεργασία των αυτοδιοικητικών αρχών των υποψηφίων και των δυνάμει υποψηφίων χωρών με εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Επιτροπή των Περιφερειών αποτελεί σημαντικό σημείο συνάντησης και χρήσιμο βήμα για τους φορείς αυτούς, στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης·

10. διαπιστώνει ότι, στις εκθέσεις προόδου που καταθέτει, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δίνει περιορισμένη έμφαση στις μεταρρυθμίσεις που θα διασφαλίσουν ένα νέο νομικό πλαίσιο για τις αυτοδιοικητικές αρχές στις εν λόγω χώρες. Η ΕΕ θα πρέπει να ενθαρρύνει τις υποψήφιες χώρες να διασφαλίσουν ότι οι εκχωρούμενες εξουσίες είναι αντίστοιχες του επιπέδου των αρμοδιοτήτων που θα αναληφθούν με την εφαρμογή του κοινοτικού κεκτημένου σε επίπεδο αυτοδιοίκησης· ταυτόχρονα, αυτές οι αρμοδιότητες θα πρέπει να στηριχθούν από ανάλογα χρηματοδοτικά μέσα. Χωρίς αυτά, οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές αδυνατούν να εφαρμόσουν ορθά τις μεταρρυθμίσεις·

([1]) Η ονομασία αυτή χρησιμοποιείται με επιφύλαξη των θέσεων ως προς το καθεστώς και συνάδει με την Απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών 1244 και τη γνώμη του Διεθνούς Δικαστηρίου σχετικά με τη Διακήρυξη της ανεξαρτησίας του Κοσσυφοπεδίου.

11. κρίνει ότι η επιτυχία της ένταξης των νέων κρατών μελών στην ΕΕ θα εξαρτηθεί κυρίως από την ικανότητά τους να θέσουν σε εφαρμογή την κείμενη νομοθεσία της ΕΕ σε όλα τα επίπεδα πολιτικής και διοικητικής οργάνωσης –αλλά και από τον τρόπο εφαρμογής των εν λόγω διατάξεων, καθώς οι δήμοι και οι περιφέρειες έχουν σημαντικό ρόλο να διαδραματίσουν στη διαχείριση των ευρωπαϊκών προγραμμάτων και κονδυλίων. Συνεπώς, ο ρόλος των αυτοδιοικητικών αρχών δεν πρέπει να περιοριστεί απλώς στην εφαρμογή των μέτρων και των αποφάσεων που λαμβάνονται σε εθνικό επίπεδο ή στη διάδοση των πληροφοριών σχετικά με τη διαδικασία διεύρυνσης στους πολίτες·

12. υπογραμμίζει ότι η πολυεπίπεδη διακυβέρνηση, η οποία βασίζεται στην αρχή της επικουρικότητας και συμπεριλαμβάνει την ανάπτυξη εταιρικής σχέσης και τη συνεργασία μεταξύ όλων των επιπέδων διακυβέρνησης, πρέπει να αποτελέσει κεντρικό στοιχείο της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και σε οποιαδήποτε αξιολόγηση της διαδικασίας διεύρυνσης θα πρέπει, ως εκ τούτου, να εξεταστεί κατά πόσο η εν λόγω διαδικασία προάγει την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση. Αυτό δεν ισχύει μόνον για τη μελλοντική πολιτική συνοχής και τη μελλοντική περιφερειακή πολιτική, αλλά και για την οικοδόμηση της ενιαίας αγοράς, τις μελλοντικές περιβαλλοντικές πολιτικές για την κλιματική αλλαγή και την ενέργεια, τη μελλοντική κοινή γεωργική πολιτική και την πολιτική για τη θάλασσα, το πρόγραμμα της Στοκχόλμης, την πολιτική γειτονία, αλλά και τη διαμόρφωση της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και των επτά εμβληματικών πρωτοβουλιών που βασίζονται σε εδαφικά σύμφωνα.

Γενικές παρατηρήσεις

13. συμφωνεί με το ιδιαίτερο ενδιαφέρον που δείχνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στο πλαίσιο της στρατηγικής για τη διεύρυνση την περίοδο 2012-2013, στα κριτήρια της *χρηστής διακυβέρνησης*, όπως το κράτος δικαίου, το ανεξάρτητο νομικό σύστημα, η αποτελεσματική κρατική διοίκηση, η καταπολέμηση της διαφθοράς και του οργανωμένου εγκλήματος, η ανάπτυξη της κοινωνίας πολιτών και τα ελεύθερα ΜΜΕ·

14. εκφράζει την ικανοποίησή της για την ανάλυση σε βάθος και τη συνολική αξιολόγηση της Επιτροπής, θα επικροτούσε, ωστόσο, τη διατύπωση σαφέστερων υποδείξεων σχετικά με τους τρόπους με τους οποίους θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν οι ελλείψεις στον τομέα του κοινοτικού κεκτημένου·

15. τονίζει εκ νέου ότι ο ρόλος των τοπικών και περιφερειακών εκπροσώπων στη διαδικασία διεύρυνσης είναι ιδιαίτερα σημαντικός και, ως εκ τούτου, ενθαρρύνει τις χώρες της διεύρυνσης να επιμείνουν στις προσπάθειές τους για αποκέντρωση και περιφερειοποίηση· με τον τρόπο αυτό διευκολύνεται, εξάλλου, η αποκεντρωμένη πολιτική πληροφόρησης και επικοινωνίας, καθώς και ο διάλογος των πολιτών και ο πολιτικός διάλογος μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των πολιτών των χωρών της διεύρυνσης·

16. υπογραμμίζει, συνεπώς, ότι οι χώρες της διεύρυνσης πρέπει να συνεχίσουν να αναπτύσσουν τα αντίστοιχα πρότυπα διακυβέρνησής τους, πρωτίστως βελτιώνοντας τις αρμοδιότητες των αυτοδιοικητικών αρχών, με την προώθηση πραγματικών εταιρικών σχέσεων μεταξύ των διαφόρων επιπέδων διακυβέρνησης, αλλά και μεταξύ των διαφόρων χωρών και περιφερειών·

17. θεωρεί απαραίτητη την ανάπτυξη της ικανότητας των περιφερειακών και τοπικών φορέων στο νομοθετικό, δημοσιονομικό και διοικητικό τομέα, έτσι ώστε να είναι σε θέση να κάνουν καλύτερη χρήση της υφιστάμενης προενταξιακής βοήθειας και να είναι έτοιμοι να εφαρμόσουν το *κοινοτικό κεκτημένο* με βιώσιμο τρόπο·

18. εκφράζει τη λύπη της διότι, παρά τις επανειλημμένες συστάσεις της, η Επιτροπή δεν έχει προβεί ακόμη σε πλήρη αξιολόγηση της κατάστασης όσον αφορά την εφαρμογή των αρχών της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης στο πλαίσιο της έκθεσης για τη διεύρυνση· έχει επίγνωση ότι δεν υφίσταται κεφάλαιο περί κεκτημένου που να ασχολείται με τα θέματα αποκέντρωσης στις χώρες που επιθυμούν να ενταχθούν στην ΕΕ, προτείνει όμως τον καθορισμό των απαραίτητων παραμέτρων στον τομέα αυτό, έτσι ώστε να παρέχεται καθοδήγηση προς τις χώρες που πραγματοποιούν μεταρρυθμιστικό έργο·

19. εκφράζει επίσης τη λύπη της για την ανεπαρκή συνεκτίμηση της κοινωνικής διάστασης στη διαδικασία διεύρυνσης και καλεί την Επιτροπή, εκτός από τις οικονομικές μεταρρυθμίσεις, να δώσει προσοχή και στις απαραίτητες κοινωνικές μεταρρυθμίσεις στις υποψήφιες χώρες·

20. επαναλαμβάνει τη σύστασή της προς την Επιτροπή να μεριμνήσει ώστε οι μελλοντικές εκθέσεις της με θέμα τη μελλοντική στρατηγική για τη διεύρυνση, αφενός, να περιλαμβάνουν περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με την κατάσταση της τοπικής αυτοδιοίκησης και, αφετέρου, να επισημαίνουν με μεγαλύτερη σαφήνεια στις χώρες της διεύρυνσης την ανάγκη μεταρρύθμισης στα πεδία της περιφερειοποίησης και της αποκέντρωσης, ενθαρρύνοντάς τες να προβούν στη θέσπιση ανεξάρτητων, υποεθνικών επιπέδων διακυβέρνησης·

21. εξαίρει την πολύ θετική εμπειρία του προγράμματος «Τοπική Διοικητική Διευκόλυνση», που συντονίζεται από κοινού με τη ΓΔ Διεύρυνσης και την υπηρεσία ανταλλαγής πληροφοριών στον τομέα της τεχνικής βοήθειας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι οποίες συμβάλλουν στην καλύτερη κατανόηση του τί αντιπροσωπεύει η ΕΕ στο περιφερειακό και τοπικό επίπεδο·

22. πιστεύει ακράδαντα ότι είναι απαραίτητο να τηρείται η αρχή των σχέσεων καλής γειτονίας μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ, των υποψήφιων χωρών και άλλων χωρών, καθώς και να αναγνωρίζεται ο ρόλος και η σημασία της ανάπτυξης διασυνοριακής και περιφερειακής συνεργασίας μεταξύ των χωρών αυτών·

23. θεωρεί ότι η προστασία των μειονοτήτων και ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τα οποία αποτελούν μέρος των αξιών που συνιστούν τα θεμέλια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πρέπει να παραμείνουν βασικά στοιχεία της διαδικασίας ένταξης στην ΕΕ·

24. τονίζει, στο πλαίσιο αυτό, τη σημασία της συνεργασίας με το Συμβούλιο της Ευρώπης και ιδίως με το Κογκρέσο των Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών στη βάση όλων των συναφών κειμένων, όπως, λόγου χάρη, ο Ευρωπαϊκός Χάρτης Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Συστάσεις πολιτικής ανά χώρα

Κροατία

25. επιδοκιμάζει την ένταξη της Κροατίας στην ΕΕ την 1η Ιουλίου 2013, όπως ορίζεται στη Συνθήκη Προσχώρησης·

26. χαιρετίζει μεν το γεγονός ότι οι κοινοβουλευτικές εκλογές που διεξήχθησαν τον Δεκέμβριο του 2011 πραγματοποιήθηκαν σε πλουραλιστικό περιβάλλον με αποτελεσματικότητα και διαφάνεια, επισημαίνει, εντούτοις, ότι πρέπει να υπάρξουν βελτιώσεις, ώστε ο κατάλογος των ψηφοφόρων να ενημερωθεί ενόψει των τοπικών εκλογών και της εκλογής των μελών της Κροατίας στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο που έχουν προγραμματιστεί για την άνοιξη του 2013·

27. υπενθυμίζει στην Κροατία τη δέσμευση που έχει αναλάβει να επιληφθεί των διμερών και περιφερειακών προβλημάτων που αντιμετωπίζει με βάση ένα πνεύμα καλής γειτονίας και με την τήρηση νομικά δεσμευτικών συμφωνιών, συμπεριλαμβανομένης της συμφωνίας περί του φόρου κληρονομίας·

28. υπογραμμίζει ότι πρέπει να αφιερωθεί μεγαλύτερη προσοχή στη διοικητική ικανότητα που απαιτείται για την εφαρμογή και την παρακολούθηση της μεταρρύθμισης της δημόσιας διοίκησης, ιδίως στο τοπικό επίπεδο· χρειάζεται να καταβληθούν επιπλέον προσπάθειες, δεδομένου του ρόλου των τοπικών και περιφερειακών διοικήσεων στη μελλοντική διαχείριση των διαρθρωτικών ταμείων·

29. είναι ικανοποιημένη με την πρόοδο που έχει σημειωθεί σε ό,τι αφορά τη διαδικασία αποκέντρωσης, διαπιστώνει όμως ότι πρόκειται για μια διαδικασία η οποία ελέγχεται σε υπερβολικό βαθμό από την κεντρική κυβέρνηση·

30. καλεί την Επιτροπή να συνεχίσει και μετά την προσχώρηση της Κροατίας στην ΕΕ με την παρακολούθηση, αξιολόγηση και στήριξη των εξελίξεων σε υποεθνικό επίπεδο, καθώς και της προόδου που έχει επιτευχθεί στον τομέα της αποκέντρωσης·

31. επισημαίνει ότι η προσοχή πρέπει να επικεντρωθεί στη λήψη προληπτικών μέτρων για την καταπολέμηση της διαφθοράς που παρατηρείται σε τοπικό επίπεδο, ιδιαίτερα στο πλαίσιο των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων·

32. τονίζει ότι εναπομένουν και άλλες προκλήσεις, όπως, π.χ., η μείωση των ανισοτήτων στον τομέα της υγείας και η κατάργηση των αποκλεισμών στον τομέα της αγροτικής ανάπτυξης.

Ισλανδία

33. χαιρετίζει τη σταθερότητα των πολιτικών θεσμών της Ισλανδίας και την υψηλή ποιότητα της τοπικής αυτοδιοίκησης η οποία ακολουθεί τις αρχές της πλούσιας δημοκρατικής παράδοσης της χώρας. Η τοπική δημοκρατία ενισχύθηκε περαιτέρω με ένα νέο νόμο του Ιανουαρίου του 2012, ο οποίος προβλέπει ακόμη πιο εκτεταμένες διαβουλεύσεις μεταξύ κυβέρνησης και δήμων·

34. επικροτεί μεν την υιοθέτηση πολλών σημαντικών μέτρων, τα οποία ελήφθησαν για την ενίσχυση των τοπικών δημόσιων οικονομικών μετά την οικονομική κρίση του 2008, επισημαίνει όμως ότι, παρά τις θετικές αυτές εξελίξεις, η ικανότητα διαμόρφωσης οικονομικής πολιτικής και συντονισμού πρέπει να βελτιωθεί επιπλέον στο τοπικό και περιφερειακό επίπεδο· η διάθεση δημοσιονομικών πόρων από το κεντρικό προς το τοπικό επίπεδο προϋποθέτει, συν τοις άλλοις, την ενίσχυση του συντονισμού·

35. επιδοκιμάζει το γεγονός ότι διεξήχθη συμβουλευτικό δημοψήφισμα για το νέο σύνταγμα στις 20 Οκτωβρίου 2012, το οποίο εγκρίθηκε με τα δύο τρίτα των ψήφων· το σύνταγμα περιλαμβάνει για πρώτη φορά μια ενότητα για την τοπική αυτοδιοίκηση·

36. εκφράζει την ιδιαίτερη ικανοποίησή της για τη σύσταση Μικτής Συμβουλευτικής Επιτροπής με την Επιτροπή των Περιφερειών, ως αποτέλεσμα της καλής συνεργασίας με την Ένωση Τοπικής Αυτοδιοίκησης της Ισλανδίας, και, επιπλέον, τονίζει ότι θα συνεχίσει να υποστηρίζει την ανάπτυξη ικανοτήτων στο τοπικό επίπεδο, στο πλαίσιο, π.χ., του προγράμματος «Τοπική Διοικητική Διευκόλυνση»·

37. ευελπιστεί ότι οι διαπραγματεύσεις για την ένταξη της Ισλανδίας θα ολοκληρωθούν εν ευθέτω χρόνω και ότι το αποτέλεσμα θα τεθεί στην κρίση του ισλανδικού λαού βάσει επακριβούς πληροφόρησης σχετικά με την τελική συμφωνία προσχώρησης που θα συμφωνηθεί μεταξύ της Ισλανδίας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας

38. χαιρετίζει τη συνέχεια της διαδικασίας κυβερνητικής αποκέντρωσης που αποτελεί βασικό στοιχείο της συμφωνίας-πλαισίου της Οχρίδας, καθώς και την υιοθέτηση του προγράμματος για την εφαρμογή της αποκέντρωσης και της τοπικής αυτοδιοίκησης για την περίοδο 2011-2014 και του αντίστοιχου σχεδίου δράσης·

39. επισημαίνει ότι ο ρυθμός επίτευξης των στόχων της αποκέντρωσης πρέπει να εντατικοποιηθεί και ότι η οικονομική βιωσιμότητα των δήμων παραμένει η κύρια πρόκληση. Η αύξηση του μεριδίου του ΦΠΑ που μεταφέρεται στους δήμους στο 4 % δεν αρκεί για να τους επιτρέψει να εκπληρώσουν ικανοποιητικά τα καθήκοντα που τους έχουν εκχωρηθεί·

40. υπογραμμίζει ότι είναι περιορισμένοι οι μηχανισμοί αντιμετώπισης των υφιστάμενων σημαντικών ανισοτήτων στον τομέα της παροχής δημόσιων υπηρεσιών, οι δε αγροτικοί και οι μικροί δήμοι βρίσκονται σε ιδιαίτερα μειονεκτική θέση·

41. ανησυχεί για την έλλειψη της διοικητικής ικανότητας που απαιτείται για την τήρηση του *κεκτημένου* της ΕΕ, έλλειψη η οποία γίνεται αισθητή, μεταξύ άλλων, σε σχέση με την εφαρμογή και την επιβολή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας τόσο σε εθνικό όσο και σε τοπικό επίπεδο. Η πρόοδος που έχει σημειωθεί στον τομέα της προστασίας των υδάτων είναι ελάχιστη·

42. επισημαίνει επίσης ότι έχει σημειωθεί πολύ περιορισμένη πρόοδος στον τομέα της περιφερειακής πολιτικής και του συντονισμού των διαρθρωτικών μέσων· η διαχείριση των προγραμμάτων του ΜΠΒ πρέπει να βελτιωθεί, ώστε να διασφαλιστεί η πλήρης και έγκαιρη απορρόφηση των κονδυλίων της ΕΕ·

43. τονίζει ότι είναι απαραίτητο να διατηρηθούν οι σχέσεις καλής γειτονίας και να εξευρεθεί μια αμοιβαία αποδεκτή λύση στο ζήτημα της ονομασίας·

44. συνιστά τη συνεργασία των κρατικών αρχών των διαφόρων επιπέδων τοπικής αυτοδιοίκησης με οργανώσεις της κοινωνίας πολιτών, οι οποίες χρήζουν ενίσχυσης και μεγαλύτερης ανεξαρτησίας από πολιτικές επιρροές··

45. επιθυμεί να εκφράσει την ανησυχία της σχετικά με την πολιτική και την εθνοτική πόλωση στην ΠΓΔΜ, η οποία θέτει σε κίνδυνο τη σταθερότητα της χώρας και την αναγκαία δυναμική για τις πολιτικές μεταρρυθμίσεις.

Τουρκία

46. επισημαίνει ότι κατά την περίοδο διαβούλευσης για το νέο σύνταγμα πραγματοποιήθηκαν ευρείες συζητήσεις με την τοπική κοινωνία πολιτών και με πολίτες τοπικών κοινοτήτων, γεγονός το οποίο επικροτείται. Εντούτοις, εκφράζει τις ανησυχίες της ότι η έλλειψη διαφάνειας σχετικά με το πώς ενσωματώθηκαν αυτές οι συζητήσεις στη διαδικασία κατάρτισης και ποια τμήματα δημοσιεύτηκαν στο διαδίκτυο έχει καταστήσει πολύ δύσκολη για τους Τούρκους πολίτες, καθώς και για τους διεθνείς παράγοντες (συμπεριλαμβανομένης της ΕτΠ), την ενημέρωσή τους ως προς τις εξελίξεις·

47. εκφράζει τη λύπη της για την έλλειψη προόδου στον τομέα της ανάθεσης εξουσιών στις επαρχίες και στην τοπική αυτοδιοίκηση και ανησυχεί για ορισμένες αναφορές που έχουν γίνει σχετικά με εκλεγμένες τοπικές αρχές και δημάρχους που υπήρξαν θύματα εκφοβισμού ή πολιτικά υποκινούμενης δικαστικής δίωξης. Τα δημοτικά συμβούλια (τα οποία σχεδιάστηκαν ακριβώς για να ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των πολιτών στην τοπική αυτοδιοίκηση) δεν έχουν χρησιμοποιηθεί αποτελεσματικά στις περισσότερες πόλεις· επιπλέον, το γεγονός ότι το 2011 ορισμένα νομοθετικά διατάγματα *επανέφεραν στην κεντρική διοίκηση* αρμοδιότητες σε τομείς όπως η χωροταξία και η αστική ανανέωση, αποτελεί ένδειξη ότι η διαδικασία της αποκέντρωσης δεν αντιμετωπίζεται με σοβαρότητα· μολονότι η τουρκική κυβέρνηση έχει αφιερώσει αρκετό χρόνο στη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης, αυτό δεν έγινε κατά τρόπο που να ωφελεί τους ΟΤΑ, κυρίως στο νοτιοανατολικό μέρος της χώρας·

48. εκφράζει τη δυσαρέσκειά της για την αποτυχία πλήρους συμμόρφωσης της Τουρκίας στις δεσμεύσεις που απορρέουν από το Πρόσθετο Πρωτόκολλο της Συμφωνίας Σύνδεσης ΕΚ-Τουρκίας και καλεί την Τουρκία να προχωρήσει στην πλήρη και χωρίς διακρίσεις υλοποίησή τους, επισημαίνοντας ότι περαιτέρω καθυστέρηση μπορεί να επιφέρει επιπλέον επιπτώσεις στην ενταξιακή διαδικασία·

49. επικροτεί την αλλαγή της στάσης που επέδειξε το Συμβούλιο της ΕΕ σχετικά με το ενδεχόμενο άνοιγμα του κεφαλαίου 22 των διαπραγματεύσεων επί του θέματος «περιφερειακή πολιτική και συντονισμός των διαρθρωτικών μέσων», ευελπιστεί δε ότι το θετικό αυτό μήνυμα θα σημάνει την εξομάλυνση της διαδικασίας διαπραγματεύσεων μεταξύ Τουρκίας και Ευρωπαϊκής Ένωσης·

50. αποδοκιμάζει το γεγονός ότι σε όλα τα κρατικά επίπεδα εξακολουθούν να διαπιστώνονται σημαντικές ελλείψεις όσον αφορά τον σεβασμό της θρησκευτικής ελευθερίας, των δικαιωμάτων της γυναίκας, των δικαιωμάτων των μειονοτήτων – ιδίως των Κούρδων– της ισότητας των φύλων, καθώς και των βασικών δικαιωμάτων της ελευθερίας της έκφρασης και της ελευθερίας του Τύπου, επισκιάζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο τη νομοθεσία που προσανατολίζεται προς τις μεταρρυθμίσεις·

51. ενθαρρύνει το διάλογο που άρχισε μεταξύ της τουρκικής κυβέρνησης και εκπροσώπων των Κούρδων της Τουρκίας·

52. διαπιστώνει με ικανοποίηση την εφαρμογή του θετικού θεματολογίου σε συμφωνία με το *Διαπραγματευτικό Πλαίσιο* και τα σχετικά συμπεράσματα του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου·

53. εκφράζει τη δυσαρέσκειά της για την έλλειψη ενδιαφέροντος εκ μέρους της Τουρκίας και των άλλων ενδιαφερομένων μερών να ενεργήσουν στο πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών και σε συμφωνία με τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας και των αρχών και αξιών στις οποίες εδράζεται η ΕΕ για την ανεύρεση αποδεκτής λύσης στο θέμα της παράνομης κατοχής του βόρειου τμήματος της Κύπρου, και καλεί την τουρκική κυβέρνηση να υποστηρίξει με απτό τρόπο τις διαπραγματεύσεις υπό την αιγίδα του ΓΓ του ΟΗΕ και να αναλάβει δράση για τη συνολική διευθέτηση του κυπριακού, αποσύροντας άμεσα τις στρατιωτικές της δυνάμεις από την Κύπρο, προχωρώντας σε διευθέτηση του ζητήματος των εποίκων, και επιτρέποντας την επιστροφή της περιφραγμένης περιοχής της Αμμοχώστου στους νόμιμους κατοίκους της, εφαρμόζοντας το Ψήφισμα 550 (1984) του ΣΑ του ΟΗΕ·

54. διαπιστώνει μεν την εφαρμογή μιας μεταρρυθμιστικού χαρακτήρα νομοθεσίας, θεωρεί όμως ότι η προσπάθεια αυτή επισκιάζεται από τις παραβιάσεις που παρατηρούνται, μεταξύ άλλων, στο πεδίο της ελευθερίας του Τύπου και της ελευθερίας έκφρασης·

55. εκφράζει την ικανοποίησή της για τη σύσταση υπηρεσίας διαμεσολαβητή στην Τουρκία, η οποία θα πρέπει να αρχίσει να λειτουργεί με το δέοντα τρόπο·

56. υπογραμμίζει ότι η διαφάνεια, η λογοδοσία και οι συλλογικοί μηχανισμοί θα πρέπει να ενισχυθούν στο σύνολό τους σε τοπικό επίπεδο, και ενθαρρύνει τη συνέχιση των προσπαθειών καταπολέμησης της διαφθοράς, ιδίως στο επίπεδο της τοπικής αυτοδιοίκησης·

57. επιθυμεί να υπογραμμίσει ότι η συνεχής συνεργασία σε υποεθνικό επίπεδο θα είναι ωφέλιμη τόσο για την Τουρκία όσο και για την ΕΕ. Επαναλαμβάνει συνεπώς τη δέσμευσή της να αναβαθμίσει την ομάδα εργασίας της Επιτροπής των Περιφερειών που είναι αφιερωμένη στην Τουρκία σε Μικτή Συμβουλευτική Επιτροπή.

Μαυροβούνιο

58. χαιρετίζει την έκδοση του νόμου για τη χωροταξική οργάνωση του Μαυροβουνίου και την τροποποίηση του νόμου για την τοπική αυτοδιοίκηση, πράγμα που θα πρέπει συμβάλει στην ενίσχυση της διαφάνειας, της αποτελεσματικότητας και της λογοδοσίας της τοπικής διοίκησης·

59. επισημαίνει ότι το Μαυροβούνιο πρέπει να ενισχύσει τη διοικητική ικανότητα των καθιερωμένων δομών του ΜΠΒ και να τις προετοιμάσει επαρκώς, ώστε να αυξηθεί η ικανότητα απορρόφησης των προενταξιακών κονδυλίων·

60. διαπιστώνει ότι η έλλειψη ειδικευμένου προσωπικού αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που υφίσταται σε τοπικό επίπεδο και ότι η κατάσταση αυτή δυσχεραίνει την ανάληψη αρμοδιοτήτων οι οποίες μεταβιβάζονται με βάση τη διαδικασία αποκέντρωσης·

61. εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι δεν έχει σημειωθεί εμφανής πρόοδος στον τομέα της κοινωνικής προστασίας, ότι η ένταξη των προσφύγων, των εκτοπισθέντων στο εσωτερικό της χώρας ατόμων και των εθνοτικών μειονοτήτων στις πόλεις παραμένει προβληματική και ότι η πρόοδος στον τομέα της διοικητικής και φορολογικής αποκέντρωσης των κοινωνικών υπηρεσιών παραμένει περιορισμένη·

62. συνιστά να ενισχυθούν οι προσπάθειες που αποσκοπούν στην πρόληψη και στην καταπολέμηση της διαφθοράς στους τομείς όπου έχουν διαπιστωθεί αδυναμίες: στην τοπική αυτοδιοίκηση, τη χωροταξία, τις δημόσιες συμβάσεις, τις ιδιωτικοποιήσεις, την εκπαίδευση και την υγειονομική περίθαλψη·

63. χαιρετίζει την έναρξη των εργασιών της Μικτής Συμβουλευτικής Επιτροπής της Επιτροπής των Περιφερειών με το Μαυροβούνιο το 2012 και ευελπιστεί ότι, κατά τα επόμενα έτη, θα αναπτυχθεί μια αμοιβαία επωφελής συνεργασία μεταξύ της ΕτΠ και των υποεθνικών αρχών του Μαυροβουνίου.

Σερβία

64. διαπιστώνει με ικανοποίηση ότι το σύνταγμα της Σερβίας εγγυάται στους πολίτες το δικαίωμα επαρχιακής αυτονομίας και τοπικής αυτοδιοίκησης, εκφράζει όμως τη λύπη της για το χάσμα που υπάρχει μεταξύ των αρχών, όπως καθορίζονται στους νόμους, και την εφαρμογή τους στην πράξη·

65. εκφράζει τη λύπη της για τα μέτρα της κεντρικής κυβέρνησης (μείωση των εισφορών στην τοπική διοίκηση) τα οποία δυσχεραίνουν την προσπάθεια της τελευταίας να εκπληρώσει την αποστολή της·

66. επισημαίνει ότι η νομοθεσία περί χρηματοδότησης των δήμων πρέπει να διασαφηνιστεί και να εφαρμοστεί με ικανοποιητικό τρόπο, ώστε να εξασφαλιστεί ο προβλέψιμος χαρακτήρας της·

67. αποδοκιμάζει το γεγονός ότι το Εθνικό Συμβούλιο Αποκέντρωσης εξακολουθεί να παραμένει ανενεργό και ότι οι διαβουλεύσεις με τις τοπικές αρχές, στο πλαίσιο της διαδικασίας λήψης αποφάσεων για την ανάπτυξη νέας νομοθεσίας ή την τροποποίηση των υφιστάμενων νόμων που έχουν επιπτώσεις στο τοπικό επίπεδο, υπήρξαν ανεπαρκείς·

68. επισημαίνει ότι οι ικανότητες διοίκησης και διαχείρισης του τοπικού επιπέδου είναι περιορισμένες και ότι εξακολουθούν να υφίστανται σημαντικές ανισότητες μεταξύ των διαφόρων δήμων· εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι η νομοθεσία για τους δημοσίους υπαλλήλους δεν ισχύει για τους υπαλλήλους των τοπικών κυβερνήσεων·

69. χαιρετίζει την πρόοδο που σημειώθηκε στον τομέα της περιφερειακής πολιτικής και του συντονισμού των διαρθρωτικών μέσων· αναγνωρίζει το γεγονός ότι η Σερβία έχει ολοκληρώσει τις προπαρασκευαστικές φάσεις της αποκεντρωμένης διαχείρισης τεσσάρων τομέων του ΜΠΒ και επισημαίνει ότι θα πρέπει, στη συνέχεια, να αναπτυχθούν επαρκείς ικανότητες για την εφαρμογή τους, π.χ. στο πλαίσιο της προετοιμασίας μιας σταθερής σειράς έργων που θα βασίζεται στις αντίστοιχες στρατηγικές·

70. επικροτεί το σημαντικό ρόλο που διαδραματίζει η κοινωνία των πολιτών στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας και στην προώθηση των δημοκρατικών αξιών και τονίζει τη σημασία του και στο τοπικό επίπεδο και στο πλαίσιο της διαδικασίας λήψης αποφάσεων.

Αλβανία

71. εκφράζει την ικανοποίησή της για την πρόοδο που έχει σημειωθεί στην Αλβανία σε ό,τι αφορά τη συμμόρφωση της χώρας με τα πολιτικά κριτήρια που ισχύουν για την προσχώρηση στην ΕΕ. Επικροτεί τη βελτίωση του πολιτικού διαλόγου μεταξύ κυβέρνησης και αντιπολίτευσης, και επισημαίνει τη κεφαλαιώδη σημασία της επιτυχούς διεξαγωγής των κοινοβουλευτικών εκλογών του 2013 για την ομαλή λειτουργία των βασικών δημοκρατικών θεσμών· προτρέπει τις αρχές της Αλβανίας να εντείνουν τις προσπάθειές τους για την προώθηση και εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων που απαιτούνται για την προενταξιακή διαδικασία, ιδίως στους τομείς των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των ίσων δικαιωμάτων των γυναικών, της προστασίας των μειονοτήτων και των περιουσιακών δικαιωμάτων, της καταπολέμησης της διαφθοράς και του οργανωμένου εγκλήματος και της ανάπτυξης εποικοδομητικής πολιτικής για τη μετανάστευση·

72. συμφωνεί με την ανάλυση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ότι «καμία πρόοδος» δεν έχει σημειωθεί όσον αφορά την εδαφική διοικητική μεταρρύθμιση· το 2009 ο νόμος περί Χωροταξικού Σχεδιασμού τέθηκε σε εφαρμογή με εξαιρετικά αργούς ρυθμούς, ενώ φαίνεται να υπάρχει ένα διευρυνόμενο χάσμα μεταξύ των περιφερειών «από την άποψη του δυναμικού οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης» – πρόβλημα που πρέπει να αντιμετωπιστεί επειγόντως·

73. διαπιστώνει ότι, σε πολλές περιπτώσεις, οι μικροί διοικητικοί πυρήνες δεν μπορούν να επιβιώσουν οικονομικά. Η τοπική διαδικασία λήψης αποφάσεων δεν είναι διαφανής και δεν ζητείται η γνώμη των οργανώσεων της κοινωνίας πολιτών και άλλων ενδιαφερόμενων πλευρών·

74. επισημαίνει ότι, όσον αφορά το ζήτημα της χρηματοδότησης, ιδίως δε της είσπραξης φόρων, οι τοπικές αρχές δεν σημείωσαν βελτίωση το 2011. Υπογραμμίζει επιπλέον την ανάγκη οικοδόμησης ικανοτήτων για τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές, ούτως ώστε να διαχειρίζονται τα έσοδα του προϋπολογισμού, να εποπτεύουν τα λειτουργικά συστήματα και να ελέγχουν τα κεφάλαια του ΜΠΒ (Μηχανισμός Προενταξιακής Βοήθειας)·

75. είναι ικανοποιημένη με τον ορισμό Διαμεσολαβητή και καλεί τις αλβανικές αρχές να διαθέσουν επαρκείς πόρους στο θεσμό αυτό·

76. επισημαίνει την ύπαρξη ενθαρρυντικών ενδείξεων ότι τα βαθιά πολιτικά χάσματα που παρεμπόδιζαν τις πολιτικές μεταρρυθμίσεις εδώ και πολλά χρόνια συρρικνώνονται· ενθαρρύνει, συνεπώς, τις δύο ενώσεις που εκπροσωπούν τις υποεθνικές αρχές (η Ένωση Δήμων της Αλβανίας και η Ένωση Κοινοτήτων Αλβανίας) να εντατικοποιήσουν τη συνεργασία τους σε όλα τα συναφή θέματα και να αποτρέψουν την υπονόμευση της εκπροσώπησης του τοπικού και περιφερειακού επιπέδου της χώρας·

77. υπογραμμίζει ότι, η περιορισμένη πρόοδος στον τομέα της περιφερειακής πολιτικής και του συντονισμού των διαρθρωτικών μέσων είναι μεν ευπρόσδεκτη, απομένουν όμως πολλά να γίνουν στον συγκεκριμένο τομέα.

Βοσνία-Ερζεγοβίνη

78. αναγνωρίζει ότι η Βοσνία-Ερζεγοβίνη εξακολουθεί να είναι μια χώρα με ένα «διεθνές σύστημα διακυβέρνησης και ασφάλειας», πράγμα που σημαίνει ότι αυτή τη στιγμή, ακόμη και οι κεντρικοί θεσμοί της χώρας δεν ελέγχουν πλήρως την πολιτική και νομοθετική διαδικασία, πόσω μάλλον οι τοπικές και περιφερειακές αρχές·

79. επισημαίνει ότι η τρέχουσα πολιτική κατάσταση στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη επηρεάζει αρνητικά την ικανότητα της χώρας να εκφράζεται με μια φωνή ως προς τα θέματα που άπτονται της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Διαπιστώνει, επιπλέον, ότι, λόγω του πολιτικού και θεσμικού αδιεξόδου που επικρατεί, η Βοσνία-Ερζεγοβίνη δεν είναι σε θέση να τηρήσει τις δεσμεύσεις της σε ό,τι αφορά την τοπική αυτοδιοίκηση και την περιφερειακή αυτονομία., πράγμα που έχει ως αποτέλεσμα «η λειτουργία της τοπικής αυτοδιοίκησης να έχει πληγεί σοβαρά», «εμποδίζοντας κάθε μορφή αποκέντρωσης στη χώρα». Ο αυξανόμενος κατακερματισμός της χώρας και των δήμων κατά μήκος εθνοτικών γραμμών, ενισχύει τη δυσπιστία έναντι της τοπικής διοίκησης·

80. εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι, λόγω των περίπλοκων συστημάτων διακυβέρνησης και των θεσμικών αδιεξόδων, η νομοθεσία δεν εναρμονίζεται δεόντως στο επίπεδο των βοσνιακών οντοτήτων, παρεμποδίζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο επίμαχα θέματα όπως η καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και της σωματεμπορίας·

81. συνιστά τη δημιουργία συντονιστικού φορέα μεταξύ των διαφόρων βαθμίδων διοίκησης για την υιοθέτηση, την εφαρμογή και την τήρηση της ευρωπαϊκής νομοθεσίας, που θα επιτρέψει στη χώρα να εκφράζεται με μια φωνή επί των ευρωπαϊκών υποθέσεων και να κάνει αποτελεσματική χρήση των προενταξιακών ταμείων·

82. αναγνωρίζει ότι η έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής εξαίρει το γεγονός ότι η νομοθεσία που αναφέρεται στις οντότητες ευθυγραμμίζεται σε μεγάλο βαθμό με τον Ευρωπαϊκό Χάρτη για την Τοπική Αυτοδιοίκηση, γεγονός που πρέπει να θεωρηθεί θετικό· πρέπει, ωστόσο, να σημειωθεί ότι η Βοσνία-Ερζεγοβίνη δεν έχει υπογράψει το πρόσθετο πρωτόκολλο για τον Ευρωπαϊκό Χάρτη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σχετικά με το δικαίωμα των πολιτών να συμμετέχουν στις υποθέσεις της τοπικής αυτοδιοίκησης·

83. υποστηρίζει την αποκέντρωση του νομικού συστήματος· παράλληλα, αποδοκιμάζει το γεγονός ότι έχει σημειωθεί μικρή πρόοδος στον τομέα της μεταρρύθμισης της δημόσιας διοίκησης όπου το πρόβλημα φαίνεται να είναι, σήμερα, ο περιορισμένος συντονισμός μεταξύ των διαφόρων επιπέδων διοίκησης και η περιορισμένη στήριξη των μεταρρυθμίσεων εκ μέρους των πολιτών·

84. επικροτεί όλες τις πρωτοβουλίες για τη βελτίωση της προστασίας των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών και ειδικά την έγκριση της τροπολογίας στο Σύνταγμα του καντονίου του Σεράγεβο, σύμφωνα με την απόφαση της ολομέλειας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για το ζήτημα Σεΐντιτς-Φίντσι, που παρέχει στις εθνοτικά αδήλωτες και στις εθνοτικές μειονότητες τη δυνατότητα να σχηματίσουν ανεξάρτητη πολιτική ομάδα στη Συνέλευση και καλεί όλα τα επίπεδα των αρχών της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης να υιοθετήσουν παρόμοιες τροποποιήσεις·

85. εκφράζει την ικανοποίησή της που οι τοπικές εκλογές του Οκτωβρίου 2012 είχαν προετοιμαστεί κατάλληλα και διεξήχθησαν με τάξη και σύμφωνα με τα ισχύοντα για τη διεξαγωγή δημοκρατικών εκλογών πρότυπα του Συμβουλίου της Ευρώπης και της διεθνούς κοινότητας, παρά το γεγονός ότι οι τοπικές εφορευτικές επιτροπές είναι ιδιαίτερα πολιτικοποιημένες·

86. σημειώνει με ικανοποίηση ότι η ανάπτυξη της κοινωνίας των πολιτών εξακολουθεί να υποστηρίζεται από τον Μηχανισμό Χρηματοδότησης της Κοινωνίας των Πολιτών – μία διευκόλυνση της ΕΕ που συστάθηκε το 2008 με σκοπό την υποστήριξη των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών– μέσω του έργου «Ενίσχυση της τοπικής δημοκρατίας».

Κοσσυφοπέδιο

87. χαιρετίζει μεν τη σημαντική πρόοδο που έχει σημειωθεί τα τελευταία χρόνια στον τομέα της αποκέντρωσης και τις προσπάθειες που καταβάλλονται από το Υπουργείο Τοπικής Αυτοδιοίκησης για να εξασφαλιστεί η αποτελεσματικότερη παρακολούθηση των δομών της τοπικής αυτοδιοίκησης, θεωρεί, ωστόσο, ότι οι προσπάθειες εφαρμογής της αποκέντρωσης –π.χ. η ενίσχυση των δημοτικών αρχών– πρέπει να συνεχιστούν·

88. διαπιστώνει με ικανοποίηση ότι το Κοσσυφοπέδιο διαθέτει ένα ιδιαίτερα εξελιγμένο σύστημα τοπικής αυτοδιοίκησης, το οποίο επιτρέπει στους πολίτες της χώρας να συμμετέχουν στην τοπική διαδικασία λήψης αποφάσεων. Αυτό αντικατοπτρίζεται στο γεγονός ότι οι πολίτες του Κοσσυφοπεδίου είναι πολύ ικανοποιημένοι από τον τρόπο με τον οποίο η τοπική αυτοδιοίκηση ασκεί τις αρμοδιότητές της·

89. καλεί το Κοσσυφοπέδιο να καταδείξει με σαφή τρόπο ότι επιχειρεί να καταπολεμήσει τη διαφθορά και το οργανωμένο έγκλημα·

90. συνιστά τη χρήση, σε τοπικό επίπεδο, τεκμηριωμένων διαδικασιών προγραμματισμού των διοικητικών θεμάτων, καθώς και διαδικασιών κατάρτισης του προϋπολογισμού. Οι δημοτικές αρχές χρειάζονται καθοδήγηση προσαρμοσμένη στις ανάγκες τους για να μπορέσουν να ενισχύσουν τη διοικητική τους ικανότητα·

91. αναγνωρίζει ότι οι νεοσυσταθέντες δήμοι με σερβική πλειοψηφία αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες προκλήσεις λόγω του μικρού μεγέθους τους και συνεπώς χρειάζονται περαιτέρω βοήθεια από το κεντρικό επίπεδο, για να μπορέσει να εξασφαλιστεί η βιωσιμότητά τους·

92. καλεί όλα τα εμπλεκόμενα μέρη να εξεύρουν εποικοδομητικές λύσεις στις ιδιαίτερες προκλήσεις που προκύπτουν κατά τη διαδικασία αποκέντρωσης στο βόρειο τμήμα του Κοσσυφοπεδίου, ώστε να καταστεί δυνατή η παροχή ποιοτικών υπηρεσιών στους πολίτες·

93. επισημαίνει ότι, στο πλαίσιο μιας Συμφωνία Σταθεροποίησης και Σύνδεσης (ΣΣΣ), το Κοσσυφοπέδιο οφείλει να σέβεται και να εφαρμόζει τις δημοκρατικές αρχές διακυβέρνησης, μέσω κατάλληλης και πιο αποτελεσματικής εκτελεστικής εξουσίας σε όλα τα επίπεδα διοίκησης.

Βρυξέλλες, 11 Απριλίου 2013

Ο Πρόεδρος
της Επιτροπής των Περιφερειών
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Αξιοποίηση των δυνατοτήτων του υπολογιστικού νέφους στην Ευρώπη»

(2013/C 139/07)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

— επικροτεί την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την αξιοποίηση των δυνατοτήτων του υπολογιστικού νέφους και χαιρετίζει το γεγονός ότι η Επιτροπή τάσσεται υπέρ των καινοτόμων τεχνολογικών λύσεων· συμφωνεί ότι οι δυνατότητες του υπολογιστικού νέφους υπερβαίνουν τα όρια της προόδου των τεχνολογιών της πληροφορικής, στον βαθμό που επιδρούν καθοριστικά στην αγορά εργασίας και μπορούν να συμβάλουν στη βελτίωση της ισότητας ευκαιριών καθώς και στη δημιουργία απασχόλησης·

— εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι ένα από τα κυριότερα εμπόδια στην αξιοποίηση του υπολογιστικού νέφους στον δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα είναι το ζήτημα των νόμων και των κανόνων που θα πρέπει να εφαρμόζονται κατά τη χρήση της τεχνολογίας αυτής (εθνικοί και ευρωπαϊκοί κανόνες προστασίας προσωπικών δεδομένων, νομοθεσία σχετικά με την κοινωνική προστασία και την προστασία της υγείας, κανόνες λογιστικής κλπ.). Η προστασία των δεδομένων συνδέεται εξάλλου με ορισμένα προβλήματα και ορισμένους κινδύνους που πρέπει επίσης να αντιμετωπιστούν·

— επιδοκιμάζει τις τρεις βασικές δράσεις που προτείνει η Επιτροπή, αλλά κρίνει ότι θα πρέπει να συμπληρωθούν από συγκεκριμένα μέτρα που να εστιάζουν στην ανάπτυξη των γνώσεων των χρηστών· αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της ζήτησης στην αγορά, ώστε να ενισχυθεί η θέση της Ευρώπης στον διεθνή ανταγωνισμό, να μειωθεί η ασύμμετρη κατανομή των κινδύνων μεταξύ καταναλωτών και προμηθευτών υπηρεσιών και να ευνοηθεί μια πιο ισορροπημένη κατανομή των πλεονεκτημάτων που απορρέουν από την ανάπτυξη αυτής της νέας τεχνολογίας. Τα εν λόγω συγκεκριμένα μέτρα θα πρέπει επίσης να επικεντρωθούν στην προώθηση της ψηφιακής εκπαίδευσης και της ψηφιακής παιδείας·

— θεωρεί σκόπιμο να λάβει η Επιτροπή μέτρα προκειμένου να καταστούν διασυνδέσιμα και διαλειτουργικά τα υφιστάμενα ή υπό εξέλιξη νέφη σε εθνικό, περιφερειακό ή ενδεχομένως και τοπικό επίπεδο, χάρη στην αξιοποίηση των δυνατοτήτων της τυποποίησης. Για τον σκοπό αυτόν, είναι απαραίτητο να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στη συμβατότητα των διοικητικών αρχείων που προαναφέρθηκαν·

Εισηγητής	Ο κ. Gábor BIHARY (HU/PSE), Μέλος του Γενικού Συμβουλίου Βουδαπέστης-Πρωτευούσης
Έγγραφο αναφοράς	Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών – Αξιοποίηση των δυνατοτήτων του υπολογιστικού νέφους COM(2012) 529 final

I. **ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ**

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

1. επικροτεί την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την αξιοποίηση των δυνατοτήτων του υπολογιστικού νέφους και χαιρετίζει το γεγονός ότι η Επιτροπή τάσσεται υπέρ των καινοτόμων τεχνολογικών λύσεων· συμφωνεί ότι οι δυνατότητες του υπολογιστικού νέφους υπερβαίνουν τα όρια της προόδου των τεχνολογιών της πληροφορικής, στον βαθμό που επιδρούν καθοριστικά στην αγορά εργασίας και μπορούν να συμβάλουν στη βελτίωση της ισότητας ευκαιριών καθώς και στη δημιουργία απασχόλησης·

2. εξάλλου, υπογραμμίζει την ανάγκη να εξεταστεί ο αντίκτυπος που μπορεί να έχει η επέκταση αυτής της νέας τεχνολογίας στις λιγότερο ευνοημένες περιφέρειες και κοινωνικές τάξεις και, ως εκ τούτου, οι πιθανές αρνητικές της συνέπειες στην κοινωνική και εδαφική συνοχή. Ένας τέτοιος παράγοντας κινδύνου μπορεί να είναι, για παράδειγμα, η ασύμμετρη κατανομή μεταξύ των τοπικών και των παγκόσμιων φορέων των πλεονεκτημάτων που απορρέουν από την ευχερέστερη πρόσβαση στις αγορές·

3. εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι ένα από τα κυριότερα εμπόδια στην αξιοποίηση του υπολογιστικού νέφους στον δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα είναι το ζήτημα των νόμων και των κανόνων που θα πρέπει να εφαρμόζονται κατά τη χρήση της τεχνολογίας αυτής (εθνικοί και ευρωπαϊκοί κανόνες προστασίας προσωπικών δεδομένων, νομοθεσία σχετικά με την κοινωνική προστασία και την προστασία της υγείας, κανόνες λογιστικής κλπ.). Η προστασία δεδομένων συνδέεται εξάλλου με ορισμένα προβλήματα και ορισμένους κινδύνους που πρέπει επίσης να αντιμετωπιστούν·

4. εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι οι προσεγγίσεις που αφορούν τον δημόσιο τομέα και το σχέδιο σύμπραξης για την προώθηση του υπολογιστικού νέφους δεν λαμβάνουν επαρκώς υπόψη τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ), πολλοί από τους οποίους, εντούτοις, αναπτύσσουν δραστηριότητες που θα μπορούσαν να προσφέρουν χρήσιμα διδάγματα και να αποτελέσουν παράδειγμα προς μίμηση στα πλαίσια της στρατηγικής αυτής· επίσης, δεν λαμβάνεται υπόψη το γεγονός ότι ορισμένοι ΟΤΑ συμβάλλουν, ως φορείς παροχής υπηρεσιών, στη δημιουργία και τη λειτουργία της υποδομής για το υπολογιστικό νέφος·

5. υπογραμμίζει ότι οι συντονισμένες δράσεις με τη συμμετοχή όλων των επιπέδων διακυβέρνησης έχουν ζωτική σημασία για να μπορέσει η Ευρώπη να επιτύχει σημαντική πρόοδο στον τομέα του υπολογιστικού νέφους·

6. σημειώνει ότι, προκειμένου να εξασφαλιστεί στις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις η δυνατότητα να διαδραματίσουν τον ρόλο που τους ανατίθεται με τη στρατηγική η οποία αποσκοπεί να καταστήσει την Ευρώπη πρωτοπόρο, είναι απαραίτητο να αναπτυχθούν μορφές υποστήριξης στο πλαίσιο του παγκόσμιου ανταγωνισμού·

7. θεωρεί ότι είναι σημαντικό να ληφθεί συνολικά υπόψη η πτυχή της βιωσιμότητας κατά την υλοποίηση του υπολογιστικού νέφους, δεδομένου ότι η καλύτερη αξιοποίηση των δυνατοτήτων της πληροφορικής θα επιτρέψει και την αποτελεσματικότερη εκμετάλλευση των πόρων· κρίνει, ωστόσο, απαραίτητο να επικεντρώνεται η στρατηγική στον τομέα αυτόν στις έμμεσες επιπτώσεις, καθώς και στην αύξηση του μεριδίου των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στη συνολική ενέργεια για το υπολογιστικό νέφος·

8. υπογραμμίζει ότι, από την καταρχήν ύπαρξη ενός «υπερνέφους» έως την υλοποίηση και την εφαρμογή με τρόπο ώστε να ελευθερωθεί όλο το δυναμικό του, απομένει ακόμη πολύς δρόμος· τονίζει επίσης ότι ένα σημαντικό μέσο επίτευξης του στόχου αυτού είναι η βελτίωση των γνώσεων των καταναλωτών, χάρη στην ανάπτυξη της ψηφιακής εκπαίδευσης και μόρφωσης·

9. ανησυχεί για το γεγονός ότι στην ανακοίνωση δεν εξετάζονται δεόντως οι σχέσεις που συνδέουν την προτεινόμενη στρατηγική με άλλα ζητήματα, όπως η πραγματική ασφάλεια των δεδομένων, οι ρυθμίσεις περί δικαιωμάτων του δημιουργού ή ακόμη η ανάπτυξη της προσβασιμότητας και της φορητότητας των δεδομένων·

10. υπογραμμίζει ότι η ανάπτυξη του υπολογιστικού νέφους ενδέχεται να επιταχυνθεί μόλις ληφθούν τα μέτρα που είναι απαραίτητα για την ψηφιακή στρατηγική. Αν και οι καταναλωτές ήδη χρησιμοποιούν υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους που προτείνουν διάφοροι προμηθευτές στο πλαίσιο ενός οικονομικού προτύπου που ζητούν οι τελικοί χρήστες, η πείρα δείχνει επίσης ότι όσοι χρησιμοποιούν τις τεχνολογίες αυτές χωρίς σύνεση και χωρίς να διαθέτουν την κατάλληλη γνώση μπορεί να υποστούν ζημίες, ακριβώς λόγω ελλιπούς προστασίας των δεδομένων, αλλά και ανεπαρκούς επιπέδου κατάρτισης των χρηστών·

11. επιδοκιμάζει τις τρεις βασικές δράσεις που προτείνει η Επιτροπή, αλλά κρίνει ότι θα πρέπει να συμπληρωθούν από συγκεκριμένα μέτρα που να εστιάζουν στην ανάπτυξη των γνώσεων των χρηστών· αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της ζήτησης στην αγορά, ώστε να ενισχυθεί η θέση της Ευρώπης στον διεθνή ανταγωνισμό, να μειωθεί η ασύμμετρη κατανομή των κινδύνων μεταξύ καταναλωτών και προμηθευτών υπηρεσιών και να ευνοηθεί μια πιο ισορροπημένη κατανομή των πλεονεκτημάτων που απορρέουν από την ανάπτυξη αυτής της νέας τεχνολογίας. Τα εν λόγω συγκεκριμένα μέτρα θα πρέπει επίσης να επικεντρωθούν στην προώθηση της ψηφιακής εκπαίδευσης και της ψηφιακής παιδείας·

II. **ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ**

Αντιμετώπιση του κυκεώνα των προτύπων

12. επικροτεί την πρόταση της Επιτροπής σχετικά με τη διαδικασία τυποποίησης, αλλά εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι η διαδικασία αυτή δεν στηρίζεται σε κατάλληλο ρυθμιστικό και οργανωτικό πλαίσιο·

13. κρίνει απαραίτητο να συμπληρωθεί η προτεινόμενη διαδικασία τυποποίησης με συγκεκριμένα μέτρα, με σκοπό, όσον αφορά τη διασύνδεση των αρχείων των δημόσιων υπηρεσιών παραδείγματος χάρη, να καταστεί δυνατή η αναγνώριση εντός του νέφους·

14. ανησυχεί για το γεγονός ότι στην πρόταση της Επιτροπής δεν λαμβάνονται δεόντως υπόψη οι υφιστάμενες υπηρεσίες στον δημόσιο τομέα και στην αγορά καθώς και οι δομές και υποδομές υπηρεσιών που δημιουργήθηκαν χάρη στις υπηρεσίες αυτές·

15. υπενθυμίζει ότι ένας από τους λόγους έλλειψης εμπιστοσύνης στο υπολογιστικό νέφος είναι η απουσία ρύθμισης της φορητότητας των δεδομένων και οι αδυναμίες που αυτή συνεπάγεται·

16. εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι, όσον αφορά την τυποποίηση και την πιστοποίηση, είναι αναγκαίο να διευκρινιστεί σαφέστερα από ποιον και με ποιον τρόπο θα εξουσιοδοτούνται οι οργανισμοί πιστοποίησης, καθώς και αν οι κανόνες πιστοποίησης θα θεσπίζονται σε επίπεδο κρατών μελών ή ΕΕ·

Ασφαλείς και δίκαιοι συμβατικοί όροι και προϋποθέσεις

17. θεωρεί σημαντικό το γεγονός ότι η Επιτροπή επιθυμεί να ρυθμίσει τις συμβάσεις μεταξύ προμηθευτών υπηρεσιών και χρηστών, κυρίως θέτοντας όρια για τους προμηθευτές υπηρεσιών, λόγω των δυνατοτήτων κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης·

18. επισημαίνει ότι, ακόμη και εάν οι χρήστες ζητούν εφαρμογές βασιζόμενες σε μία ενιαία διαδικασία έναρξης της εφαρμογής, χάριν ευκολίας χρήσης, δεν θα πρέπει η ικανοποίηση αυτής της απαίτησης να αποβαίνει σε βάρος της ασφάλειας, ειδικά όταν πρόκειται για χρηματοοικονομικές συναλλαγές· είναι απολύτως απαραίτητο να ρυθμιστούν τα θέματα αυτά το συντομότερο δυνατό·

19. εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι ένα μεγάλο μέρος των κινδύνων που περικλείει ο κυβερνοχώρος θα μπορούσαν να εξαλειφθούν μέσω ενός αποτελεσματικού συστήματος αναγνώρισης που θα επέτρεπε στους χρήστες να προσδιορίσουν με ακρίβεια τους παράγοντες του κυβερνοχώρου·

20. τονίζει ότι, ήδη στο σημερινό στάδιο, το υπολογιστικό νέφος προσφέρει εξαιρετικές δυνατότητες διανομής οπτικοακουστικού πολιτιστικού περιεχομένου, ενώ παραμένει ανεπίλυτο το θέμα των δικαιωμάτων δημιουργού και της αντιγραφής περιεχομένων·

21. επιδοκιμάζει τον καθορισμό κοινών κατευθυντήριων γραμμών σε θέματα προστασίας δεδομένων, εφόσον μάλιστα αυτό αποτελεί ζήτημα θεμελιώδους σημασίας για τη χρήση του υπολογιστικού νέφους. Η ΕτΠ διαπιστώνει με λύπη ότι η Επιτροπή δεν θίγει το θέμα της ηλεκτρονικής πληρωμής και του ηλεκτρονικού λογαριασμού, θέματα, ωστόσο, βασικά για τη χρήση του υπολογιστικού νέφους στο εμπόριο·

22. εκτιμά ότι πρέπει να προσδιοριστούν λεπτομερέστερα τα σενάρια που θα επιτρέπουν την αξιολόγηση των υπηρεσιών που θα είναι προσβάσιμες μέσω του υπολογιστικού νέφους και ότι η εν λόγω αξιολόγηση θα πρέπει να ενσωματωθεί στις συμβάσεις υπηρεσιών·

Ευρωπαϊκή σύμπραξη για το υπολογιστικό νέφος – διεθνής διάλογος

23. επικροτεί την ιδέα μιας ευρωπαϊκής σύμπραξης για το υπολογιστικό νέφος·

24. υποστηρίζει τον διεθνή διάλογο σχετικά με τις υπηρεσίες που στηρίζονται στο υπολογιστικό νέφος και θέλει να υπογραμμίσει ότι, λόγω της δυναμικής ανάπτυξης αυτού του κλάδου, είναι αναγκαία η εναρμόνιση σε παγκόσμιο επίπεδο, τόσο από νομική όσο και από τεχνολογική άποψη, των στρατηγικών που έχουν αναπτυχθεί ή βρίσκονται στο στάδιο της επεξεργασίας·

25. προειδοποιεί για τους κινδύνους που προκύπτουν όσον αφορά την προστασία των προσωπικών δεδομένων, εάν οι διακομιστές του υπολογιστικού νέφους είναι εγκατεστημένοι εκτός της ΕΕ·

26. θεωρεί σκόπιμο να λάβει η Επιτροπή μέτρα προκειμένου να καταστούν διασυνδέσιμα και διαλειτουργικά τα υφιστάμενα ή υπό εξέλιξη νέφη σε εθνικό, περιφερειακό ή ενδεχομένως και τοπικό επίπεδο, χάρη στην αξιοποίηση των δυνατοτήτων της τυποποίησης. Για τον σκοπό αυτόν, είναι απαραίτητο να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στη συμβατότητα των διοικητικών αρχείων που προαναφέρθηκαν·

27. κρίνει σημαντικό τον διάλογο με τους οργανισμούς τυποποίησης που ασχολούνται επίσης με το υπολογιστικό νέφος (όπως ο Διεθνής Οργανισμός Τυποποίησης – ISO και το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Τηλεπικοινωνιακών Προτύπων – ETSI).

Περαιτέρω ανάπτυξη των γνώσεων των χρηστών

28. εκφράζει την ικανοποίησή της για τη σημασία που αποδίδει η Επιτροπή στην προσαρμογή των δημόσιων υπηρεσιών στις προσδοκίες του 21ου αιώνα, αλλά εφιστά την προσοχή στην ανάγκη να ληφθούν και σε αυτό το θέμα σύντομα τα μέτρα που είναι απαραίτητα για την αντιμετώπιση του ψηφιακού χάσματος·

29. εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι το ψηφιακό χάσμα δεν μπορεί να μειωθεί παρά μόνον μέσω εξειδικευμένων εκπαιδευτικών μέτρων. Πράγματι, σε μία κοινωνία της γνώσης, η εξοικείωση με την τεχνολογία συνιστά βασική προϋπόθεση για την απόκτηση γνώσεων και τη διάδοση νέων τεχνολογιών·

30. κρίνει απαραίτητο οι Ευρωπαίοι πολίτες του 21ου αιώνα να είναι σε θέση να αφομοιώνουν τις διαθέσιμες τεχνολογίες και να τις χρησιμοποιούν αποτελεσματικά. Ένας καλός τρόπος για την επίτευξη αυτού του στόχου θα ήταν η περαιτέρω ανάπτυξη των δυνατοτήτων που προσφέρει το ευρωπαϊκό πιστοποιητικό ικανότητας χειρισμού ηλεκτρονικού υπολογιστή (ECDL)·

31. τονίζει ότι το υπολογιστικό νέφος προσφέρει ήδη σήμερα τις τεχνικές δυνατότητες για την ευρεία διάδοση της ηλεκτρονικής μάθησης· προκειμένου να σημειωθεί πρόοδος προς αυτήν την κατεύθυνση πρέπει να αντιμετωπιστούν ρυθμιστικά θέματα και ζητήματα σχετικά με τα δικαιώματα του δημιουργού·

III. **ΑΛΛΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ**

32. κρίνει σκόπιμο να στηρίξει η Επιτροπή τον δημόσιο τομέα κατά τον καθορισμό των αρχών που διέπουν την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων, αλλά θεωρεί σημαντικό, στις περιφέρειες που παρουσιάζουν αναπτυξιακή καθυστέρηση, η στήριξη αυτή να μην περιορίζεται στο στάδιο του σχεδιασμού αλλά να περιλαμβάνει και τη χρηματοδότηση που είναι απαραίτητη για την πρακτική χρήση·

33. τονίζει ότι θα ήταν αδιανόητη η εκμετάλλευση του δυναμικού του υπολογιστικού νέφους χωρίς την παράλληλη ανάπτυξη της ενιαίας αγοράς τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών, για την οποία απαιτούνται μέτρα ευρωπαϊκού επιπέδου όσον αφορά την τιμολόγηση υπηρεσιών ανταλλαγής δεδομένων μέσω περιαγωγής·

34. κρίνει αναγκαίο να καταγραφούν λεπτομερώς οι διοικητικές υπηρεσίες που θα πρέπει οπωσδήποτε να συμπεριληφθούν στο ευρωπαϊκό υπολογιστικό νέφος, π.χ. όσον αφορά την αναγνώριση.

Βρυξέλλες, 11 Απριλίου 2013

Ο Πρόεδρος
της Επιτροπής των Περιφερειών
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Η αποκέντρωση στην Ευρωπαϊκή Ένωση και η θέση της τοπικής και περιφερειακής αυτοδιοίκησης στη διαμόρφωση και στην υλοποίηση της πολιτικής στην ΕΕ»

(2013/C 139/08)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

— θεωρεί ως αποκέντρωση όλα τα μέτρα που λαμβάνονται σε πολιτικό επίπεδο και ενισχύουν τον ρόλο των υποεθνικών αρχών στην εθνική και ευρωπαϊκή διαδικασία λήψης αποφάσεων και τα οποία οδηγούν σε μεταβίβαση των αρμοδιοτήτων από το κεντρικό κρατικό επίπεδο προς τα τοπικά και τα περιφερειακά θεσμικά όργανα·

— εκφράζει την πεποίθηση ότι οι λειτουργικές τοπικές και περιφερειακές διοικήσεις και η αποτελεσματική αποκέντρωση θα πρέπει να βασίζονται στις αρχές της επικουρικότητας, της αναλογικότητας και της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης·

— εκφράζει την πεποίθηση ότι η επικουρικότητα, ως πολιτική και νομική αρχή, αποτελεί σημαντική κινητήρια δύναμη αποκέντρωσης, διότι με αυτήν οι αρμοδιότητες κατανέμονται στο επίπεδο στο οποίο μπορούν να ασκούνται με τον αποτελεσματικότερο τρόπο·

— παρατηρεί με μεγάλη προσοχή το γεγονός ότι η οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση αποτέλεσε, σε πολλές χώρες, καταλύτη μεταρρυθμίσεων ή αλλαγών: σε ορισμένες χώρες οι υποεθνικές αρχές συμμετείχαν σε διαδικασία εδαφικής αναδιοργάνωσης, παράλληλα δε τροποποιήθηκε εν μέρει η θεσμική οργάνωση της εξουσίας·

— επισημαίνει ότι μία συνεκτική διαδικασία αποκέντρωσης μπορεί να είναι επιτυχής μόνο εάν η μεταβίβαση αρμοδιοτήτων σε υποεθνικές αρχές συνδέεται με αντίστοιχη και κατάλληλη κατανομή χρηματοδοτικών πόρων·

— παρατηρεί ότι οι περιφέρειες που χρηματοδοτούνται ως επί το πλείστον από ίδιους πόρους, διαχειρίζονται με πιο υπεύθυνο τρόπο τους διαθέσιμους χρηματοδοτικούς πόρους και, συνεπώς, διαθέτουν πιο ισχυρό προϋπολογισμό· παρακινεί συνεπώς τα κράτη μέλη να μετατρέψουν, στον μέγιστο δυνατό βαθμό, τις μεταβιβάσεις κονδυλίων σε ίδιους πόρους·

— υπογραμμίζει τη θετική σχέση μεταξύ της αποκέντρωσης και μίας επιτυχούς και βιώσιμης ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής·

— τονίζει ότι ένα όραμα για την Ευρώπη θα πρέπει οπωσδήποτε να περιλαμβάνει το περιφερειακό και το τοπικό επίπεδο, διότι η νομιμότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης βασίζεται, μεταξύ άλλων, και στη νομιμότητα των υποεθνικών επιπέδων·

— συνιστά να πραγματοποιήσουν όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης κοινές προσπάθειες ώστε να δοθεί διαρκής λύση στην κρίση του ευρωπαϊκού δημόσιου χρέους· ζητεί, συνεπώς, την ισότιμη συμμετοχή των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στην κατάρτιση ευρωπαϊκών και εθνικών σχεδίων μεταρρύθμισης·

Εισηγητής/Εισηγήτρια	Ο κ. Franz SCHAUSBERGER (AT/EPP), εκπρόσωπος του ομόσπονδου κράτους του Σάλτσμπουργκ στην Επιτροπή των Περιφερειών
Έγγραφο αναφοράς	

I. **ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ**

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Πλεονεκτήματα της αποκέντρωσης

1. θεωρεί ως αποκέντρωση όλα τα μέτρα που λαμβάνονται σε πολιτικό επίπεδο και ενισχύουν τον ρόλο των υποεθνικών αρχών στην εθνική και ευρωπαϊκή διαδικασία λήψης αποφάσεων και τα οποία οδηγούν σε μεταβίβαση των αρμοδιοτήτων από το κεντρικό κρατικό επίπεδο προς τα τοπικά και τα περιφερειακά θεσμικά όργανα·

2. αναγνωρίζει μεν ότι τα κράτη μέλη της ΕΕ δεν υποχρεούνται να επιλέξουν ένα συγκεκριμένο πρότυπο για τη θεσμική τους δομή, ή για την αποκέντρωση, τη μεταβίβαση και την κατανομή των εξουσιών στις τοπικές και τις περιφερειακές δομές σύμφωνα με διάφορα πρότυπα διακυβέρνησης αλλά επισημαίνει, παράλληλα, ότι, όπως αναφέρεται ρητά στη Συνθήκη ΕΕ (άρθρο 4 παράγραφος 2), η ΕΕ σέβεται την περιφερειακή ή/και την τοπική αυτοδιοίκηση·

3. επισημαίνει ότι σε πολλούς τομείς πολιτικής το αποκεντρωμένο εκτελεστικό επίπεδο είναι ιδιαιτέρως αποτελεσματικότερο, όσον αφορά τόσο το κόστος, όσο και την ποιότητα και την εγγύτητα της υπηρεσίας προς τον πολίτη·

4. υπογραμμίζει τη σημασία της ταύτισης των ευρωπαίων πολιτών με τις περιφέρειες και τις πόλεις τους, οι οποίες διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο ιδίως ως αντιστάθμισμα της αυξανόμενης διεθνοποίησης και, παράλληλα, της ανωνυμοποίησης των αγορών εργασίας και των οικονομικών σχέσεων·

5. εκφράζει εκφράζει την πεποίθηση ότι η αποκέντρωση και οι συνδεδεμένες με αυτήν περιφερειακές και τοπικές αρχές συμβάλλουν αποφασιστικά ώστε να καταστεί δυνατή η άμβλυνση των υφιστάμενων οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών της Ευρώπης και, κατά συνέπεια, να περιοριστούν οι αρνητικές συνέπειες της εγκατάλειψης των φτωχών περιφερειών και της μετακίνησης προς τα αστικά κέντρα, καθώς και της μετανάστευσης από ένα κράτος μέλος σε άλλο, η οποία αποδυναμώνει την αγορά εργασίας·

6. χαιρετίζει το Κογκρέσο των Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών (ΚΤΠΑ) του Συμβουλίου της Ευρώπης καθώς και τις διάφορες ομάδες εκπροσώπησης συμφερόντων που συνετέλεσαν στη διαβούλευση για τις πολύτιμες εισηγήσεις και τις γνωματεύσεις τους·

Η θεμελιώδης αρμοδιότητα της ΕτΠ για την παρακολούθηση της αποκέντρωσης

7. τονίζει ότι, ως εκπρόσωπος των υποεθνικών (ήτοι των τοπικών και των περιφερειακών) αρχών στη νομοθετική διαδικασία και στη διαδικασία λήψης αποφάσεων της ΕΕ, διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην εποπτεία της εφαρμογής της αρχής της επικουρικότητας, και εξετάζει με μεγάλο ενδιαφέρον την κατάσταση όσον αφορά την αποκέντρωση στην ΕΕ και στις χώρες της διεύρυνσης·

8. επισημαίνει ότι στην προσφάτως υιοθετηθείσα γνωμοδότηση με θέμα «Καλλιέργεια ενός ευρωπαϊκού πνεύματος πολυεπίπεδης διακυβέρνησης: συνέχεια της Λευκής Βίβλου της Επιτροπής των Περιφερειών», εξέφρασε την πρόθεση να παρακολουθήσει με προσοχή τη διαδικασία αποκέντρωσης εντός των κρατών μελών καθώς και στις χώρες της διεύρυνσης·

9. θεωρεί ότι το Συμβούλιο των Δήμων, των Κοινοτήτων και των Περιφερειών της Ευρώπης (ΣΔΚΠΕ) και το Κογκρέσο των Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών (ΚΤΠΑ) του Συμβουλίου της Ευρώπης ενισχύουν το έργο της πραγματοποιώντας λεπτομερείς και συστηματικές εργασίες για το ίδιο θέμα, έχει δε ως στόχο να αξιοποιήσει στο έργο της τα πορίσματα και των δύο οργανώσεων·

10. υπενθυμίζει ότι η τελευταία γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών σχετικά με το θέμα αυτό υιοθετήθηκε στις 7 Ιουλίου 2005 και ότι στο ενδιάμεσο χρονικό διάστημα προέκυψαν σημαντικές θεσμικές, πολιτικές και νομικές μεταβολές και εξελίξεις στον τομέα της αποκέντρωσης στην ΕΕ·

Ανάπτυξη της αποκέντρωσης στην Ευρώπη μετά την τελευταία γνωμοδότηση το 2005

11. επισημαίνει ότι η Συνθήκη της Λισαβόνας του 2009 έχει οδηγήσει στην ενίσχυση της αρχής της επικουρικότητας, στην εδραίωση της ταυτότητας των περιφερειών και των δήμων στη Συνθήκη και στην ενίσχυση της ΕτΠ, γεγονός που είχε ως αποτέλεσμα να παρακινηθούν πολλά κράτη μέλη, ώστε να πραγματοποιήσουν ή να σχεδιάσουν θεσμικές μεταρρυθμίσεις για την ενίσχυση της αποκέντρωσης ή την ενίσχυση του τοπικού και του περιφερειακού επιπέδου·

12. επισημαίνει επίσης, γενικώς, ότι η αποκέντρωση ενισχύθηκε κατά τα τελευταία χρόνια στα περισσότερα κράτη. Διαπιστώνει όμως με ιδιαίτερη ανησυχία και την αντίθετη εξέλιξη σε ορισμένα κράτη μέλη στα οποία περιορίζεται δραστικά η δημοσιονομική αυτονομία των τοπικών και των περιφερειακών αρχών, ακόμη και το δικαίωμα αυτοδιοίκησης σε τοπικό επίπεδο·

13. επισημαίνει, ωστόσο, ότι η χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση που επήλθε το 2009, καθώς και η κρίση δημόσιου χρέους που παρατηρείται από το 2010, είχαν αρνητικές επιπτώσεις στη διαδικασία ενίσχυσης της αποκέντρωσης και ότι η σχέση μεταξύ των εθνικών κρατών και των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων μεταβλήθηκε, γεγονός που επηρέασε και τα υποεθνικά επίπεδα·

14. διαπιστώνει, παράλληλα, με ικανοποίηση ότι –μεταξύ άλλων με πρωτοβουλία της ΕτΠ– η έννοια της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης συζητείται πλέον στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού πολιτικού διαλόγου, γεγονός που μπορεί να αντισταθμίσει τις ενδεχόμενες αρνητικές τάσεις έναντι της αποκέντρωσης·

15. οφείλει να επισημάνει ότι σε ορισμένα από τα κράτη μέλη που προσχώρησαν στην ΕΕ από το 2004 η διαδικασία μεταρρύθμισης στον τομέα της αποκέντρωσης δεν έχει ολοκληρωθεί πλήρως· γνωρίζει, συνεπώς, ότι ορισμένα από τα εν λόγω κράτη, καθώς και τα κράτη της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης, αντιμετωπίζουν σημαντικές προκλήσεις όσον αφορά τη δυνατότητα επίτευξης κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης με ευημερία·

16. σημειώνει ότι κατά τις τελευταίες διευρύνσεις διαπιστώθηκε πως η ελλιπής συμμετοχή των περιφερειακών και των τοπικών αρχών στη διαδικασία ένταξης δημιουργεί σημαντικές προκλήσεις και προβλήματα στις εθνικές κυβερνήσεις και στα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα κατά την εφαρμογή των ενωσιακών πολιτικών και κατά την υλοποίηση των απαραίτητων μεταρρυθμίσεων, γεγονός που έχει τελικώς επίδραση και στους πολίτες·

17. διαπιστώνει με ικανοποίηση ότι μετά την υιοθέτηση του Ευρωπαϊκού Χάρτη Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο Συμβούλιο της Ευρώπης το 1985, η συντριπτική πλειοψηφία των μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης και όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ επικύρωσαν τον εν λόγω χάρτη, με τον οποίο εξασφαλίζεται και ενισχύεται η τοπική αυτοδιοίκηση στην Ευρώπη και μάλιστα βάσει των αρχών της δημοκρατίας, της εγγύτητας προς τον πολίτη και της αποκέντρωσης·

18. επικροτεί και υποστηρίζει την πρωτοβουλία του Συμβουλίου της Ευρώπης για έναν Ευρωπαϊκό Χάρτη της Περιφερειακής Δημοκρατίας, καθώς και την υποβολή της πρότασης στο Κογκρέσο το 2008 με στόχο να καθοριστούν οι βασικότερες αρχές της περιφερειακής δημοκρατίας στην Ευρώπη· εκφράζει τη βαθιά λύπη της για το γεγονός ότι η εν λόγω πρωτοβουλία ανακόπηκε λόγω της αντίδρασης πολλών μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης· αναγνωρίζει, ωστόσο, ότι το 2009 οι αρμόδιοι για την τοπική και την περιφερειακή αυτοδιοίκηση υπουργοί κατέληξαν σε ένα συμβουλευτικό πλαίσιο για την περιφερειακή δημοκρατία·

Αποκέντρωση και χρηματοπιστωτική κρίση

19. παρατηρεί με μεγάλο ενδιαφέρον ότι, λόγω της παρούσας χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης, η κατανομή των αρμοδιοτήτων, ιδίως το ζήτημα της δημοσιονομικής αποκέντρωσης σε εθνικό και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, καταλαμβάνει όλο και πιο κεντρική θέση στον δημόσιο διάλογο, συχνά λόγω της εσφαλμένης υπόθεσης ότι η συμπεριφορά των υποεθνικών επιπέδων εμποδίζει την επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων σε κρατικό επίπεδο, παρά την κύρια ευθύνη των εθνικών κρατών για την κρίση·

20. διαπιστώνει με ανησυχία ότι η χρηματοπιστωτική κρίση που ξέσπασε το 2009 επεκτάθηκε σε μία κρίση δημόσιου χρέους, γεγονός που αποτελεί σοβαρή απειλή για την πραγματική οικονομία στις περιφέρειες και στα κράτη και επιδρά αρνητικά στην κοινωνική δομή των κρατών μελών·

21. η ΕτΠ παρατηρεί με ανησυχία την κατάσταση στην οποία περιήλθαν οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης σε ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες, λόγω των μεταρρυθμίσεων που έγιναν με στόχο τον εξορθολογισμό και τη βιωσιμότητα της τοπικής αυτοδιοίκησης. Τα οικονομικής φύσεως κριτήρια που υπερισχύουν κατά την τρέχουσα οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση επέφεραν την αλλοίωση των δημοκρατικών θεμελίων της τοπικής αυτοδιοίκησης και προκάλεσαν σε αυτήν σοβαρές ζημίες·

22. εκφράζει την απόλυτη αντίθεσή της στο γεγονός ότι η χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση και τα μέτρα εξοικονόμησης πόρων που είναι απαραίτητα σε ολόκληρη την Ευρώπη χρησιμοποιούνται σε ορισμένα κράτη μέλη ως δικαιολογία για την περαιτέρω συγκέντρωση αρμοδιοτήτων, για την αποκέντρωση χωρίς τους απαιτούμενους χρηματοδοτικούς πόρους και για την απλούστευση, τον περιορισμό ή και την κατάργηση των υποεθνικών δομών, γεγονός που οδηγεί εν τέλει στην αποδυνάμωση της περιφερειακής και της τοπικής δημοκρατίας, τάση που βασίζεται στη λανθασμένη υπόθεση ότι η μεταφορά δημοσίων υπηρεσιών στην κεντρική κυβέρνηση θα βελτιώσει την αποδοτικότητα κόστους τους·

23. υποστηρίζει, αντιθέτως, ότι οι τοπικές αυτοδιοικήσεις, ως ο πιο κοντινός θεσμός στον πολίτη, γνωρίζουν τις ανάγκες των πολιτών και είναι σε πλεονεκτικότερη θέση να προσδιορίσουν και να ανταποκριθούν σε αυτές σε περίοδο κρίσης·

24. απορρίπτει πλήρως την εν λόγω πολιτική, διότι έρχεται σε αντίθεση με την ευρωπαϊκή αρχή της επικουρικότητας, σύμφωνα με την οποία οι πολιτικές και οι κανονιστικές αποφάσεις θα πρέπει να λαμβάνονται στο καταλληλότερο επίπεδο για την επίτευξη των επιδιωκόμενων στόχων και, κατά το δυνατόν, στο εγγύτερο προς τον πολίτη επίπεδο·

25. παρατηρεί παράλληλες εξελίξεις και σε κράτη που προετοιμάζονται για την προσχώρησή τους στην ΕΕ, καθώς και σε κράτη που γειτνιάζουν με τα ευρωπαϊκά·

26. διαπιστώνει αναπόφευκτα ότι οι συγχωνεύσεις κοινοτήτων παρουσιάζονται συχνά και χωρίς να υπάρχει η στήριξη από επαρκείς μελέτες και αναλύσεις ως το μέσο για εξοικονόμηση πόρων, βάσει οικονομικών επιχειρημάτων που σχετίζονται με τη χρηματοπιστωτική κρίση και την κρίση χρέους·

27. εκφράζει την πεποίθηση ότι σε τέτοια ζητήματα θα πρέπει να δίδεται προσοχή στο θέμα του ενδεχόμενου περιορισμού της εγγύτητας προς τον πολίτη και της τοπικής δημοκρατίας, καθώς και ότι θα πρέπει να έχουν προτεραιότητα οι δυνατότητες συνεργασίας μεταξύ τοπικών αρχών και διασυνοριακών τοπικών συνεργασιών για την εξοικονόμηση πόρων. Χρειάζεται ένας ιδιαίτερα προσεκτικός χειρισμός όσον αφορά την κατάργηση κοινοτήτων μέσω συγχωνεύσεων, πράξη που θα μπορούσε, ωστόσο, να χρησιμεύσει στην αντιμετώπιση της δημογραφικής αλλαγής στις περιφέρειες· όσον αφορά τη συνεργασία μεταξύ τοπικών αρχών, διαπιστώνει με ανησυχία ότι η Επιτροπή της ΕΕ, εκδίδοντας κανόνες που υπερβαίνουν τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, δυσχεραίνει την από κοινού εκτέλεση καθηκόντων μέσω συνεργασίας των τοπικών αρχών·

28. υπογραμμίζει, στο πλαίσιο αυτό, τη σημασία της αδελφοποίησης πόλεων, των ευρωπαϊκών δικτύων πόλεων και περιφερειών, των διμερών και πολυμερών ευρωπαϊκών προγραμμάτων εδαφικής συνεργασίας καθώς και τον θετικό ρόλο του Ευρωπαϊκού Ομίλου Εδαφικής Συνεργασίας (ΕΟΕΣ), που διευκολύνουν σημαντικά τη διασυνοριακή συνεργασία μεταξύ περιφερειών και δήμων σε συναφείς τομείς πολιτικής, όπως οι υπηρεσίες κοινής ωφελείας, οι μεταφορές και η προστασία του περιβάλλοντος·

Τρέχουσα κατάσταση της αποκέντρωσης στην Ευρώπη [1]

29. συμπεραίνει από νεότερες μελέτες τα ακόλουθα: τρία από τα 27 κράτη μέλη της ΕΕ έχουν επισήμως ομοσπονδιακή δομή, ένα κράτος μέλος έχει οιονεί ομοσπονδιακή δομή και τα υπόλοιπα μπορούν να χαρακτηρισθούν ως ενιαία κράτη σε διάφορες μορφές· ορισμένα από τα τελευταία, παρά την επισήμως ενιαία δομή τους, διαθέτουν ετερογενή εδαφική οργάνωση (ασύμμετρο σύστημα)· διαπιστώνει, λοιπόν, ότι έντεκα κράτη μέλη διαθέτουν ένα υποεθνικό επίπεδο, εννέα κράτη μέλη διαθέτουν δύο και επτά κράτη μέλη διαθέτουν τρία υποεθνικά επίπεδα·

30. παρατηρεί με μεγάλη προσοχή το γεγονός ότι η οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση αποτέλεσε, σε πολλές χώρες, καταλύτη για μεταρρυθμίσεις ή αλλαγές: σε ορισμένες χώρες οι υποεθνικές αρχές συμμετείχαν σε διαδικασία εδαφικής αναδιοργάνωσης, παράλληλα δε τροποποιήθηκε εν μέρει η θεσμική οργάνωση της εξουσίας, μολονότι οι αλλαγές δεν ήταν σε όλες τις περιπτώσεις προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης της αποκέντρωσης·

31. παραπέμπει στις μελέτες που πραγματοποιήθηκαν για λογαριασμό της και αφορούν την απεικόνιση της κατάστασης σχετικά με την αποκέντρωση και την κατανομή των αρμοδιοτήτων στα κράτη μέλη·

Αρχές οργάνωσης της τοπικής και της περιφερειακής αυτοδιοίκησης

32. εκφράζει την πεποίθηση ότι οι λειτουργικές τοπικές και περιφερειακές διοικήσεις και η αποτελεσματική αποκέντρωση θα πρέπει να βασίζονται στις αρχές της επικουρικότητας, της αναλογικότητας και της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης·

33. θεωρεί ότι είναι πολύ σημαντικό να πραγματοποιείται η τοπική και η περιφερειακή διακυβέρνηση μέσω δημοκρατικά εκλεγμένων και πλήρως αντιπροσωπευτικών οργάνων, τα οποία να λογοδοτούν στους πολίτες τους. Η επακόλουθη εγγύτητα της πολιτικής προς τον πολίτη υπογραμμίζει την προστιθέμενη αξία της τοπικής και της περιφερειακής δημοκρατίας, διότι η καλή διακυβέρνηση και η διαφάνεια ενισχύουν τη νομιμότητα και την ευθύνη των τοπικών και των περιφερειακών οργάνων, καθώς και την εμπιστοσύνη σε αυτά·

34. θεωρεί ότι είναι απολύτως αναγκαίο να ανταποκρίνεται στις συγκεκριμένες συστάσεις και ανάγκες των πολιτών και των τοπικών και των περιφερειακών κοινοτήτων η απόφαση πραγματοποίησης μεταρρυθμίσεων προς την κατεύθυνση της αποκέντρωσης εξουσιών και χρηματοδοτικών πόρων· ωστόσο, εκτιμά πως θα μπορούσε να υπάρχει δυνατότητα προσφυγής σε δημοψήφισμα, όταν αυτό δικαιολογείται από τη σημασία των προς υιοθέτηση μέτρων και σύμφωνα με το Σύνταγμα του εκάστοτε κράτους μέλους·

35. διαπιστώνει με ικανοποίηση ότι η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση συνέβαλε σημαντικά στη διαδικασία της περιφερειακής και της τοπικής αποκέντρωσης. Όσον αφορά τις χώρες της διεύρυνσης και τις χώρες της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης, η αποκέντρωση που πραγματοποιείται ή συζητείται στις εν λόγω χώρες μπορεί να συμβάλει σημαντικά, ώστε να προσαρμοστούν αυτές ευκολότερα και ταχύτερα στο κεκτημένο της ΕΕ και να μπορούν εν τέλει να εκπληρώσουν καλύτερα τις υποχρεώσεις κράτους μέλους της ΕΕ·

36. παραπέμπει, επιπλέον, στην έμμεση αναγνώριση της τοπικής και της περιφερειακής δημοκρατίας μέσω των Συνθηκών της ΕΕ (άρθρο 10 ΣΕΕ, άρθρο 20 παρ. 2 ΣΛΕΕ και άρθρο 40 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ), γεγονός που καταδεικνύει ότι η ΕΕ, ανεξαρτήτως της θεμελιώδους ουδετερότητάς της όσον αφορά τη θεσμική δομή των κρατών μελών, θεωρεί την τοπική και την περιφερειακή δημοκρατία ένα από τα θεμέλια της δικής της νομιμότητας·

37. καλεί, στο πλαίσιο αυτό, όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, που δεν το έχουν ακόμη προβλέψει, να εδραιώσουν τις υποεθνικές τους αρχές σε ένα αντίστοιχο νομικό πλαίσιο στο υψηλότερο δυνατό επίπεδο (σε επίπεδο Συντάγματος, όπου αυτό είναι εφικτό)·

[1] Στην εν λόγω ενότητα χρησιμοποιούνται πληροφορίες από την πρόσφατη έκθεση του Συμβουλίου των Κοινοτήτων και Περιφερειών της Ευρώπης και της Dexia Crédit Local με θέμα τα υποεθνικά δημόσια οικονομικά στην ΕΕ, καθώς και από την έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τα δημόσια οικονομικά στην ΟΝΕ.

38. επισημαίνει ότι ο στόχος της δεν είναι η δημιουργία αμιγώς στατιστικών περιφερειακών φορέων, αλλά η δημιουργία υποεθνικών επιπέδων της πολιτικής και διοικητικής αυτοδιοίκησης, διότι τα τελευταία δύνανται να εφαρμόζουν πολύ καλύτερα τα μέτρα και τις νομοθετικές πράξεις που αποφασίζονται από την ΕΕ·

39. συμμερίζεται την άποψη, μεταξύ άλλων, του ΚΤΠΑ, ότι ο αριθμός των αποκεντρωμένων φορέων στα ευρωπαϊκά κράτη θα πρέπει να αντικατοπτρίζει και το γεωγραφικό μέγεθος του εκάστοτε κράτους· παραπέμπει δε στο αποκαλούμενο *Μανιφέστο του Σαλέρνο* της ένωσης Arco Latino του 2012, στο οποίο περιλαμβάνονται πολύτιμες συστάσεις για τη μελλοντική ανάπτυξη των ενδιάμεσων επιπέδων διοίκησης·

40. συμφωνεί ότι η αποκέντρωση, η οποία αποτελεί βασικό παράγοντα για την προώθηση της πολιτιστικής πολυμορφίας, όπως επιτάσσει και το σύνθημα της ΕΕ «Ενότητα στην πολυμορφία», θα πρέπει να υποστηριχθεί από τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα με στόχο επίσης να ενισχυθεί η αντίληψη των περιφερειακών και τοπικών οντοτήτων ότι αποτελούν ευρωπαϊκές εδαφικές οντότητες·

41. επισημαίνει, παράλληλα, τα σημαντικά οφέλη από τις αποκεντρωμένες δομές διακυβέρνησης και διοίκησης, όπως είναι η καλύτερη αναγνώριση των αναγκών και επιθυμιών των πολιτών, η (από κοινού) ανάπτυξη των πολιτικών που έχουν τη δυνατότητα να συμβάλλουν στην αειφόρο και ανταγωνιστική ανάπτυξη, η ορθή οικονομική διαχείριση και οι επενδύσεις σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο, καθώς και η ενίσχυση της αυτονομίας και της τοπικής και της περιφερειακής δημοκρατίας·

42. επαναλαμβάνει ότι, σύμφωνα με τις αρχές της ορθής διακυβέρνησης και της καλύτερης νομοθεσίας, οι περιφερειακές και οι τοπικές αρχές, καθώς και οι φορείς που είναι αρμόδιοι για την υλοποίηση της πολιτικής της ΕΕ στα υποεθνικά επίπεδα, πρέπει να συμμετέχουν όσο το δυνατόν πιο έγκαιρα, με ακόμη πιο ενεργό και αποτελεσματικό τρόπο στην κατάρτιση και στην εφαρμογή των πολιτικών και της νομοθεσίας της ΕΕ·

43. ζητεί, στο πλαίσιο αυτό, να εφαρμοστεί αποτελεσματικά η συμφωνία συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της ΕτΠ, διότι αποτελεί κατάλληλο και αναγκαίο μέτρο προώθησης αυτής της συμμετοχής· στο πλαίσιο αυτό, να εφαρμοστεί αποτελεσματικά η συμφωνία συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της ΕτΠ, διότι αποτελεί κατάλληλο μέτρο προώθησης αυτής της συμμετοχής·

44. καλεί συνεπώς εκ νέου τα κράτη μέλη, τα οποία διαθέτουν περιφερειακές αρχές με νομοθετικές εξουσίες, να θεσπίσουν τους απαραίτητους μηχανισμούς, ώστε να επιτραπεί στις περιφερειακές αρχές τους να συμμετέχουν στις ενωσιακές διαδικασίες λήψης αποφάσεων για θέματα που τις αφορούν. Αυτό δεν θα πρέπει να ισχύσει μόνο για τα περιφερειακά κοινοβούλια, τα οποία θα πρέπει να συμμετέχουν ενεργά στο πλαίσιο του μηχανισμού έγκαιρης προειδοποίησης για την επικουρικότητα, αλλά και για τα περιφερειακά εκτελεστικά όργανα, τα οποία θα πρέπει να συμμετέχουν στην προπαρασκευή των εθνικών θέσεων στο Συμβούλιο ή στη σύνθεση των εθνικών αντιπροσωπειών·

Πολυεπίπεδη διακυβέρνηση και η σύνδεση ανάμεσα στην αποτελεσματική και λειτουργική τοπική και την περιφερειακή αυτοδιοίκηση και στη δέουσα εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας

45. υπενθυμίζει ότι η πολυεπίπεδη διακυβέρνηση εξασφαλίζει τη συνεργασία όλων των επιπέδων διακυβέρνησης και διοίκησης κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων και τη λήψη αποφάσεων, καθώς και ότι η επικουρικότητα και η πολυεπίπεδη διακυβέρνηση συμβαδίζουν με την ισχυρή τοπική και περιφερειακή αυτοδιοίκηση·

46. υπενθυμίζει επίσης ότι στη Συνθήκη της Λισαβόνας τονίζεται για πρώτη φορά ρητά ότι η αρχή της επικουρικότητας αφορά το συνολικό φάσμα διακυβέρνησης και διοίκησης στην ΕΕ, ήτοι το ευρωπαϊκό, εθνικό, τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Οι αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας αποτελούν προϋποθέσεις λειτουργίας της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης στην πράξη·

47. εκφράζει την πεποίθηση ότι η επικουρικότητα, ως πολιτική και νομική αρχή, αποτελεί σημαντική κινητήρια δύναμη για την αποκέντρωση, διότι με αυτήν οι αρμοδιότητες κατανέμονται στο επίπεδο, στο οποίο μπορούν να ασκούνται με τον αποτελεσματικότερο τρόπο·

48. έχει ως στόχο να συνεχίσει τη συνεργασία της με το ΚΤΠΑ του Συμβουλίου της Ευρώπης, ώστε να παρακολουθείται η εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Χάρτη Τοπικής Αυτοδιοίκησης και η εκάστοτε υφιστάμενη κατάσταση της τοπικής και της περιφερειακής δημοκρατίας στα κράτη μέλη της ΕΕ και στις υποψήφιες προς ένταξη χώρες·

49. διατυπώνει εκ νέου την πρόθεσή της να καταρτίσει έναν Χάρτη της ΕΕ για την Πολυεπίπεδη Διακυβέρνηση και να προωθήσει τις σχετικές εργασίες που έχουν ήδη αρχίσει [2]·

Οικονομική αποκέντρωση

50. διαπιστώνει με ικανοποίηση ότι, σύμφωνα με την τελευταία έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τα δημόσια οικονομικά στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση [3], η τάση για δημοσιονομική αποκέντρωση στα κράτη μέλη της ΕΕ αυξάνεται, με ολοένα και μεγαλύτερο μέρος των δαπανών και των εσόδων να αφορά το τοπικό ή το περιφερειακό επίπεδο. Στην έκθεση τονίζεται ότι οι ίδιοι πόροι, ήτοι οι υποεθνικοί φόροι ή τα τέλη που εισπράττονται αυτόνομα, αποτελούν αποδοτικότερα χρηματοδοτικά εργαλεία από ό,τι οι μεταβιβάσεις πόρων από την κεντρική κυβέρνηση· ωστόσο, τονίζεται επίσης ότι οι ίδιοι φόροι και τα τέλη των υποεθνικών επιπέδων χρησιμοποιούνται σε λιγότερο από το 50 % των περιπτώσεων και ότι δεν έχουν αυξηθεί από το 1995·

51. επισημαίνει ότι μία συνεκτική διαδικασία αποκέντρωσης μπορεί να είναι επιτυχής μόνο εάν η μεταβίβαση αρμοδιοτήτων σε υποεθνικές αρχές συνδέεται με αντίστοιχη και κατάλληλη κατανομή χρηματοδοτικών πόρων· υπενθυμίζει ότι τόσο ο Ευρωπαϊκός Χάρτης Τοπικής Αυτοδιοίκησης, όσο και το πλαίσιο αναφοράς για την περιφερειακή δημοκρατία του Συμβουλίου της Ευρώπης προβλέπουν αντίστοιχες υποχρεώσεις και μέτρα για τα υπογράφοντα κράτη·

---

[2] Βλ. γνωμοδοτήσεις CdR 89/2009 fin και 273/2011 fin.

[3] http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/2012/public-finances-in-emu-2012_en.htm (στα αγγλικά).

52. επικρίνει, στο πλαίσιο αυτό, τις νεότερες εξελίξεις σε ορισμένα κράτη, όπου η κατανομή των αρμοδιοτήτων δεν συνδέεται με αντίστοιχους χρηματοδοτικούς πόρους ή με αρμοδιότητες για την είσπραξη χρηματοδοτικών πόρων, γεγονός που έχει ως αποτέλεσμα την αναποτελεσματικότητα της περιφερειακής ή της τοπικής αυτοδιοίκησης και χρησιμοποιείται ως επιχείρημα για τη λήψη μέτρων συγκέντρωσης των αρμοδιοτήτων·

53. επισημαίνει ότι η αποκέντρωση καθαυτή δεν οδηγεί σε μία νοοτροπία υπέρμετρης δαπάνης πόρων από τις υποεθνικές αρχές· σε μία τέτοια νοοτροπία οδηγεί περισσότερο η κακή εφαρμογή μέτρων αποκέντρωσης, τα οποία δεν συνοδεύονται από δημοσιονομική αποκέντρωση·

54. παραπέμπει και πάλι στην έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τα δημόσια οικονομικά στην ΟΝΕ, σύμφωνα με την οποία, οι περιφέρειες που χρηματοδοτούνται ως επί το πλείστον από ίδιους πόρους, διαχειρίζονται με πιο υπεύθυνο τρόπο τους διαθέσιμους χρηματοδοτικούς πόρους και, συνεπώς, διαθέτουν πιο ισχυρό προϋπολογισμό· παρακινεί συνεπώς τα κράτη μέλη να μετατρέψουν, στον μέγιστο δυνατό βαθμό, τις μεταβιβάσεις κονδυλίων σε ίδιους πόρους·

55. αναγνωρίζει με ανησυχία ότι πολυάριθμες περιφέρειες και οι δήμοι έχουν περιέλθει σε σοβαρές οικονομικές δυσκολίες λόγω κερδοσκοπικών πράξεων υψηλού κινδύνου και συνιστά να αναπτυχθούν κατάλληλα εργαλεία και στρατηγικές για την αντιμετώπιση αυτών των καταστάσεων·

56. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σε ό,τι αφορά τα συγχρηματοδοτούμενα από την ΕΕ προγράμματα που αποσκοπούν στην επίτευξη στόχων όπως αυτοί της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», να αποσαφηνίσει περαιτέρω το νομοθετικό πλαίσιο προκειμένου να επιτευχθεί ισορροπία μεταξύ των απαιτήσεων συγχρηματοδότησης από τους προϋπολογισμούς των τοπικών και περιφερειακών αρχών και του υπολογισμού του δημοσίου ελλείμματός τους·

57. υπογραμμίζει τη θετική σχέση μεταξύ της αποκέντρωσης και μίας επιτυχούς και βιώσιμης ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής· παραπέμπει, στο πλαίσιο αυτό, σε μελέτες, σύμφωνα με τις οποίες, ιδίως η πολιτική συνοχής επιτυγχάνει καλύτερα αποτελέσματα σε αποκεντρωμένα κράτη μέλη·

58. εφιστά παράλληλα την προσοχή στο γεγονός ότι ιδίως στα κράτη μέλη με κεντρική διοίκηση, στα οποία όλες οι περιφέρειες είναι επιλέξιμες για ενίσχυση του Στόχου 1, η πολιτική συνοχής υλοποιείται αναποτελεσματικά, διότι οι συγκεντρωμένες διοικητικές αρχές δεν είναι συχνά εξοικειωμένες με τα περιφερειακά προβλήματα και τις προκλήσεις των μεμονωμένων προγραμμάτων· επομένως, ζητεί να πραγματοποιείται στο μέλλον η διαχείριση των μεμονωμένων κονδυλίων στα κράτη μέλη με τη συμμετοχή των υποεθνικών επιπέδων·

Αποκέντρωση και προσπάθειες ανεξαρτητοποίησης

59. εκφράζει την πεποίθηση ότι η ορθή αποκέντρωση μπορεί να συμβάλει σημαντικά στη βελτίωση της ικανοποίησης των πολιτών ως προς τις περιφέρειες και τις τοπικές αρχές και να ενισχύσει έτσι το κράτος στο σύνολό του·

60. είναι πεπεισμένη, αντιθέτως, ότι η διαρκής εναντίωση στον πραγματικό διάλογο μεταξύ των διαφόρων βαθμίδων διακυβέρνησης και η μόνιμη αδιαφορία για τις τοπικές επιθυμίες και απαιτήσεις αποκέντρωσης αρμοδιοτήτων και χορήγησης αναγκαίων χρηματοδοτικών πόρων μπορούν να τροφοδοτήσουν αιτήματα αυτονομίας και, σε ειδικές περιπτώσεις, σε αίτημα απόσχισης· υπενθυμίζει επ' αυτού ότι η συνεπής και συνεκτική εφαρμογή και αποδοχή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας σε ευρωπαϊκό επίπεδο παρέχει το βέλτιστο πλαίσιο συνθεώρησης των νόμιμων μελημάτων των διαφόρων βαθμίδων·

61. παρακολουθεί στενά τις προσπάθειες ανεξαρτητοποίησης περιφερειών κρατών μελών της ΕΕ και υποψήφιων χωρών, οι οποίες αυξάνονται επί του παρόντος, καθώς και τους παράγοντες που αιτιολογούν τις εν λόγω προσπάθειες, οι οποίοι διαφέρουν σημαντικά μεταξύ τους από ιστορική, πολιτική και οικονομική άποψη·

62. ζητεί, παράλληλα, να πραγματοποιηθούν, στις αντίστοιχες περιπτώσεις, μελέτες των αιτιών, προκειμένου να συζητηθούν και να γίνουν κατανοητά τα κίνητρα, ούτως ώστε να μπορούν να βρεθούν συνεκτικές και ειρηνικές λύσεις για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη·

63. δηλώνει σαφώς ότι, σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 2 της ΣΕΕ, η πορεία μίας περιφέρειας προς την ανεξαρτησία πρέπει να θεωρείται κατά βάση εσωτερικό ζήτημα του εκάστοτε κράτους·

64. υπενθυμίζει ότι, αν μια περιφέρεια αποκτήσει ανεξαρτησία και επιθυμεί να προσχωρήσει στην ΕΕ, θα πρέπει να υποβάλει επίσημη αίτηση υποψηφιότητας στο Συμβούλιο και να ακολουθήσει τη διαδικασία προσχώρησης που προβλέπεται από το άρθρο 49 της ΣΕΕ, όπως κάθε άλλο κράτος που επιθυμεί να γίνει μέλος της ΕΕ·

Οράματα για την Ευρώπη του μέλλοντος

65. συμμετέχει με μεγάλο ενδιαφέρον στις συζητήσεις που άρχισαν πρόσφατα σχετικά με τα διαφορετικά οράματα για την Ευρώπη του μέλλοντος και προσδοκεί ότι τα υποεθνικά επίπεδα θα συμμετάσχουν εξ αρχής στην εν λόγω διαδικασία διαλόγου, θεωρώντας αυτό σημαντική πρόκληση για τις δικές της δραστηριότητες·

66. τονίζει ότι ένα όραμα για την Ευρώπη θα πρέπει οπωσδήποτε να περιλαμβάνει το περιφερειακό και το τοπικό επίπεδο, διότι η νομιμότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης βασίζεται, μεταξύ άλλων, και στη νομιμότητα των υποεθνικών επιπέδων·

67. θεωρεί ότι η πραγματοποίηση μίας Συνέλευσης για τα θέματα αυτά είναι απαραίτητη· θα διατυπώσει και θα συνεισφέρει τις ιδέες της για τη μελλοντική διαμόρφωση της ΕΕ, οι οποίες θα προσανατολίζονται προς τη διαπίστωση ότι υπάρχει περιθώριο για μεγαλύτερη αναγνώριση της τοπικής και της περιφερειακής δημοκρατίας σε μελλοντικές συνθήκες·

68. συνιστά να εξεταστεί κατά πόσο η αποκέντρωση με μία αποτελεσματική τοπική και, κατά περίπτωση, περιφερειακή αυτοδιοίκηση μπορεί να καταστεί μία από τις προϋποθέσεις ένταξης στην ΕΕ·

Συστάσεις

69. συνιστά έναν ενισχυμένο διάλογο των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων με τις περιφερειακές και τις τοπικές αρχές, με στόχο την άμεση συνεργασία μεταξύ των περιφερειών, των πόλεων και των δήμων, αφενός, και των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αφετέρου·

70. συνιστά να πραγματοποιήσουν όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης κοινές προσπάθειες ώστε να δοθεί διαρκής λύση στην κρίση του ευρωπαϊκού δημόσιου χρέους· ζητεί, συνεπώς, την ισότιμη συμμετοχή των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στην κατάρτιση ευρωπαϊκών και εθνικών σχεδίων μεταρρύθμισης·

71. καλεί τα κράτη μέλη να πραγματοποιήσουν κάθε εδαφική αναδιοργάνωση ή μελλοντικές μεταρρυθμίσεις σε επίπεδο τοπικής κυβέρνησης με προσεκτικό, μελετημένο και καλά σχεδιασμένο τρόπο, λαμβάνοντας υπόψη τον Χάρτη Τοπικής Αυτοδιοίκησης και το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για την Περιφερειακή Δημοκρατία, που εγγυώνται και ενισχύουν την τοπική αυτοδιοίκηση με θεμέλια τις αρχές της δημοκρατίας, της εγγύτητας και της αποκέντρωσης·

72. ζητεί να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή σε παραδείγματα βέλτιστων πρακτικών, των οποίων η αξία έχει αποδειχθεί σε επιτυχημένους δήμους και περιφέρειες, ούτως ώστε να προωθηθεί ο δημόσιος διάλογος για την αποκέντρωση, ιδίως στα κράτη με συγκεντρωτικό σύστημα διακυβέρνησης, και να καταδειχθούν τα πλεονεκτήματα που προσφέρει η αποκέντρωση βάσει επιτυχημένων παραδειγμάτων·

73. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προωθήσει ακόμη περισσότερο από ό,τι στο παρελθόν στοχευμένα προγράμματα για την κατάρτιση της περιφερειακής και της τοπικής διοίκησης στο ζήτημα της δημιουργίας κατάλληλων προγραμμάτων ενίσχυσης, καθώς και να δώσει αυξημένη προσοχή στην κατανομή των ενωσιακών ενισχύσεων σύμφωνα με αντικειμενικά, και όχι με πολιτικώς αυθαίρετα, κριτήρια·

74. καλεί εκ νέου την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συμπεριλάβει στις ετήσιες εκθέσεις προόδου της ειδικό κεφάλαιο για την κατάσταση όσον αφορά την περιφερειακή και την τοπική αυτοδιοίκηση της αντίστοιχης υποψήφιας προς ένταξη χώρας·

75. χαιρετίζει το γεγονός ότι η ετήσια έκθεση της Επιτροπής για το 2012 σχετικά με τα δημόσια οικονομικά στην ΟΝΕ περιλαμβάνει για πρώτη φορά κεφάλαιο για τη δημοσιονομική αποκέντρωση και για την κατάσταση της περιφερειακής και της τοπικής οικονομίας, καθώς και για τις τρέχουσες μεταρρυθμίσεις στον τομέα της δημοσιονομικής αποκέντρωσης στα κράτη μέλη· προτρέπει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να επαναλαμβάνει κάθε χρόνο την εν λόγω εξέταση των υποεθνικών δημοσίων οικονομικών·

76. προτείνει να συμπληρωθεί η προαναφερθείσα μελέτη για την κατάσταση της αποκέντρωσης και για την κατανομή των αρμοδιοτήτων εντός των κρατών μελών με την περαιτέρω εξέταση της σχέσης μεταξύ της αποκέντρωσης των αρμοδιοτήτων, αφενός, και της διάθεσης χρηματοδοτικών πόρων μέσω της δημοσιονομικής αποκέντρωσης, αφετέρου· υπογραμμίζει τη χρησιμότητα του εν λόγω εργαλείου, ώστε να παρακολουθείται η ορθή εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας.

Βρυξέλλες, 12 Απριλίου 2013

Ο Πρόεδρος
της Επιτροπής των Περιφερειών
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Ενίσχυση και επικέντρωση της διεθνούς συνεργασίας της ΕΕ στην έρευνα και καινοτομία»

(2013/C 139/09)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

— σημειώνει ότι οι οργανισμοί τοπικής και περιφερειακής αυτοδιοίκησης έχουν να διαδραματίσουν ένα ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στην υλοποίηση του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (ΕΧΕ). Οι δήμοι και οι περιφέρειες μπορούν να συγκεντρώσουν στην επικράτειά τους αφενός μεν τους κύριους παράγοντες του τριγώνου της καινοτομίας –δηλαδή την ακαδημαϊκή, πανεπιστημιακή και την ερευνητική κοινότητα– αφετέρου δε τον επιχειρηματικό κόσμο και τον βιομηχανικό τομέα μέσω διαφόρων αλυσίδων προστιθεμένης αξίας και δικτύων αξιολόγησης. Πρόκειται για καθοριστικούς παράγοντες στην ανάπτυξη περιφερειακών στρατηγικών έρευνας και καινοτομίας, καθώς και στη δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών για την ευδοκίμηση ενός καινοτόμου περιβάλλοντος·

— επιδοκιμάζει την ειδική μνεία της ανακοίνωσης στην περιφερειακή και διεθνή διάσταση των μέσων του προγράμματος «Ικανότητες» του ΠΠ7, ζητά δε την προβολή της διεθνούς ερευνητικής συνεργασίας και κατά την επόμενη προγραμματική περίοδο, λαμβανομένης υπόψη της θετικής εμπειρίας του προγράμματος Περιφέρειες της Γνώσης και συνδέοντάς το με μελλοντικές πρωτοβουλίες ERA-NET·

— υπογραμμίζει ότι η διεθνής συνεργασία πρέπει να βασίζεται σε κοινές αρχές ως προς την ακεραιότητα της έρευνας, την παράμετρο των δύο φύλων, την εταιρική κοινωνική ευθύνη, την ανοικτή πρόσβαση και την πνευματική ιδιοκτησία. Εξάλλου, πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη η κλιματική και περιβαλλοντική διάσταση ως μέσο επίτευξης αειφόρου ανάπτυξης·

— υπογραμμίζει την περιφερειακή σημασία και τα αξιόλογα (δυνητικά) οφέλη των ερευνητικών υποδομών, συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρονικών. Οι εν λόγω υποδομές παρέχουν τα απαραίτητα μέσα (υπολογιστικά και επικοινωνιακά μέσα υψηλών επιδόσεων, εργαλεία εξ αποστάσεως και σύνολα δεδομένων) για την παγκόσμιας εμβέλειας συνεργασία σε θέματα έρευνας και καινοτομίας σε όποια χώρα ή γεωγραφική τοποθεσία.

Εισηγητής	Ο κ. Markku MARKKULA (FI/EPP), μέλος του Δημοτικού Συμβουλίου του Espoo
Έγγραφο αναφοράς	Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών: Ενίσχυση και επικέντρωση της διεθνούς συνεργασίας της ΕΕ στην έρευνα και καινοτομία: μια στρατηγική προσέγγιση COM(2012) 497 final

I. **ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ**

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Συνάφεια με τις βαθμίδες τοπικής και περιφερειακής αυτοδιοίκησης και την ΕτΠ

1. σημειώνει ότι οι οργανισμοί τοπικής και περιφερειακής αυτοδιοίκησης έχουν να διαδραματίσουν ένα ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στην υλοποίηση του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (ΕΧΕ). Οι δήμοι και οι περιφέρειες μπορούν να συγκεντρώσουν στην επικράτειά τους αφενός μεν τους κύριους παράγοντες του τριγώνου της καινοτομίας –δηλαδή την ακαδημαϊκή, πανεπιστημιακή και την ερευνητική κοινότητα– αφετέρου δε τον επιχειρηματικό κόσμο και τον βιομηχανικό τομέα μέσω διαφόρων αλυσίδων προστιθεμένης αξίας και δικτύων αξιολόγησης. Πρόκειται για καθοριστικούς παράγοντες στην ανάπτυξη περιφερειακών στρατηγικών έρευνας και καινοτομίας, καθώς και στη δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών για την ευδοκίμηση ενός καινοτόμου περιβάλλοντος. Διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη δημιουργία περιβάλλοντος που ευνοεί την καινοτομία και τις επιχειρηματικές ανακαλύψεις. Συν τοις άλλοις, σε πολλές περιπτώσεις οι τοπικές και περιφερειακές αρχές διαθέτουν νομοθετικές αρμοδιότητες και διαχειρίζονται πόρους έρευνας, καινοτομίας και διεθνοποίησης·

2. οι τοπικές και περιφερειακές αρχές αποτελούν σημαντικούς παράγοντες στη διεθνή συνεργασία και στον συντονισμό των δράσεων έρευνας και καινοτομίας. Οι πολιτικές τους συμβάλλουν σε μεγάλο βαθμό στην ανάπτυξη ερευνητικών υποδομών και στη δημιουργία ενός καινοτόμου περιβάλλοντος (πανεπιστήμια, τεχνολογικά ιδρύματα, φυτώρια επιχειρήσεων, επιστημονικά πάρκα και ευνοϊκά πλαίσια για το επιχειρηματικό κεφάλαιο) που θα μπορεί να προσελκύει επιστήμονες και καινοτόμους ερευνητές και να δημιουργήσει ουσιαστικές και λειτουργικές συνθήκες για την εύρωστη ανάπτυξη του διανοητικού κεφαλαίου·

Γενικές παρατηρήσεις

3. αναγνωρίζει ότι η ανακοίνωση είναι σύμφωνη με την αρχή της επικουρικότητας, δεδομένου ότι τα κράτη μέλη δεν μπορούν να επιτύχουν πλήρως τους στόχους των προτεινόμενων δράσεων βασιζόμενες μόνο στα εθνικά συνταγματικά συστήματα, ενώ η δράση σε επίπεδο ΕΕ συνεπάγεται σαφή επιπρόσθετα οφέλη. Η μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας των διεθνών δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας, με ταυτόχρονη αποφυγή του πολυδάπανου κατακερματισμού των προσπαθειών, απαιτεί από την ΕΕ να συμπληρώσει το άνοιγμα του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» με συγκεκριμένες δράσεις προκειμένου να εξασφαλιστεί βέλτιστη κλίμακα και πεδίο εφαρμογής·

4. υπενθυμίζει ότι η γνώση και η καινοτομία διεθνοποιούνται μέσω των παγκόσμιων δικτύων προστιθέμενης αξίας και εκτιμά τη σημασία του συνδυασμού της παγκόσμιας θεώρησης του θέματος με την τοπική δράση·

5. επισημαίνει ότι μέσω της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» δίδεται έμφαση στην έρευνα και στην καινοτομία για την επίτευξη έξυπνης, διατηρήσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης. Η Ένωση καινοτομίας, ως μέρος της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», δίδει έμφαση στη συμβολή της διεθνούς συνεργασίας στην αξιοποίηση των δυνατοτήτων της ΕΕ·

6. υπογραμμίζει ότι η διεθνής συνεργασία αποτελεί βασική προϋπόθεση για την υλοποίηση του ΕΧΕ και των πέντε κύριων πεδίων του·

7. επιδοκιμάζει την ειδική μνεία της ανακοίνωσης στην περιφερειακή και διεθνή διάσταση των μέσων του προγράμματος «Ικανότητες» του ΠΠ7, ζητά δε την προβολή της διεθνούς ερευνητικής συνεργασίας και κατά την επόμενη προγραμματική περίοδο, λαμβανομένης υπόψη της θετικής εμπειρίας του προγράμματος «Περιφέρειες της Γνώσης» και συνδέοντάς το με μελλοντικές πρωτοβουλίες ERA-NET·

8. τάσσεται υπέρ της έγκρισης ενός φιλόδοξου προϋπολογισμού για τον «Ορίζοντα 2020» και υπενθυμίζει πόσο απαραίτητες είναι οι συνέργειες με άλλα χρηματοδοτικά μέσα διεθνοποίησης. Η επιλογή των κατάλληλων μέσων του «Ορίζοντα 2020» για τη συνεργασία με τρίτες χώρες είναι σημαντικό ζήτημα·

9. χαιρετίζει τη σοβαρή προσπάθεια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την προετοιμασία ενός σαφούς, συνοπτικού και πλήρους πλαισίου ως βάσης μιας πιο στρατηγικής προσέγγισης της διεθνούς συνεργασίας στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας στην ΕΕ·

10. επιδοκιμάζει την καλά διαρθρωμένη και συνοπτική επισκόπηση που περιέχει η ανακοίνωση όσον αφορά τα μέσα και τους (δυνητικούς) εταίρους διεθνούς ερευνητικής συνεργασίας·

11. υπογραμμίζει ότι η διεθνής συνεργασία πρέπει να προσδίδει συνεχώς προστιθέμενη αξία στην ΕΕ·

12. υπογραμμίζει ότι η διεθνής συνεργασία πρέπει να βασίζεται σε κοινές αρχές ως προς την ακεραιότητα της έρευνας, την παράμετρο των δύο φύλων, την εταιρική κοινωνική ευθύνη, την ανοικτή πρόσβαση και την πνευματική ιδιοκτησία. Εξάλλου, πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη η κλιματική και περιβαλλοντική διάσταση ως μέσο επίτευξης αειφόρου ανάπτυξης·

13. εντοπίζει στην ανακοίνωση τρία κύρια ζητήματα περιφερειακής σημασίας, δηλαδή την επιστημονική διπλωματία, την έξυπνη εξειδίκευση και τις ερευνητικές υποδομές·

Η απαιτούμενη προστιθέμενη αξία της έρευνας, της ανάπτυξης και της καινοτομίας (ΕΑΚ)

14. εκφράζει την πεποίθηση ότι η ανάληψη πολυάριθμων πρωτοβουλιών από κράτη μέλη ή περιφέρειες χωρίς συντονισμό με άλλα κράτη μέλη σημαίνει ότι ενίοτε αυτές οι πρωτοβουλίες στερούνται εσωτερικής συνοχής και δεν διαμορφώνουν την απαραίτητη κριτική μάζα· γι αυτό και είναι ιδιαίτερα σημαντικό το ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την έρευνα και την καινοτομία και οι εθνικές και περιφερειακές στρατηγικές για την καινοτομία να συντονίζονται·

15. αναγνωρίζει ότι πρέπει να εναρμονιστούν ακόμη περισσότερο οι μεμονωμένες δράσεις των κρατών μελών στα πλαίσια της διεθνούς συνεργασίας και, σε αυτό το περίγραμμα, η συνεργασία με τις περιφέρειες μπορεί να εξασφαλίσει προστιθέμενη αξία. Οι δήμοι και οι περιφέρειες έχουν συμφέρον να παράσχουν έμπρακτη στήριξη στον ΕΧΕ και, με τη σωρευτική τους επίδραση στο πλαίσιο της μεθόδου της τριπλής έλικας, να συμβάλουν στη δημιουργία των κατάλληλων βασικών συνθηκών για την προσέλκυση διεθνών ερευνητικών επενδύσεων και αλλοδαπών διακεκριμένων ερευνητών·

16. για να είναι ένας υπολογίσιμος παράγοντας στην παγκόσμια σκηνή, η Ευρώπη πρέπει να εστιάσει το ενδιαφέρον της στις καινοτόμες λύσεις που βοηθούν στην αντιμετώπιση των κοινωνικών προκλήσεων. Σε αυτό το πλαίσιο, η Επιτροπή των Περιφερειών τονίζει τη σημασία μιας προσέγγισης προσανατολισμένης στην αγορά και τη ζήτηση, καθώς και στη βασική αποστολή των ΜμΕ που είναι η εμπορική εφαρμογή των (διεθνών) επιστημονικών ερευνών και η εισαγωγή τους στην αγορά·

17. τονίζει τον ρόλο που καλούνται να διαδραματίσουν οι ευρωπαϊκές εθνικές κυβερνήσεις, καθώς και οι τοπικές και περιφερειακές αρχές προκειμένου η ΕΕ να μετατραπεί σε μια μεγάλη ολοκληρωμένη οντότητα, ικανή να ανταγωνίζεται και να συνδιαλέγεται με πιο βιομηχανοποιημένες χώρες (όπως οι ΗΠΑ και η Ιαπωνία), νέες αναδυόμενες οικονομίες (όπως η Βραζιλία, η Ρωσία, η Ινδία και η Κίνα) και γειτονικές ή οι αναπτυσσόμενες χώρες·

18. ζητά να οριστεί στην ανακοίνωση σαφέστερα η έννοια της «περιφέρειας», που δύναται να νοηθεί ως υπερεθνική ή υποεθνική οντότητα·

19. πιστεύει ότι οι περιφέρειες βρίσκονται στην προνομιούχο θέση να συνδέουν ερευνητικές και καινοτόμες δράσεις με οριζόντιες και θεματικές πολιτικές· διοικούν την επικράτειά τους, διευθετούν ζητήματα περιβάλλοντος και ασφάλειας, εκπονούν προγράμματα και παρέχουν υπηρεσίες δημιουργώντας προστιθέμενη αξία, η οποία μεταφράζεται σε νέες ιδέες, προσεγγίσεις και ρηξικέλευθες τεχνολογικές λύσεις·

Παγκοσμιοποίηση της βιομηχανίας και ΕΑΚ: τα μέσα και η περιφερειακή τους συνάφεια

20. αναγνωρίζει ότι ο παγκόσμιος ανταγωνισμός δεν αφορά μόνο τις χώρες, αλλά και τα μεγάλα περιφερειακά συστήματα με την παρουσία συνεργατικών σχηματισμών, ερευνητικών βιομηχανικών κέντρων, επαγγελματικών δικτύων και επιχειρηματικών πάρκων. Εν προκειμένω, ο περιφερειακός παράγοντας καλείται να ανταγωνιστεί και συνεργαστεί διεθνώς με παρόμοια συστήματα από άλλη σημεία του πλανήτη·

21. πιστεύει ότι ο «Ορίζοντας 2020» θα μπορούσε να αποτελέσει σημαντική ευκαιρία αναθεώρησης του ρόλου και της συμβολής των περιφερειακών κυβερνήσεων στην οικοδόμηση ενός ενωσιακού συστήματος ικανού να σταθεί επάξια στον παγκόσμιο στίβο ανταγωνισμού·

22. υπογραμμίζει την ανάγκη υποστήριξης της έννοιας της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης στη διεθνή συνεργασία σε θέματα έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας (ΕΑΚ) και εν προκειμένω οι τοπικές και περιφερειακές αρχές μπορούν να συνεισφέρουν σε μεγάλο βαθμό από κοινού με τα κράτη μέλη και τα όργανα της ΕΕ·

23. υπογραμμίζει τη βαρύτητα των περιφερειακών δικτύων στη διαπεριφερειακή και διεθνή συνεργασία σε θέματα ΕΑΚ των τοπικών και περιφερειακών αρχών. Τα περιφερειακά δίκτυα παρέχουν στους τοπικούς και περιφερειακούς φορείς τον ζωτικό χώρο για να συγκεντρώνουν την απαραίτητη κριτική μάζα ιδεών, δεξιοτήτων και χρηματοδοτικών μέσων, χάρη στα οποία μπορούν να συμμετέχουν σε συνεργασίες ΕΑΚ και σε ευρείας κλίμακας διεθνή εγχειρήματα. Τα δίκτυα αυτά αποτελούν ισχυρότατο μέσο συγκέντρωσης πόρων, εξειδικευμένης και μη γνώσης, καθώς και ατόμων διαφόρων προσόντων. Οι καλά δικτυωμένοι παράγοντες των τομέων ΕΑΚ συνθέτουν ευνοϊκά «οικοσυστήματα» διεθνούς συνεργασίας λόγω της ανάγκης ολοένα και μεγαλύτερης διασύνδεσης παγκοσμίως, καθώς και επαφής τους με την πραγματικότητα κάθε τόπου·

Στρατηγικό Φόρουμ για τη Διεθνή Συνεργασία Έρευνας και Τεχνολογίας (ΣΦΔΣΕΤ)

24. αναγνωρίζει τα πρόσθετα οφέλη που παρέχει το ΣΦΔΣΕΤ μέσω της βέλτιστης αξιοποίησης εθνικών, ενωσιακών και παγκόσμιων πόρων χωρίς επικάλυψη δράσεων·

25. εκτιμά την άρτια διαρθρωμένη επισκόπηση που παρέχει το ΣΦΔΣΕΤ με θέμα τη διεθνή συνεργασία των κρατών μελών, στο πλαίσιο των πολιτικών και των προγραμμάτων τους·

26. υπενθυμίζει τη συμβολή που μπορούν να έχουν οι τοπικές και περιφερειακές αρχές στο ΣΦΔΣΕΤ, αρκεί να διαθέτουν τις θεσμικές αρμοδιότητες και δυνατότητες να αναλάβουν τέτοιες πρωτοβουλίες και να προβούν σε συμπράξεις διεθνούς εμβέλειας. Αρκετές περιφέρειες της ΕΕ είναι ιδιαίτερα δραστήριες συνάπτοντας συμφωνίες, διατηρώντας αντιπροσωπείες στο εξωτερικό και αναλαμβάνοντας συγχρηματοδοτούμενες δραστηριότητες. Τα ευρωπαϊκά επιχειρηματικά και τεχνολογικά κέντρα στο εξωτερικό αποτελούν χαρακτηριστικό παράδειγμα πρωτοβουλιών με την ενεργό συμμετοχή περιφερειακών παραγόντων εκτός της ΕΕ·

27. θεωρεί ότι, εφόσον συχνά υφίσταται συνεργασία των περιφερειών της ΕΕ με τρίτες χώρες ανεξαρτήτως της ύπαρξης ενωσιακής χρηματοδότησης, για να είναι αυτή συμβατή και να έχει τους ίδιους στόχους, πρέπει να μελετηθεί η προοπτική χάραξης μιας στρατηγικής συνεργασίας με το ΣΦΔΣΕΤ·

28. υπενθυμίζει ότι, όσον αφορά την επικουρικότητα, οι τοπικές και περιφερειακές αρχές αποτελούν τον πλησιέστερο παράγοντα που μπορεί να εντοπίσει ερευνητές και καινοτόμες εταιρείες που αφενός θα αποφασίζουν –στη βάση– κατά πόσο είναι χρήσιμη η παρουσία σε μια χώρα ή περιφέρεια και αφετέρου θα συνεργάζονται με τους τοπικούς φορείς·

29. πιστεύει ότι, παρά τη σημασία της συνεργασίας σε εθνικό, ομοσπονδιακό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο όσον αφορά τις διεθνείς δραστηριότητες, καθ' ύλην αρμόδιοι εν προκειμένω πρέπει να εξακολουθήσουν να είναι τα κράτη μέλη (ή οι περιφέρειες που καθορίζουν και ασκούν την εκάστοτε πολιτική). Όπου υφίστανται δε κοινές προτεραιότητες έναντι τρίτων χωρών ή περιφερειών, είναι προφανή τα επιπρόσθετα οφέλη που συνεπάγεται η ανάληψη κοινών συντονισμένων πρωτοβουλιών ενωσιακού χαρακτήρα·

30. πρεσβεύει ότι μια στρατηγική προσέγγιση, με πολυετείς χάρτες πορείας, είναι μεν σημαντική, αλλά δεν πρέπει να είναι άκαμπτη· αντιθέτως, απαιτείται ευελιξία έτσι ώστε οι περιφέρειες ή τα κράτη μέλη να μπορούν να προσαρμόζουν εύλογα τη χρήση των εθνικών, ομοσπονδιακών ή περιφερειακών μέσων·

Συστήματα συλλογής πληροφοριών

31. ζητά να ενημερώνεται και ει δυνατόν να συμμετέχει στο προτεινόμενο σύστημα συλλογής πληροφοριών, που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως πηγή πληροφοριών για το στρατηγικό θεματολόγιο έρευνας και καινοτομίας στο πλαίσιο της έξυπνης εξειδίκευσης·

32. αναγνωρίζει ότι η παγκόσμια επιστημονική εξειδίκευση και η συγκριτική ποιότητα δημιουργούν ευκαιρίες διεθνούς συνεργασίας βάσει συμπληρωματικότητας, επιδοκιμάζει δε την προσπάθεια που γίνεται στην ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη χαρτογράφηση των επιστημονικών προτερημάτων και μειονεκτημάτων σε υπερεθνικό επίπεδο·

33. ζητά αυτή η προσπάθεια χαρτογράφησης να επεκταθεί στο υποεθνικό επίπεδο, ενδεχομένως αξιοποιώντας τα ήδη υπάρχοντα συστήματα πληροφοριών. Τονίζει τη σημασία των ανταλλαγών με παγκόσμιους εταίρους όσον αφορά τις ρυθμίσεις και τη χρήση πληροφοριακών συστημάτων όπως το ευρωπαϊκό σύστημα ERA-watch και οι βορειοαμερικανικές βάσεις δεδομένων STAR metrics, COMETS ή ORCID·

34. αναγνωρίζει τις δυνατότητες αυτών των πληροφοριακών συστημάτων όσον αφορά τον εντοπισμό συγκριτικών (τεχνολογικών) πλεονεκτημάτων και τη συμβολή στη χάραξη στρατηγικών έξυπνης εξειδίκευσης ως προς τις συνέργειες, τη συμπληρωματικότητα και τις συμπράξεις. Για τις περιφέρειες που ενδιαφέρονται για τη συνεργασία με περιφέρειες ή χώρες εκτός ΕΕ, οι πληροφορίες αυτές συμβάλλουν σημαντικά στη χάραξη στρατηγικών έξυπνης εξειδίκευσης·

35. υπενθυμίζει ότι τα διασυνδεδεμένα ευρωπαϊκά δίκτυα, λειτουργώντας ως δικτυωμένη κοινότητα και βελτιώνοντας συνεχώς τις επιδόσεις τους χάρη στη διενέργεια αξιολογήσεων από ομότιμους στη «συγκριτική μάθηση», στις συνεχείς βαθμολογήσεις και στη χαρτογράφηση της ευρωπαϊκής καινοτομίας– μπορούν να βοηθήσουν προς αυτή την κατεύθυνση·

Λοιπά γενικά ζητήματα περιφερειακής συνάφειας

36. αναγνωρίζει ότι είναι θετικό να δίδεται έμφαση σε ζητήματα όπου η διεθνής συνεργασία μπορεί να κάνει τη διαφορά, ιδίως στο πλαίσιο των παγκόσμιων ερευνητικών υποδομών. Η επιστημονική διπλωματία και η εξειδίκευση αποτελούν επίσης συναφή θέματα με τις ενωσιακές δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας·

37. υπενθυμίζει ότι τα παγκόσμια συνεργατικά πρότυπα με βάση την «ανοικτή» καινοτομία, το Διαδίκτυο και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, οι πλατφόρμες διαμοιρασμένης τεχνολογίας, τα living labs («ζωντανά εργαστήρια») και οι συνεργατικές πρωτοβουλίες των κοινοτήτων είναι εξαιρετικά εργαλεία ανάληψης ανοικτών και συνεργατικών δραστηριοτήτων διεθνούς εμβέλειας·

Ερευνητικές υποδομές

38. συμφωνεί ότι η ανάπτυξη στρατηγικών ερευνητικών υποδομών έχει μια εγγενή διάσταση διεθνούς συνεργασίας. Καθοριστικής σημασίας κρίνεται το αίτημα δημιουργίας (φυσικών και μη) υποδομών με λογική συνέχεια για την επέκταση των δυνατοτήτων συνεργασίας της περιφέρειας σε παγκόσμιο επίπεδο·

39. υπογραμμίζει την περιφερειακή σημασία και τα αξιόλογα (δυνητικά) οφέλη των ερευνητικών υποδομών, συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρονικών. Οι εν λόγω υποδομές παρέχουν τα απαραίτητα μέσα (υπολογιστικά και επικοινωνιακά μέσα υψηλών επιδόσεων, εργαλεία εξ αποστάσεως και σύνολα δεδομένων) για την παγκόσμιας εμβέλειας συνεργασία σε θέματα έρευνας και καινοτομίας σε όποια χώρα ή γεωγραφική τοποθεσία·

40. υπενθυμίζει ότι οι παγκόσμιες ηλεκτρονικές υποδομές αποτελούν βασικό στοιχείο του τομέα της ψηφιακής έρευνας στην ΕΕ και ότι είναι ανοικτές και στον υπόλοιπο κόσμο· σημειωτέον δε ότι οι εν λόγω υποδομές μπορούν να συμβάλουν στην αντιμετώπιση των προκλήσεων της παγκόσμιας έρευνας·

41. συνιστά τη διαβούλευση με τις τοπικές και περιφερειακές αρχές στην εκπόνηση του Χάρτη Πορείας του Ευρωπαϊκού Στρατηγικού Φόρουμ Υποδομών Έρευνας (ESFRI)·

Επιστημονική διπλωματία

42. αναγνωρίζει τη διεθνή συνεργασία στην έρευνα και καινοτομία ως σημαντικό μέσο ήπιας δύναμης και μηχανισμό βελτίωσης των σχέσεων με χώρες και περιοχές ζωτικής σημασίας·

43. τονίζει τον ρόλο της επιστημονικής διπλωματίας ιδίως, αν και όχι αποκλειστικά, όσον αφορά τη διασφάλιση της τοπικής και περιφερειακής διάστασης της νέας ενωσιακής πολιτικής γειτονίας. Οι επιστημονικές και τεχνολογικές συμπράξεις μεταξύ δύο περιφερειών με αναπτυσσόμενες χώρες μπορούν να συμπληρώσουν την εξωτερική πολιτική και τα μέσα της ΕΕ μέσω συνεργασιών αειφόρου ανάπτυξης ικανών να δώσουν λύσεις σε παγκόσμια ζητήματα·

44. υπενθυμίζει ότι η διεθνής συνεργασία βιομηχανικών χωρών - αναδυόμενων οικονομιών στην έρευνα και στην καινοτομία μπορεί να γεννήσει νέες ευκαιρίες και να ανοίξει νέες αγορές για τους επιχειρηματίες σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Η βάση δεδομένων ERA-Watch, με τις πληροφορίες που συγκεντρώνει ανά χώρα ως προς τη διεθνοποίηση της συνεργασίας στα επιστημονικά και τεχνολογικά πεδία, μπορεί να βοηθήσει τις περιφέρειες να επιλέξουν είτε θέματα για συμπράξεις έρευνας και καινοτομίας είτε άλλες περιφέρειες τρίτων χωρών όπου η συνεργασία σε αυτό το πεδίο μπορεί να είναι αμοιβαία επωφελής·

Εξειδίκευση

45. επισημαίνει τις δυνατότητες επιστημονικής εξειδίκευσης για τη δημιουργία ευκαιριών διεθνούς συνεργασίας με βάση τη συμπληρωματικότητα·

46. σημειώνει την καθοριστική σημασία της διεθνούς διάστασης των ευφυών στρατηγικών εξειδίκευσης (S3) στην προώθηση επενδύσεων και ευκαιριών υπέρ τόσο των περιφερειών της ΕΕ όσο και των τρίτων χωρών·

Παγκόσμια κοινωνικά ζητήματα

47. αντιλαμβάνεται ότι η παγκόσμια συνεργασία για την επιστήμη και την καινοτομία είναι σημαντική και ότι ο «Ορίζοντας 2020» μπορεί να δώσει την κατάλληλη απάντηση σε παγκόσμια ζητήματα·

48. υπογραμμίζει την καθόλου αμελητέα συμβολή που μπορούν να έχουν οι περιφέρειες στην αντιμετώπιση των κοινωνικών ζητημάτων χάρη στην ακολουθούμενη πολιτική, τα συντονισμένα προγράμματα ή τις κοινές δραστηριότητες που σχεδιάζονται σε ένα συνεργατικό περίγραμμα με τη χρήση εθνικών και ενωσιακών εξωτερικών μέσων·

49. υπενθυμίζει τη σημασία των τοπικών και περιφερειακών αρχών ως καθοριστικών παραγόντων προαγωγής της αποδοτικής και αποτελεσματικής έρευνας και των οικοσυστημάτων καινοτομίας, όπου οι συμπράξεις και η βέλτιστη ευρωπαϊκή εμπειρογνωμοσύνη (τοπικά πανεπιστήμια, βιομηχανία, περιφερειακές ερευνητικές ή αναπτυξιακές υπηρεσίες κ.τ.λ.) μπορούν να δώσουν ώθηση στην ορμώμενη από τη ζήτηση και τις ευκαιρίες καινοτομία, συμβάλλοντας έτσι στην αντιμετώπιση μείζονων κοινωνιακών προκλήσεων παγκόσμιας εμβέλειας.

Βρυξέλλες, 12 Απριλίου 2013

Ο Πρόεδρος
της Επιτροπής των Περιφερειών
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Ανασχεδιασμός της εκπαίδευσης»

(2013/C 139/10)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

— συμφωνεί με το αίτημα να εστιαστούν οι προσπάθειες στην ανάπτυξη εγκάρσιων δεξιοτήτων και δη επιχειρηματικών·

— κρίνει ότι πρέπει να υπάρξει σύζευξη της άτυπης και της μη τυπικής μάθησης, καθώς και της επίσημης τυπικής εκπαίδευσης. Συχνά ο προγραμματισμός της διδακτέας ύλης στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση επικεντρώνεται στην αφομοίωση πληροφοριών και όχι στην προαγωγή της κατανόησης, στην απόκτηση βασικών δεξιοτήτων και στην καλλιέργεια της ικανότητας «περιήγησης» του μαθητή στον κόσμο αυτόν·

— στην παρούσα οικονομική συγκυρία, κρίνει απαραίτητο να αναγνωριστεί η σημασία του συνδυασμού των δημόσιων με τις ιδιωτικές επενδύσεις στην εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτιση. Η ύπαρξη πολιτικών χωρίς στοιχεία κοινωνικού αποκλεισμού δεν είναι ζήτημα απλώς σημαντικό, αλλά και ζωτικό·

— ως προς την πολυγλωσσία και τον γραμματισμό στα ηλεκτρονικά μέσα, η ιδιαιτερότητα των διδακτικών αναγκών και οι ταχέως μεταβαλλόμενες διδακτέες ύλες προϋποθέτουν επενδύσεις σε διδακτικά μέσα, ευρύτερες συμπράξεις και συνεχή επαγρύπνηση. Οι ΤΠΕ παρέχουν πλέον τεράστιες δυνατότητες βελτίωσης των μαθησιακών αποτελεσμάτων·

— επικροτεί την πρόθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να συνεχίσει να προωθεί, από κοινού με τους άμεσα ενδιαφερόμενους παράγοντες, την προτεινόμενη στρατηγική για τον ανασχεδιασμό της εκπαίδευσης και τις σχετικές μεταρρυθμίσεις, επιβεβαιώνοντας τη βούληση της ΕτΠ να εξακολουθήσει να συνεργάζεται μαζί της και με τους άλλους αρμόδιους φορείς.

Εισηγήτρια	η κ. Fiona O'LOUGHLIN (IE/ALDE), Μέλος του Συμβουλίου της Κομητείας του Kildare και της Περιφερειακής Αρχής του Mid- East
Έγγραφο αναφοράς	Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο, στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών - Ανασχεδιασμός της εκπαίδευσης: επενδύοντας στις δεξιότητες για καλύτερα κοινωνικοοικονομικά αποτελέσματα COM(2012) 669 final

I. **ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ**

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Ευρύτερο πλαίσιο

1. επιδοκιμάζει την ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τίτλο «Ανασχεδιασμός της εκπαίδευσης: επενδύοντας στις δεξιότητες για καλύτερα κοινωνικοοικονομικά αποτελέσματα» [1] ως μια καίρια και πολύτιμη συμβολή στην ενεργοποίηση της ανανεωμένης διαδικασίας ανάπτυξης σύγχρονων και αποτελεσματικών συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης·

2. θεωρεί, ωστόσο, ότι ο τίτλος της ανακοίνωσης «Ανασχεδιασμός της εκπαίδευσης», είναι σκόπιμο να έχει ευρύτερο πεδίο αναφοράς από εκείνο που καθορίζεται στην ανακοίνωση· πράγματι δεν πρέπει να παραβλέπονται οι στόχοι της ενεργού συμμετοχής στα κοινά και της προσωπικής εξέλιξης και ευημερίας, παρότι απαιτείται βελτίωση των δεξιοτήτων προς όφελος της απασχολησιμότητας και της ανάπτυξης, καθώς και ως μέσο ατομικής ολοκλήρωσης, αλλά και καλλιέργειας δεξιοτήτων για την αντιμετώπιση των προκλήσεων του 21ου αιώνα, όπως η κλιματική αλλαγή, η γήρανση του πληθυσμού ή η μετανάστευση·

3. υπογραμμίζει ότι στην ανακοίνωση «Ανασχεδιασμός της εκπαίδευσης» τίθενται οι προτεραιότητες πολιτικής για τα συστήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (με δεδομένο ότι η ανατροφή των νέων αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της εκπαίδευσής τους) για τα επόμενα χρόνια, προτρέποντας τα κράτη μέλη να επικεντρωθούν εκ νέου στις εξής παραμέτρους:

— ΠΟΙΟΤΗΤΑ: Οι κατάλληλες δεξιότητες για την κάθε εργασία.

— ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ: Με ποιες μεταρρυθμίσεις θα αυξηθεί η αποτελεσματικότητα και η καθολικότητα της εκπαίδευσης, καθώς και της δια βίου μάθησης.

— ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ: Με ποιους πόρους και με ποιους παράγοντες θα γίνουν πραγματικότητα οι μεταρρυθμίσεις των δράσεων που απαιτούνται για να αξιοποιηθούν οι δυνατότητες των συστημάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης ως μοχλών της ανάπτυξης και της τόνωσης της απασχόλησης των νέων. Συνάδουν δε με τις συστάσεις ανά χώρα που έγιναν κατά το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο·

4. ενστερνίζεται αφ' ενός μεν τις προσπάθειες που καταβάλλει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για να βελτιώσει την έννοια της επιχειρηματικής εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης και να εισαγάγει τις απαραίτητες τομές, αφ' ετέρου δε το αίτημά της να αυξηθούν οι βιώσιμες επενδύσεις στην εκπαίδευση και στην κατάρτιση ως απάντηση στις απαιτήσεις της παγκόσμιας οικονομίας και στις μεταβολές που χαρακτηρίζουν τη ζήτηση σε δεξιότητες με απώτερο σκοπό τη δημιουργία ανάπτυξης και νέων θέσεων εργασίας·

5. υπογραμμίζει την προτροπή της ανακοίνωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για μια ριζική αλλαγή στην εκπαίδευση με περισσότερη έμφαση στα «μαθησιακά αποτελέσματα», δηλαδή τη γνώση, τις δεξιότητες και τα προσόντα που αποκτούν οι μαθητές. Η ΕτΠ υπογραμμίζει τον βασικό κινητήριο και ουσιαστικό ρόλο της εκπαίδευσης, ήτοι τη δημιουργία των προϋποθέσεων για διά βίου μάθηση·

6. θεωρεί ότι η διάρκεια του χρόνου φοίτησης στο σχολείο ή σε σχολή δεν αποτελεί καλό δείκτη μάθησης. Ένα ενδιαφέρον και σχετικό εκπαιδευτικό περιεχόμενο, ένα αποτελεσματικό και προτρεπτικό περιβάλλον, καθώς και μέθοδοι μάθησης που παρέχουν κίνητρα είναι πολύ πιο σημαντικά από τη διάρκεια του χρόνου φοίτησης. Επιπλέον, τονίζει ότι οι γνώσεις ανάγνωσης, γραφής, και αριθμητικής, συμπεριλαμβανομένων επίσης γνώσεων στον τομέα των ΤΕΠ και στον χρηματοπιστωτικό τομέα, πρέπει να αναβαθμιστούν επαρκώς και παράλληλα πρέπει να αναπτυχθούν και να καλλιεργηθούν οι επιχειρηματικές δεξιότητες και το πνεύμα πρωτοβουλίας. Καθίσταται προφανής η ανάγκη εξέτασης της κατανομής και του ωριαίου φόρτου των εκπαιδευτικών προγραμμάτων στα ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά συστήματα, καθώς και της βελτιστοποίησής τους από την άποψη της πραγματικής ακαδημαϊκής απόδοσης του σπουδαστή·

7. συμφωνεί με τη Στρατηγική Δεξιοτήτων που δημοσίευσε ο ΟΟΣΑ στις 21 Μαΐου 2012, σύμφωνα με την οποία «οι δεξιότητες έχουν αναδειχθεί στο παγκόσμιο νόμισμα του 21ου αιώνα». Η αξία «νομίσματος» καθορίζεται από την έκταση της χρήσης και τη δυνατότητα ανάπτυξής του. Χωρίς τις κατάλληλες επενδύσεις σε δεξιότητες, το άτομο ταλανίζεται στο περιθώριο της κοινωνίας, η τεχνολογική πρόοδος δεν μεταφράζεται σε οικονομική ανάπτυξη και οι χώρες δεν μπορούν πλέον να φανούν ανταγωνιστικές σε μια παγκόσμια κοινότητα που βασίζεται ολοένα και περισσότερο στη γνώση· ωστόσο, η εν λόγω αξία υποτιμάται με την εξέλιξη των αγορών εργασίας και το άτομο χάνει όσες δεξιότητες δεν χρησιμοποιεί ή αδυνατεί να αποκτήσει νέες μέσω της δια βίου μάθησης·

[1] COM(2012) 669 final.

8. υπογραμμίζει επίσης ότι οι δεξιότητες δεν μετατρέπονται αυτομάτως σε ανάπτυξη και θέσεις εργασίας. Στο έγγραφο στρατηγικής του ΟΟΣΑ εκφράζεται το αίτημα των ίσων ευκαιριών στην εκπαίδευση. Η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση μπορούν να γεφυρώσουν το χάσμα ανισοτήτων που παρατηρείται σε πολλούς τομείς. Συνεπώς, η ΕτΠ πιστεύει ότι η ενίσχυση της ισότητας στη δυνατότητα καλλιέργειας των δεξιοτήτων του ατόμου είναι κοινωνικά δίκαιη και οικονομικά λυσιτελής. Επιπροσθέτως, οι έρευνες έχουν αποδείξει επί μακρόν ότι η ισότητα και η ποιότητα στην εκπαίδευση δεν είναι έννοιες ασύμβατες· τουναντίον, τα εκπαιδευτικά συστήματα με τις υψηλότερες επιδόσεις στις χώρες του ΟΟΣΑ είναι αυτά που συνδυάζουν αυτές τις δύο παραμέτρους·

9. δίνει έμφαση στην αξία της συστημικής προοπτικής που δίνει αυτή η γνωμοδότηση στην εκπαίδευση και στην επαγγελματική κατάρτιση. Κρίνει δε σκόπιμο να υπογραμμίσει την αξία της χρήσης στοιχείων πολιτικής και θετικών πρακτικών για τη διαμόρφωση των προτεινόμενων μέτρων και αλλαγών που απαιτούνται έτσι ώστε να καταστούν αυτά τα συστήματα πιο αποτελεσματικά, ευέλικτα και συναφή. Παράλληλα, τονίζει την ευρεία αποστολή της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης, τον ρόλο της στην κοινωνική ενσωμάτωση του ατόμου και την ανάγκη στήριξής της σε όλα τα επίπεδα –ενωσιακό, εθνικό, τοπικό ή περιφερειακό επίπεδο·

Καλλιεργωντασ τισ ηλεκτρονικεσ δεξιοτητεσ ενοψει του 21ου αιωνα

10. συμφωνεί με το αίτημα να επιταθούν οι προσπάθειες για την ανάπτυξη εγκάρσιων δεξιοτήτων και δη επιχειρηματικών. Χωρίς να παραγνωρίζεται η επιδίωξη της κάλυψης της υψηλής ζήτησης δεξιοτήτων συναφών με τις θετικές επιστήμες, την τεχνολογία, τη μηχανική, τα μαθηματικά, την έρευνα και την καινοτομία, το πρώτο βήμα πρέπει να είναι η εμπέδωση από όλους των βασικών δεξιοτήτων, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται τόσο ο ψηφιακός γραμματισμός όσο και οι βασικές γνώσεις στον χρηματοπιστωτικό τομέα. Στα εκπαιδευτικά προγράμματα των ευρωπαϊκών συστημάτων εκπαίδευσης επιβάλλεται να περιληφθεί η εκμάθηση των επιχειρηματικών δεξιοτήτων, πολλές εκ των οποίων σχετίζονται άμεσα με τις συναισθηματικές ικανότητες και δεξιότητες·

11. τονίζει ότι η μάθηση σε όλα τα επίπεδα θα πρέπει να στηρίζεται πολύ περισσότερο στη μάθηση κατά ομάδες ή μέσω δικτύου, αφού μόνο ένα μικρό τμήμα της εργασιακής ζωής απαιτεί την ατομική εργασία και την επίλυση προβλημάτων χωριστά. Σε όλες τις δραστηριότητες, η καλλιέργεια ομαδικού πνεύματος βασίζεται πάντα στις γνώσεις, τις δεξιότητες και τους χαρακτήρες διαφορετικών ατόμων οι οποίοι μπορούν να συνεργαστούν μεταξύ τους και συμπληρώνουν ο ένας τον άλλον·

12. συμφωνεί ότι η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση πρέπει να αποτελούν πολύτιμο και αναπόσπαστο τμήμα του εκπαιδευτικού συστήματος και δη του δυαδικού συστήματος εκμάθησης στην εργασία. Οι χώρες που έχουν αναπτύξει δυαδικά συστήματα έχουν να επιδείξουν καλύτερες επιδόσεις ως προς την απασχόληση των νέων ατόμων. Εντούτοις, σε πάνω από τα μισά κράτη μέλη της ΕΕ, οι μαθητές που συμμετέχουν σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης δεν υπερβαίνουν το 50 %. Τα κράτη μέλη καλούνται, επομένως, να βελτιστοποιήσουν τα προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και να τα αντιστοιχήσουν με τις ανάγκες των τοπικών αγορών εργασίας και με την ενεργό συμμετοχή των επιχειρήσεων. Αυτές οι αναντιστοιχίες δεξιοτήτων-αναγκών μπορούν να αντιμετωπιστούν μέσω ενός σύντομου διετούς κύκλου απόκτησης δεξιοτήτων, για παράδειγμα, σε γνωστικά πεδία όπου παρατηρείται έλλειψη δεξιοτήτων, με τον οποίο θα εξασφαλίζονται ουσιαστικά θετικά οφέλη για την εργασία. Η ΕτΠ τονίζει ότι οι ιδιαιτερότητες και οι ειδικές ανάγκες των κρατών μελών και των περιφερειών πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στα πλαίσια της ανάπτυξης υψηλής ποιότητας δυαδικών συστημάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης. Η ΕτΠ προτείνει επίσης την εφαρμογή πιλοτικών προγραμμάτων, προκειμένου να ενισχυθούν τα εκπαιδευτικά συστήματα σε όσα κράτη μέλη δεν διαθέτουν επαρκώς ανεπτυγμένο δυαδικό εκπαιδευτικό σύστημα για την προώθηση της μαθητείας, καθώς και για την καλύτερη σύνδεση της επαγγελματικής κατάρτισης με το εργασιακό περιβάλλον·

13. επιδοκιμάζει το γεγονός ότι το Συμβούλιο Υπουργών Παιδείας της 15ης Φεβρουαρίου έλαβε σοβαρά υπόψη την ανάγκη εφαρμογής της στρατηγικής της εκπαίδευσης στην επιχειρηματικότητα σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης και ότι σύντομα αυτή θα μετουσιωθεί σε απτά μέτρα εκ μέρους των κρατών μελών·

14. αντιλαμβάνεται τη σημασία της ανάπτυξης και εφαρμογής συστημάτων επιχειρηματικής εκπαίδευσης ανά την ΕΕ. Θεωρεί ότι πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στο ζήτημα της υπέρβασης των αποκλίσεων και των ουσιαστικών διαφορών στην ανάπτυξή τους, όπως άλλωστε προέκυψε και σε έρευνα που διεξήχθη το 2008 με θέμα την επιχειρηματικότητα στην ανώτερη-ανώτατη εκπαίδευση και επιβεβαιώθηκε στο Συμπόσιο υψηλού επιπέδου για την επιχειρηματικότητα στην εκπαίδευση, το οποίο πραγματοποιήθηκε το 2011 στη Βουδαπέστη·

15. υπογραμμίζει ότι ο βαθμός ευκολίας πρόσβασης των μαθητών ή φοιτητών στην εκπαίδευση στην επιχειρηματικότητα ποικίλλει και συχνά εξαρτάται από το εκάστοτε ίδρυμα. Θεωρεί τους καθηγητές και εν γένει τους εκπαιδευτικούς σημαντικούς παράγοντες διάδοσης γνώσης, αλλά ταυτόχρονα επισημαίνει ότι πρέπει να αντιμετωπιστεί η έλλειψη κατανόησης του νοήματος της εκπαίδευσης στην επιχειρηματικότητα και πώς μπορεί αυτή να διδαχθεί, στα πλαίσια των δυνατοτήτων του εκπαιδευτικού ιδρύματος. Εκτιμά λοιπόν ότι τα κράτη μέλη, σε συντονισμό με τα εκπαιδευτικά ιδρύματα και τα αρμόδια όργανα στήριξης των επιχειρηματιών θα πρέπει να εισαγάγουν, στη διδακτέα ύλη της βασικής, της επαγγελματικής και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, εκπαιδευτικά προγράμματα σχετικά με την εκπαίδευση στην επιχειρηματικότητα··

16. τονίζει τη σημασία του ευρωπαϊκού πλαισίου βασικών δεξιοτήτων, μεταξύ των οποίων η εκπαίδευση στην επιχειρηματικότητα έχει αναγνωριστεί ως εξαιρετικά σημαντική δεξιότητα· συνιστά, επομένως, να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην κατάρτιση των εκπαιδευτικών σε δεξιότητες επιχειρηματικότητας, ενώ παράλληλα θα πρέπει να προαχθεί ευρέως και η άτυπη εκπαίδευση μεταξύ επιχειρηματιών και φοιτητών·

17. καλεί τους τοπικούς και περιφερειακούς εκπαιδευτικούς φορείς και το εκπαιδευτικό σύστημα να παρουσιάσουν περισσότερο εξατομικευμένες προσφορές (τυπικής και άτυπης μάθησης) με στόχο συγκεκριμένο κοινό που θα εκπαιδευτεί σε θέματα επιχειρηματικότητας ή ανάπτυξης των επιχειρήσεών του. Οι καλές πρακτικές από τις Ευρωπαϊκές Επιχειρηματικές Περιφέρειες (EER) μπορεί να αποτελέσουν πολύτιμη πηγή έμπνευσης από την άποψη αυτή. Το βραβείο Ευρωπαϊκής Επιχειρηματικής Περιφέρειας (EER) της ΕτΠ είναι ένα καλό παράδειγμα που δείχνει ότι οι περιφέρειες μπορούν να αναπτύξουν, με χαμηλό κόστος, μελλοντοστραφείς στρατηγικές με ιδιαίτερη έμφαση στην αύξηση των επιχειρηματικών δεξιοτήτων των επιχειρήσεων, ιδίως μεταξύ των νέων και, ως εκ τούτου, συμβάλλει στην προώθηση μιας νέας γενιάς επιχειρηματιών και θέσεων εργασίας·

18. μολονότι η άριστη γνώση μιας ξένης γλώσσας καθορίζει σε σημαντικό βαθμό τόσο την κινητικότητα του ατόμου για σπουδές ή επαγγελματικούς λόγους όσο και την ευκολία εξεύρεσης εργασίας στη χώρα του ή στο εξωτερικό, η ανακοίνωση καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η εκμάθηση ξένων γλωσσών στην Ευρώπη είναι ακόμα ανεπαρκής καθότι μόνο 4 στους 10 μαθητές δηλώνουν «ανεξάρτητοι χρήστες» μιας ξένης γλώσσας (δηλαδή μπορούν να έχουν μια απλή συζήτηση). Επομένως, η ανεπαρκής γνώση μιας γλώσσας αποτελεί σοβαρό εμπόδιο για την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων και για τη διεθνή ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων των χωρών της ΕΕ. Αυτό το πρόβλημα διαπιστώνεται κυρίως σε παραμεθόριες περιοχές, στις οποίες ομιλούνται διαφορετικές γλώσσες ένθεν κακείθεν των συνόρων. Η εκμάθηση ξένων γλωσσών θεωρείται ευκολότερη υπόθεση στις μικρότερες ηλικίες· εξάλλου, η καλλιέργεια αμοιβαίας κατανόησης και της συνείδησης του Ευρωπαίου πολίτη προϋποθέτουν την ύπαρξη επαφών με αλλοεθνείς εξ απαλών ονύχων·

19. αναγνωρίζει μεν την πρόοδο που έχει συντελεστεί μέχρι στιγμής, αλλά πιστεύει ότι υπάρχουν ακόμα αναξιοποίητες δυνατότητες των συστημάτων εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης προκειμένου αυτά να ενισχύσουν καλύτερα την κοινωνική και κατά τόπους συνοχή και να συμβάλουν στην ευημερία της Ευρώπης, αξιοποιώντας π.χ. τις νέες ευκαιρίες που προσφέρουν η τεχνολογία της πληροφορίας και των επικοινωνιών και οι ανοικτοί εκπαιδευτικοί πόροι και η ανοικτή καινοτομία·

20. στην παρούσα οικονομική συγκυρία, κρίνει απαραίτητο να αναγνωριστεί η σημασία του συνδυασμού των δημόσιων με τις ιδιωτικές επενδύσεις στην εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτιση. Εξάλλου, υπογραμμίζει ότι πρέπει να προληφθούν πιθανές ανεπιθύμητες παρενέργειες όπως η δυσκολία των κοινωνικά και οικονομικά μειονεκτικών ομάδων του πληθυσμού στους δύο αυτούς τομείς. Η ύπαρξη πολιτικών χωρίς στοιχεία κοινωνικού αποκλεισμού δεν είναι ζήτημα απλώς σημαντικό, αλλά και ζωτικό!

21. πρέπει να αποδοθεί ιδιαίτερη σημασία στην καταπολέμηση της ανεργίας των νέων, δίνοντας έμφαση σε τέσσερα βασικά πεδία, στα οποία τα κράτη μέλη οφείλουν να εντείνουν τις προσπάθειές τους· τα πεδία αυτά είναι τα εξής:

— η ανάπτυξη παγκόσμιου επιπέδου πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας και επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης με σκοπό τη βελτίωση των ακαδημαϊκών γνώσεων που είναι απαραίτητες για τη δια βίου μάθηση, καθώς και για την αναβάθμιση των επαγγελματικών προσόντων

— η προώθηση της απόκτησης γνώσεων στην εργασία μέσω ποιοτικών μορφών πρακτικής άσκησης, μαθητείας και δυαδικής εκμάθησης για την ευκολότερη μετάβαση από τη μάθηση στην εργασία,

— η επιδίωξη συμπράξεων δημόσιων με ιδιωτικά εκπαιδευτικά ιδρύματα (έτσι ώστε να υπάρχουν τα κατάλληλα προγράμματα σπουδών και η ανάλογη διδασκαλία δεξιοτήτων) και

— η προαγωγή της κινητικότητας όλων των νέων για σκοπούς μαθητείας, ώστε να έχουν όλοι ισότιμη πρόσβαση στην κινητικότητα, ανεξάρτητα από τον τόπο κατοικίας τους·

22. επικροτεί τη «Δέσμη μέτρων για την απασχόληση των νέων» του Δεκεμβρίου 2012, η οποία περιλαμβάνει την πρωτοβουλία «Εγγύηση για τους νέους», καθώς και την πρόταση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου σχετικά με την «Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων» (ΠΑΝ), με προϋπολογισμό ανερχόμενο σε 6 δις ευρώ (2014-2020) προς διάθεση στις περιφέρειες με ποσοστό ανεργίας υψηλότερο του 25 %· καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη να συνεργαστούν με τις περιφέρειες προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η ΠΑΝ θα λειτουργήσει πράγματι συμπληρωματικά και επιπρόσθετα προς τις ήδη υπάρχουσες περιφερειακές και εθνικές δράσεις για την καταπολέμηση της ανεργίας των νέων, καθώς και ότι θα συμβάλει ώστε η πρωτοβουλία «Εγγύηση για τους νέους» να έχει απτά αποτελέσματα·

23. συνεπώς, καλεί για μια ακόμη φορά τα κράτη μέλη και τις περιφερειακές αρχές, -εφόσον αυτές είναι αρμόδιες- παρά τους δημοσιονομικούς περιορισμούς, να μην υποθηκεύσουν το μέλλον των πολιτών τους κάνοντας περικοπές σε τομείς (όπως η εκπαίδευση και η επαγγελματική κατάρτιση) θεμελιώδους σημασίας για το αύριο της κοινωνίας ([2]). Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο θα μπορούσε να αποτελέσει ένα μέσο να διασφαλιστεί ότι οι περικοπές αυτές δεν θα επηρεάσουν αυτούς τους καθοριστικούς για τη στρατηγική «Ευρώπη 2020» τομείς. Επιμένει δε ότι τα κράτη μέλη που τελούν σε καθεστώς εκτεταμένης δημοσιονομικής λιτότητας δεν πρέπει να υπολείπονται των άλλων·

Η ενθαρρυνση τησ ελευθερησ και ευελικτησ μαθησησ

24. κρίνει ότι πρέπει να υπάρξει σύζευξη της άτυπης και της μη τυπικής μάθησης, καθώς και της επίσημης τυπικής εκπαίδευσης. Συχνά ο προγραμματισμός της διδακτέας ύλης στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση επικεντρώνεται στην αφομοίωση πληροφοριών και όχι στην προαγωγή της κατανόησης, στην απόκτηση βασικών δεξιοτήτων και στην καλλιέργεια της ικανότητας «περιήγησης» του μαθητή στον κόσμο αυτόν. Υπενθυμίζει ότι, τόσο η επεξεργασία και ο προγραμματισμός της διδακτέας ύλης όσο και η διαμόρφωση και η χρηματοδότηση του εκπαιδευτικού συστήματος αποτελούν αρμοδιότητες των κρατών μελών·

25. ζητά να δοθεί έμφαση στις ακόλουθες βασικές δεξιότητες κατά τον ανασχεδιασμό της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης: δημιουργική σκέψη, επικοινωνία, επεξεργασία πληροφοριών, προσωπική αποτελεσματικότητα και ικανότητα συνεργασίας με άλλα άτομα. Αυτές οι βασικές δεξιότητες συμπληρώνουν και διευκολύνουν την απόκτηση οκτώ δεξιοτήτων που έχουν βασική σημασία για τη δια βίου μάθηση ([3])·

([2]) CdR 290/2011.

([3]) Επικοινωνία στη μητρική γλώσσα. Επικοινωνία σε ξένες γλώσσες. Μαθηματική ικανότητα και βασικές ικανότητες στην επιστήμη και την τεχνολογία. Ψηφιακές δεξιότητες. Μαθαίνω πώς να μαθαίνω. Κοινωνικές και πολιτικές δεξιότητες. Αίσθηση της πρωτοβουλίας και της επιχειρηματικότητας. Πολιτισμική συνείδηση και έκφραση.

26. υπογραμμίζει ότι οι εκπαιδευτικοί καλούνται να ικανοποιήσουν ταχέως μεταβαλλόμενες απαιτήσεις, οι οποίες προϋποθέτουν από τους ίδιους νέες δεξιότητες για εκπαιδευτικούς, εκπαιδευτές εκπαιδευτικών και επικεφαλής της εκπαίδευσης. Πρέπει, συνεπώς, να καταβληθούν επειγόντως περισσότερες προσπάθειες για την ανεύρεση του τρόπου με τον οποίο μπορεί να εξασφαλιστεί ο εκσυγχρονισμός των μεθόδων διδασκαλίας, να διασφαλισθεί η παρακολούθηση εκ μέρους των εκπαιδευτικών των εξελίξεων που συντελούνται στον εκάστοτε κλάδο ειδίκευσής τους, να προσδιοριστεί και να προαχθεί η αριστεία στον χώρο της διδασκαλίας, επιδεικνύοντας παράλληλα σεβασμό στο γεγονός ότι τα κράτη μέλη έχουν την αποκλειστική αρμοδιότητα σε ό,τι αφορά την ανάπτυξη του πλαισίου δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών·

27. επισημαίνει τη σημασία της καλλιέργειας των κατάλληλων βασικών δεξιοτήτων αφ' ενός μεριμνώντας ευθύς εξ αρχής για την προσήλωση των εκπαιδευτικών στην κατά προτεραιότητα απόκτηση βασικών δεξιοτήτων και αφ' ετέρου επιδιώκοντας την ενεργό υποστήριξη και τη συμμετοχή της εκάστοτε τοπικής κοινότητας προκειμένου για την επίτευξη της κοινωνικής ενσωμάτωσης του ατόμου (π.χ. για τα κοινωνικά μειονεκτούντα άτομα ή για όσα έχουν διαφορετικές πολιτισμικές ή εκπαιδευτικές καταβολές). Παράλληλα, κρίνεται απαραίτητη η άρτια διασύνδεση με την επιχειρηματική κοινότητα και, όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο, η παροχή ψυχοπαιδαγωγικής υποστήριξης·

28. ως προς την πολυγλωσσία και τον γραμματισμό στα ηλεκτρονικά μέσα, η ιδιαιτερότητα των διδακτικών αναγκών και οι ταχέως μεταβαλλόμενες διδακτέες ύλες προϋποθέτουν επενδύσεις σε διδακτικά μέσα, ευρύτερες συμπράξεις και συνεχή επαγρύπνηση. Οι ΤΠΕ παρέχουν πλέον τεράστιες δυνατότητες βελτίωσης των μαθησιακών αποτελεσμάτων. Σε ορισμένες περιπτώσεις, τα διάφορα μέσα διδασκαλίας και μάθησης, όπως οι προσομοιωτές και τα παιχνίδια, καθιστούν ενδεχομένως δυνατή την επίτευξη πολύ καλύτερων μαθησιακών αποτελεσμάτων από την κλασσική διδασκαλία από καθέδρας και το συμβατικό επεξηγηματικό υλικό. Ως εκ τούτου, ζητά από τις τοπικές και περιφερειακές αρχές να συνάψουν δεσμούς και να εγκαθιδρύσουν συνεργατικά πλαίσια με τους τοπικούς επιχειρηματικούς τομείς και πανεπιστήμια, να βοηθήσουν την τοπική κοινότητα να αντιληφθεί τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας, να διευκολύνουν την πρόσληψη ασκούμενων και να μεριμνήσει για τη συνεχή επιμόρφωση των εκπαιδευτικών·

29. αναγνωρίζει την αποτελεσματική συμβολή της εξελισσόμενης ανάπτυξης της ευρωπαϊκής διάστασης του αθλητισμού αφ' ενός μεν στην υλοποίηση των στρατηγικών στόχων της ΕΕ (και δη στην επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»), αφ' ετέρου δε στην παροχή νέων ευκαιριών δημιουργίας βιώσιμων θέσεων εργασίας, ιδίως για τους νέους·

30. επισημαίνει επίσης τη σημαντική κοινωνική, κοινωνιακή και εκπαιδευτική λειτουργία του αθλητισμού στη βελτίωση των μαθησιακών επιδόσεων, των διανοητικών ικανοτήτων, της φυσικής κατάστασης και εν γένει της ποιότητας ζωής του ατόμου, καθώς και στην αρμονική του ενσωμάτωση στην κοινωνία μέσω της εμπέδωσης αξιών όπως η ανοχή, το ευ αγωνίζεσθαι και η συνεργασία·

31. προειδοποιεί ότι, αν και τα στοιχεία των ερευνών συνηγορούν υπέρ της επικέντρωσης της εκπαίδευση στην ανάπτυξη εγκάρσιων δεξιοτήτων, στην πράξη ισχύει μάλλον το αντίθετο. Πιστεύει ότι η χρήση τυποποιημένων εξετάσεων ανά την ΕΕ καθώς και η ανάπτυξη και εφαρμογή μεθόδων διδασκαλίας, προσομοιωτών μάθησης, «μαθησιακών εργαστηρίων» και ισοδύναμων μεθόδων αποτελούν εμπόδια που δύσκολα μπορούν να ξεπεραστούν εφόσον αποφασιστεί να επανακαθοριστούν τα εκπαιδευτικά συστήματα, έτσι ώστε να ευνοείται η καλλιέργεια δεξιοτήτων για την απασχόληση, πράγμα που αποτελεί πρόβλημα το οποίο πρέπει να αντιμετωπιστεί καταλλήλως. Η ανάπτυξη και η απόκτηση των υποδομών απαιτεί συχνά σημαντικές επενδύσεις, αλλά η απόδοση των επενδύσεων αυτών είναι ικανοποιητική εάν η υλοποίηση πραγματοποιείται με δομημένο τρόπο·

32. επικροτεί την έμφαση που δίνεται στα μαθησιακά αποτελέσματα, υπογραμμίζει δε τη σημασία της εξισορρόπησης ευελιξίας και αυτονομίας με τη δυνατότητα μεταβίβασης και την αμοιβαία αναγνώριση των τυπικών προσόντων από τη μία χώρα ή περιφέρεια της ΕΕ στην άλλη. Προσβλέπει στην δημιουργία, όσο το δυνατόν συντομότερα, ενός ευρωπαϊκού χώρου ικανοτήτων και δεξιοτήτων, αλλά επισημαίνει ότι το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων δεν θεμελιώνει δικαίωμα αναγνώρισης και προειδοποιεί, συνεπώς, ότι δεν πρέπει να συγχέονται τα μέσα αναγνώρισης με τα μέσα διαφάνειας, όπως υποδηλώνει ο στόχος της Επιτροπής *«να εξασφαλίζεται ότι οι δεξιότητες και τα επαγγελματικά προσόντα μπορούν εύκολα να αναγνωριστούν σε διασυνοριακό επίπεδο»*·

33. επαναλαμβάνει την πεποίθησή της ότι, εκτός της αύξησης της συμμετοχής στην εκπαίδευση και στην επαγγελματική κατάρτιση, η ΕΕ πρέπει να προσελκύσει ένα ευρύτερο και πιο πολυσυλλεκτικό τμήμα της κοινωνίας, συμπεριλαμβανομένων των ευπαθών και μειονεκτικών ομάδων ([4]), και ότι, προκειμένου να το επιτύχει, θα πρέπει να χρησιμοποιήσει τα κατάλληλα μέσα·

Προαγοντασ μια συνεργατικη προσπαθεια

34. επισημαίνει ευθύς εξ αρχής ότι πρέπει να ακολουθηθεί μια οριζόντια οργανωμένη και μακρόπνοη στρατηγική στη διαδικασία εφαρμογής. Χάρη σε αυτή τη στρατηγική εκτιμάται ότι θα επιτευχθούν οι απαραίτητες συνέργειες όλων των συναφών εμβληματικών πρωτοβουλιών της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και ιδίως της Ατζέντας για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας, της Νεολαίας σε κίνηση, της Ένωσης καινοτομίας και του Ψηφιακού θεματολογίου για την Ευρώπη·

35. υπενθυμίζει ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές έχουν ήδη συμβάλει τα μέγιστα στην υλοποίηση των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», θεωρεί δε σημαντικό, προκειμένου για την επίτευξη των στόχων αυτών, να εφαρμόζονται τα εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων σε συνεργασία με τα διάφορα επίπεδα της Δημόσιας Διοίκησης. Υπογραμμίζει επίσης ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές μπορούν, καλύτερα από οποιονδήποτε άλλον φορέα, να συνεισφέρουν ουσιαστικά στην επίτευξη αυτών των στόχων, διευκολύνοντας την καλλιέργεια ευνοϊκού περιβάλλοντος, μεριμνώντας για την προβολή και διάδοση των σχετικών πληροφοριών μέσω των δικτύων τους και παρέχοντας τα απαραίτητα στοιχεία για τον μελλοντικό στρατηγικό σχεδιασμό και ανάπτυξη·

([4]) CdR290/2011.

36. υπογραμμίζει τη σημασία των υποστηρικτικών γενικών συνθηκών, ιδίως για τις ευπαθείς και μειονεκτικές ομάδες. Επιβάλλεται δε τα μέτρα να είναι μακροπρόθεσμα και να προβλέπουν τη συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών, έτσι ώστε να έχουν ως αποδέκτες ακόμα και τα σχολεία σε γεωγραφικά και κοινωνικά μειονεκτικές περιοχές· τούτο δε σε μια προσπάθεια να αναβαθμιστούν η ποιότητα της διδασκαλίας και τα μαθησιακά αποτελέσματα και να δοθούν περισσότερα κίνητρα στη νεολαία·

37. σημειώνει ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές έχουν βασικές αρμοδιότητες στην άσκηση πολιτικής σε θέματα εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης και διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στις πολιτικές για τη νεολαία και την απασχόληση. Όσον αφορά την καλλιέργεια διατομεακών δεξιοτήτων πρέπει να αναπτυχθούν, εντός του εκπαιδευτικού συστήματος, οι δεξιότητες και η αντίληψη των νέων ως προς την αυτο-απασχόληση μέσω της ανάπτυξης ατομικών αρετών όπως η δημιουργικότητα, η υπευθυνότητα, η οι δυνατότητες ανάληψης κινδύνων, επίλυσης προβλημάτων και ομαδικής εργασίας·

38. τάσσεται υπέρ της διττής προσέγγισης που προτείνεται στην ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, δηλαδή, προτεραιότητα για τα κράτη μέλη και παράλληλα να υπάρξει συντονισμός και συμβολή σε ενωσιακό επίπεδο. Τονίζει επίσης την ανάγκη υλοποίησης κατάλληλων και αναλογικών μέτρων και δράσεων σε εθνική, περιφερειακή και ενωσιακή κλίμακα, τηρώντας απαρέγκλιτα την αρχή της επικουρικότητας σε τυπικό, άτυπο και μη τυπικό επίπεδο με τη συμπερίληψη της εκπαίδευσης, των νοικοκυριών και της κοινότητας σε συνεργασίες όχι μόνο μεταξύ των σχολείων και των επιχειρήσεων, αλλά και μεταξύ ΜΚΟ και άλλων τύπων οργανώσεων της κοινωνίας πολιτών·

39. επισημαίνει τον καθοριστικό ρόλο των τοπικών και περιφερειακών αρχών στην εκπαίδευση και στην επαγγελματική κατάρτιση, καθώς και την προστιθέμενη αξία τους ως παράγοντα και μεσάζοντα μεταξύ του κόσμου της μάθησης και αυτού της εργασίας. Επίσης, η ΕτΠ επιμένει ότι πρέπει να γεφυρωθεί το χάσμα που χωρίζει τις περιφέρειες, συμπεριλαμβανομένων και όσων βρίσκονται σε απομακρυσμένες και εξόχως απόκεντρες περιοχές, και να διευρυνθούν οι δράσεις της περιφερειακής εκπαίδευσης και των αντίστοιχων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Υπογραμμίζει ότι οι περιφερειακές αρχές τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, οι σχολές επαγγελματικής κατάρτισης και άλλοι βασικοί κοινωνικοί και οικονομικοί φορείς θα μπορούσαν να συνεργαστούν κατά τρόπο λυσιτελή θέτοντας ή επιλέγοντας από κοινού στόχους, πολιτικές και προτεραιότητες περιφερειακής κλίμακας ως προς την πρόοδο του ανθρώπινου δυναμικού. Θα πρέπει να ενισχυθούν οι δομές παροχής κινήτρων προς τα εκπαιδευτικά ιδρύματα και τις σχολές επαγγελματικής κατάρτισης και το προσωπικό τους να λάβουν μέρος σε δραστηριότητες επωφελείς για την τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη και τις επιχειρηματικό γίγνεσθαι·

40. υπενθυμίζει ότι η πιο έγκυρη και έγκαιρη ενημέρωση σχετικά με τις κατά τόπους αγορές εργασίας μπορεί να παρασχεθεί σε υποεθνικό επίπεδο και εκεί μπορούν οι τοπικές και περιφερειακές αρχές να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στον εντοπισμό των αναντιστοιχιών δεξιοτήτων, εφαρμόζοντας κατάλληλα προγράμματα επιμόρφωσης και επαγγελματικής κατάρτισης και ενθαρρύνοντας τις επενδύσεις ως απάντηση στην τοπική ζήτηση·

41. υπογραμμίζει ότι οι πιθανότητες επιτυχίας αυξάνονται εφόσον αυτά τα συνεργατικά πλαίσια λειτουργούν ως μια θετική κυκλική διαδικασία όπου η κατάρτιση δεν παραβλέπει τις συγκεκριμένες ανάγκες της εκάστοτε βιομηχανικής ή / και εμπορικής δραστηριότητας. Τα ιδρύματα επαγγελματικής κατάρτισης συνεργάζονται εκ του σύνεγγυς με τον ιδιωτικό τομέα δημιουργώντας συνέργειες και μηχανισμούς ανταπόκρισης, οι δε διευρυμένες δεξιότητες των καταρτισμένων φοιτητών ή ενηλίκων θα επενδύονται εκ νέου στην τοπική κοινότητα, συντελώντας έτσι στην αναγέννησή της τελευταίας. Όσον αφορά τους νέους μαθητές, θα μπορούσε η αναβάθμιση της επιχειρηματικότητας να επιτυγχάνεται σε βάθος χρόνου με την ανάπτυξη μιας «επιχειρηματικής νοοτροπίας»·

42. πιστεύει ότι μέσω των μακροχρόνιων συνεργατικών και δημιουργικών εμπειριών, οι νέοι άνθρωποι θα αναπτύξουν ένα τεράστιο φάσμα βασικών δεξιοτήτων έτσι ώστε να οξύνουν το επιχειρηματικό τους ένστικτο·

43. επαναλαμβάνει την υποστήριξή της στην εκπόνηση προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης, τα οποία θα προλειαίνουν ουσιαστικά τον δρόμο μετάβασης από την επαγγελματική κατάρτιση στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση. Τάσσεται δε υπέρ της λήψης μέτρων για την εναρμόνιση των πολιτικών επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης με τις τοπικές ή περιφερειακές στρατηγικές (δηλαδή την ευφυή εξειδίκευση και την επιχειρηματικότητα των νέων), καθώς και μέτρων για την ανάπτυξη συμπράξεων μεταξύ των εκπαιδευτικών φορέων, των επιχειρήσεων και των ερευνητών.

44. σημειώνει ότι σε ορισμένα κράτη μέλη η επαγγελματική κατάρτιση ενίοτε υποτιμάται και θεωρείται υποδεέστερη της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης· πρόκειται για μια νοοτροπία που πρέπει να διορθωθεί με τη λήψη σχετικών μέτρων στο μέλλον. Το Εξατομικευμένο Σύστημα Εκμάθησης (βάσει του οποίου κάθε υποκείμενο αντιμετωπίζεται ξεχωριστά και καταρτίζεται ειδικό μαθησιακό πρόγραμμα προσαρμοσμένο στις ανάγκες του) αναπτύχθηκε τη δεκαετία του ’90 στη γαλλική πόλη Πουατιέ και αποτελεί άλλο ένα βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση. Επιπλέον, η ανάπτυξη μαθησιακών σχεδίων για κοινότητες και ομάδες αποκτά ολοένα και μεγαλύτερη σημασία. Η ΕτΠ τονίζει ότι πρέπει να ενισχυθούν τόσο η συνάφεια της ανώτερης/ανώτατης εκπαίδευση με την αγορά εργασίας, όσο και η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και προτρέπει τους εργοδότες και τις οργανώσεις της αγοράς εργασίας να προβαίνουν στον σχεδιασμό και στην εκτέλεση τέτοιων προγραμμάτων. Εν κατακλείδι, οι μαθητές που παρακολουθούν μαθήματα επαγγελματικής κατάρτισης πρέπει να μπορούν να διαπιστώνουν πλεονεκτήματα σε σχέση με άλλα είδη εκπαίδευσης, π.χ. ευκαιρίες για συνεχή επαγγελματική ανέλιξη, έτσι ώστε αυτά τα εκπαιδευτικά προγράμματα να μην οδηγήσουν στην αύξηση των δυσχερειών ή τη στρέβλωση των δυνατοτήτων επαγγελματικής προόδου·

45. ζητά οι προσπάθειες αυτές να γίνουν από κοινού με τις τοπικές και περιφερειακές αρχές καθότι οι νέες τάσεις ως προς τις δεξιότητες και την εργασία εντοπίζονται συχνά για πρώτη φορά σε αυτό το επίπεδο. Υπενθυμίζει τη δέσμευση που έχει αναλάβει η ΕτΠ να συμβάλει στην εναρμόνιση των πολιτικών επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης με τις τοπικές και περιφερειακές στρατηγικές οικονομικής ανάπτυξης, δηλαδή την ευφυή εξειδίκευση·

46. επισημαίνει ότι πρέπει να αξιοποιηθούν στο έπακρο οι δυνατότητες της ΕΕ στην ανάπτυξη ενός υποστηρικτικού πληροφορικού διαύλου και παροχής υπηρεσιών ΤΠΕ στον δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα, συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης. Οι ΣΔΙΤ στο πλαίσιο των δημόσιων υπηρεσιών ΤΠΕ, με την υποστήριξη της ΕΕ και τη συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών, καθώς και των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων του τομέα των ΤΠΕ, μπορούν να αποτελέσουν ιδανικό λίπασμα για την καλλιέργεια δεξιοτήτων και γνώσεων τοπικού χαρακτήρα ανά την ΕΕ. Υπογραμμίζει δε τις δυνατότητες περαιτέρω ανάπτυξης στον τομέα μέσω της εγκαθίδρυσης περιφερειακών κέντρων ΤΠΕ, προγραμμάτων εικονικού πανεπιστημίου ή κέντρων κατάρτισης στα πολυμέσα·

47. η κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων είναι μεν αξιέπαινος στόχος, αλλά δεν πρέπει να θεωρούμε τις επενδύσεις στην εκπαίδευση ως αποκλειστικό μέσο διεύρυνσης της οικονομικής παραγωγικότητας στην ΕΕ. Η απευκταία συνέπεια αυτής της αντίληψης μπορεί να είναι η εξασθένιση της πνευματικής υγείας των νέων, οι οποίοι αντιμετωπίζονται ως οικονομικές μονάδες και ορίζονται αποκλειστικά με βάση την ικανότητά τους να συνεισφέρουν οικονομικά στην κοινωνία. Συνεπώς, χρειάζεται να ενισχυθούν κυρίως ανάλογες επενδύσεις στη δημιουργικότητα, στις διά βίου, τις εγκάρσιες ή τις κιναισθητικές δεξιότητες, καθώς και στην ευρύτερη παιδεία των νέων. Τα ιδιωτικά και δημόσια οφέλη της εκπαίδευσης εκτείνονται πέραν των αυστηρώς οικονομικών. Για παράδειγμα, το μορφωτικό επίπεδο είναι ευθέως ανάλογο του προσδόκιμου ζωής, του βαθμού συμμετοχής στις εκλογές ή της ενεργού στήριξης της ισότητας των δικαιωμάτων για τις εθνικές μειονότητες·

48. με σεβασμό προς τις αρχές επικουρικότητας και της αναλογικότητας, τα συγκεκριμένα μέτρα ή δράσεις που προτείνονται ή υιοθετούνται σε ενωσιακό επίπεδο πρέπει να επικεντρώνονται στα πεδία εκείνα με ισχυρή ευρωπαϊκή διάσταση ή με την ύπαρξη υπερεθνικών παραμέτρων, οι οποίες δεν μπορούν να ρυθμιστούν μεμονωμένα από τα κράτη μέλη και/ή τις τοπικές και περιφερειακές αρχές με τον κατάλληλο τρόπο·

49. υπογραμμίζει ότι πρέπει να υπάρξει εύστοχη, αποτελεσματική και ρηξικέλευθη χρηματοδότηση και διάθεση κονδυλίων στην εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτιση έτσι ώστε να καλυφθούν καλύτερα οι μελλοντικές ανάγκες για επέκταση των θέσεων εργασίας στις οποίες απαιτείται πληθώρα δεξιοτήτων και αντικατάσταση με αυτές άλλων θέσεων, πιο μονοδιάστατων. Επίσης απαιτείται η υποστήριξη της ανάπτυξης και της απασχόλησης των νέων, με την απαραίτητη προϋπόθεση η εκπόνηση πολιτικών και η εφαρμογή των προγραμμάτων να διερευνούνται από τα δημοκρατικά εκλεγμένα όργανα τοπικής αυτοδιοίκησης. Η αξιοποίηση των τοπικών γνώσεων και της δημοκρατικής λογοδοσίας θα βελτιώσει τους μηχανισμούς διακυβέρνησης των εταιρικών σχέσεων μεταξύ πανεπιστημίων, επιχειρήσεων και τοπικών αρχών. Αυτό θα επιτρέψει την τοπική ιεράρχηση των προτεραιοτήτων και την υποχρέωση λογοδοσίας που είναι άμεσα συνδεδεμένες με την αρχή της επικουρικότητας·

50. επισημαίνει τα πλεονεκτήματα των ισχυρών τοπικών συμπράξεων υιοθετώντας μια συστημική αντίληψη των πραγμάτων και ενσωματώνοντας διάφορες χρηματοδοτικές δυνατότητες σε μία ενιαία τοπική ή περιφερειακή στρατηγική. Στη στρατηγική αυτή θα μπορούσαν να ληφθούν υπόψη ποικίλες πολιτικές υλοποίησης σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, όπως π.χ.:

— η δυνατότητα στρατηγικών επεμβάσεων για τον εντοπισμό και την έγκαιρη εποπτεία της προσαρμοστικότητας, των αναγκών και της ποιότητας του εργατικού δυναμικού (π.χ. παρατηρητήριο δεξιοτήτων),

— η συνεργασία με τις επιχειρήσεις με σκοπό τον σχεδιασμό προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης με γνώμονα τις ανάγκες της αγοράς και τα δεδομένα του εμπορίου,

— η συνεργασία με τοπικούς παράγοντες (από την εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτιση) με σκοπό π.χ. την παροχή κινήτρων στα τοπικά εκπαιδευτικά ιδρύματα και κέντρα επαγγελματικής κατάρτισης να επιλέξουν νέες εκπαιδευτικές μεθόδους στην ηλεκτρονικής μάθησης, στην ενίσχυση της πολυγλωσσίας και του γραμματισμού στα ηλεκτρονικά Μέσα ή στην παροχή ίσων ευκαιριών απασχόλησης στις κοινωνικά μειονεκτικές ομάδες του πληθυσμού,

— η συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων και εκπαιδευτικών κλάδων (από την βασική έως και την ανώτατη εκπαίδευση), ώστε να επιτευχθεί μία αδιάλειπτη διαδικασία εκμάθησης γλωσσών. Η επιλογή γλωσσών μπορεί επίσης να βασίζεται στις ανάγκες που θα προσδιορίζουν οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές σε συμφωνία με τις επιχειρήσεις,

— αναζήτηση υποστήριξης πέραν της εκάστοτε περιφέρειας, ενώνοντας τις δυνάμεις της με άλλες περιφέρειες που αντιμετωπίζουν παρόμοια προβλήματα και χρησιμοποιούν ενωσιακή χρηματοδότηση.

Κάθε τέτοια στρατηγική πρέπει να βασίζεται στους εξής τρεις κύριους στόχους που αφορούν την εκπαίδευση και τη επαγγελματική κατάρτιση: α) η επιδίωξη της αριστείας, β) η επίτευξη της καθολική πρόσβασης και γ) ο περιορισμός του αριθμού των μαθητών που εγκαταλείπουν πρόωρα τις σπουδές τους·

51. ζητά να συμμετέχουν συστηματικά και σταθερά οι τοπικοί και περιφερειακοί φορείς –συμπεριλαμβανομένων των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και των κέντρων επαγγελματικής κατάρτισης– στον διαυλο ευφυούς εξειδίκευσης και στην ανάπτυξη ολοκληρωμένων τοπικών και περιφερειακών αναπτυξιακών σχεδίων·

52. υπογραμμίζει τη ζωτική σημασία των τοπικών και περιφερειακών δραστηριοτήτων και, παράλληλα, ευελπιστεί ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα καταθέσει στο μέλλον περισσότερες συγκεκριμένες προτάσεις με θέμα την αποτελεσματική γεφύρωση του χάσματος μεταξύ αφ' ενός των δυνητικών ΤΠΕ και των ανοικτών εκπαιδευτικών πόρων και αφ' ετέρου των ήδη υφιστάμενων συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης. Αναγνωρίζει ότι η ελεύθερη πρόσβαση σε διδακτικό και μαθησιακό υλικό μπορεί να αποτελέσει ωφέλιμη συμπλήρωση του παραδοσιακού υλικού. Ωστόσο, θα πρέπει να διευκρινιστεί με ποιόν τρόπο θα μπορούσε να διασφαλίζεται με αποτελεσματικό τρόπο, διαρκώς και πλήρως η ποιότητα του περιεχομένου ελεύθερα διαθέσιμου διδακτικού και μαθησιακού υλικού, ώστε η χρήση του στην εκπαίδευση να προσφέρει πρόσθετη αξία·

53. η ΕτΠ θεωρεί ότι «πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στον ιδιαίτερο ρόλο των τοπικών και περιφερειακών αρχών ως εργοδοτών, παρόχων υπηρεσιών και εποπτών στην προσπάθεια ενίσχυσης της ανάπτυξης και της συνοχής, καθώς και στην προσπάθεια συντονισμού των στρατηγικών συμπράξεων μεταξύ των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, των επιχειρηματικών οργανισμών και των ίδιων των επιχειρήσεων στην εκάστοτε περιφέρεια». Μάλιστα, οι τοπικές και περιφερειακές αρχές παρεμβαίνουν ολοένα και περισσότερο στις εκπαιδευτικές πολιτικές. Ωστόσο, δεν υπάρχει μία μόνο μορφή παρέμβασης κατάλληλη για όλες τις περιπτώσεις, η οποία μπορεί να εγγυηθεί τη βελτίωση των εκπαιδευτικών επιδόσεων· πιο συγκεκριμένα, μολονότι προς το παρόν η υπάρχουσα γνώση επαρκεί για τη λήψη των σωστών αποφάσεων (κυρίως ως προς την ποιοτική επάρκεια των διδασκόντων, τη θεσμική ανεξαρτησία, την καθολικότητα και τους διαθέσιμους πόρους), οι επιλογές για τις τοπικές και περιφερειακές αρχές εξαρτώνται από τα κοινωνικοοικονομικά τους χαρακτηριστικά, την αυτονομία τους έναντι του εθνικού εκπαιδευτικού συστήματος και τις παλαιότερες επιδόσεις (και αναγνώρισή) τους σε ζητήματα εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης·

54. υπενθυμίζει ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές, έχοντας άμεση επαφή με την τοπική πραγματικότητα και σαφέστερη εικόνα αυτής, έχουν την ευχέρεια να συνεισφέρουν στον σχεδιασμό πολιτικών και στην εφαρμογή προγραμμάτων με πλήρη σεβασμό στην αρχή της επικουρικότητας·

55. επικροτεί την πρόθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να συνεχίσει να προωθεί, από κοινού με τους άμεσα ενδιαφερόμενους παράγοντες, την προτεινόμενη στρατηγική για τον ανασχεδιασμό της εκπαίδευσης και τις σχετικές μεταρρυθμίσεις, επιβεβαιώνοντας τη βούληση της ΕτΠ να εξακολουθήσει να συνεργάζεται μαζί της και με τους άλλους αρμόδιους φορείς. Αυτή η συνεργασία πρέπει να καλύπτει όλους τους τομείς στους οποίους οι τοπικές και περιφερειακές αρχές διαθέτουν ειδικές αρμοδιότητες, συμπεριλαμβανομένης –όχι όμως αποκλειστικά– της σύζευξης των πολιτικών επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης με τις τοπικές και περιφερειακές στρατηγικές οικονομικής ανάπτυξης, όπως αναφέρεται εξάλλου και στην υπό εξέταση ανακοίνωση.

Βρυξέλλες, 12 Απριλίου 2013

Ο Πρόεδρος
της Επιτροπής των Περιφερειών
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

III

(Προπαρασκευαστικές πράξεις)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

100Η ΣΥΝΟΔΟΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΗΣ 11ΗΣ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ ΚΑΙ 12ΗΣ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2013

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους»

(2013/C 139/11)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

— επαναλαμβάνει ότι η ανάληψη δράσης σε ευρωπαϊκό επίπεδο υπέρ των απόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι αναγκαία για την επίτευξη του στόχου που όρισε η ΕΕ στα πλαίσια της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και ο οποίος συνίσταται στη μείωση του αριθμού των ατόμων που αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο της φτώχειας ή του κοινωνικού αποκλεισμού κατά τουλάχιστον 20 εκατομμύρια έως το 2020·

— αναγνωρίζει ότι η αλλαγή νομικής βάσης για το πρόγραμμα (άρθρο 174 ΣΛΕΕ) είναι εύστοχη, προτείνει όμως να υιοθετηθεί από το 2014 διττή νομική βάση, με τη χρήση και του άρθρου 39 της ΣΛΕΕ, προκειμένου να διατηρηθεί η συνέχεια και η σχέση με τους στόχους της κοινής γεωργικής πολιτικής·

— επιδοκιμάζει την πρόθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να προχωρήσει πέρα από τον βασικό στόχο του υφιστάμενου προγράμματος υπέρ των απόρων, εκτιμώντας ότι ο συνδυασμός της επισιτιστικής βοήθειας υπέρ των απόρων με δράσεις για την αντιμετώπιση της φτώχειας των νέων και της έλλειψης στέγης καθώς και ο συντονισμός με το ΕΚΤ παρέχει την ευκαιρία για την υλοποίηση πολυλειτουργικών δράσεων και την ταυτόχρονη αντιμετώπιση σημαντικών ελλείψεων σε διάφορες βασικές ανάγκες·

— εκφράζει την ικανοποίησή της που η πρόταση της Επιτροπής παρέχει στις τοπικές και στις περιφερειακές αρχές τη δυνατότητα να διαδραματίσουν ενεργό ρόλο στην παροχή βοήθειας σε όσους έχουν ανάγκη·

— απορρίπτει την αρχή της εθελοντικής συμμετοχής των κρατών μελών, δεδομένου ότι κάτι τέτοιο ενδέχεται να στερήσει από τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης την πρόσβαση στο Ταμείο, χωρίς κανέναν συμμετοχικό και δημοκρατικό μηχανισμό συνεννόησης σε ευρωπαϊκό ή εθνικό επίπεδο και χωρίς συνυπολογισμό των στόχων της καταπολέμησης της φτώχειας και του αποκλεισμού σε υπο-εθνικό επίπεδο·

— είναι της άποψης ότι το πρόγραμμα για τις περιοχές που έχουν πληγεί από την οικονομική κρίση και τις περιοχές συνοχής θα πρέπει να χρηματοδοτείται εξ ολοκλήρου από κοινοτικά κονδύλια, διότι αποτελεί δείγμα συνοχής από τους πολίτες της Ευρώπης, των περιφερειών και των λαών της·

— τονίζει ότι το προτεινόμενο επίπεδο χρηματοδότησης είναι πολύ χαμηλό, ενώ το σημερινό επίπεδο των οικονομικών πόρων περικόπτεται σημαντικά (κατά 30 % στην πρόταση της Επιτροπής, και κατά 40 % στην πρόταση του Συμβουλίου) και απευθύνει έκκληση το επίπεδο της χρηματοδότησης να διατηρηθεί τουλάχιστον στα σημερινά επίπεδα.

Εισηγητής	ο κ. Ossi MARTIKAINEN (FI/ALDE), Πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου του Lapinlahti
Έγγραφο αναφοράς	Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους COM(2012) 617 final/2

I. **ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ**

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

1. επαναλαμβάνει ότι η ανάληψη δράσης σε ευρωπαϊκό επίπεδο υπέρ των απόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι αναγκαία για την επίτευξη του στόχου που όρισε η ΕΕ στα πλαίσια της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και ο οποίος συνίσταται στη μείωση του αριθμού των ατόμων που αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο της φτώχειας ή του κοινωνικού αποκλεισμού κατά τουλάχιστον 20 εκατομμύρια έως το 2020. Ο στόχος αυτός καθίσταται ακόμη πιο πιεστικός, δεδομένου ότι το 2011 119,6 εκατομμύρια άτομα ήταν εκτεθειμένα στον κίνδυνο της φτώχειας ή του κοινωνικού αποκλεισμού, ήτοι σημειώθηκε αύξηση κατά 6 εκατομμύρια σε σύγκριση με το 2009. Η απομάκρυνση από τους στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» καθιστά ακόμη πιο ακατανόητο το γεγονός ότι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 7ης και 8ης Φεβρουαρίου 2013 πρότεινε να μειωθούν κατά 1 δισ. ευρώ οι πιστώσεις που χορηγούνται για την ευρωπαϊκή βοήθεια προς τους άπορους·

2. αναγνωρίζει ότι η αλλαγή νομικής βάσης για το πρόγραμμα (άρθρο 174 ΣΛΕΕ) είναι εύστοχη, προτείνει όμως να υιοθετηθεί από το 2014 διττή νομική βάση, με τη χρήση και του άρθρου 39 της ΣΛΕΕ, προκειμένου να διατηρηθεί η συνέχεια και η σχέση με τους στόχους της κοινής γεωργικής πολιτικής·

3. τονίζει τη σημασία της αρχής της επικουρικότητας κατά τη διαμόρφωση μιας αποτελεσματικής στρατηγικής όσον αφορά τη βοήθεια προς τους απόρους·

4. επικρίνει το γεγονός ότι η πρόταση της Επιτροπής στερείται συνέπειας έναντι της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», δεδομένου ότι στην πρόταση παραλείπεται οιαδήποτε αναφορά στον δείκτη του αριθμού ατόμων που απειλούνται από φτώχεια, ενώ πρόκειται για έναν από τους τρεις δείκτες που χρησιμοποιούνται στη στρατηγική «Ευρώπη 2020» για την αξιολόγηση του ευρωπαϊκού στόχου σε θέματα κοινωνικής ένταξης και μείωσης της φτώχειας·

5. θεωρεί σημαντικό και κατανοητό το γεγονός ότι η Επιτροπή έχει 1) προτείνει μια νέα νομική βάση, που να προλαμβάνει κάθε διένεξη προς αποφυγή κυρώσεων από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων σχετικά με την απόκτηση των προϊόντων της επισιτιστικής βοήθειας στις αγορές και 2) έχει υποβάλει, όσον αφορά τους στόχους, ένα νέο ευρύτερο πρόγραμμα που χαράσσει ένα πλαίσιο για τη συνέχιση της βοήθειας και παράλληλα καθιστά τα αποτελέσματά της πιο ουσιαστικά και βιώσιμα·

6. εκτιμά ότι, ο συνδυασμός της επισιτιστικής βοήθειας υπέρ των απόρων με δράσεις για την αντιμετώπιση της φτώχειας των νέων και της έλλειψης στέγης καθώς και ο συντονισμός με το ΕΚΤ παρέχει την ευκαιρία για την υλοποίηση πολυλειτουργικών δράσεων και την ταυτόχρονη αντιμετώπιση σημαντικών ελλείψεων σε διάφορες βασικές ανάγκες·

7. επιδοκιμάζει την πρόθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να προχωρήσει πέρα από τον βασικό στόχο του υφιστάμενου προγράμματος υπέρ των απόρων, εκφράζει όμως σοβαρές ανησυχίες μήπως η διεύρυνση του καταλόγου των πτυχών της φτώχειας στις οποίες καλείται να ανταποκρίνεται το νέο ταμείο καταλήξει να διαχέει τον τελικό του αντίκτυπο, πολύ περισσότερο μάλιστα που, σύμφωνα με τη θέση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, οι πόροι κινδυνεύουν να περικοπούν κατά περίπου 30 % (3,5 δισ. € για το ΠΔΤΑ κατά την περίοδο 2007-2013 και 2,5 δισ. € για την περίοδο 2014-2020)·

8. υπενθυμίζει ότι οι διοικητικές διαδικασίες του ΕΚΤ έχουν αποδειχτεί προβληματικές σε πολλές περιπτώσεις για τους ενδιαφερομένους και ζητά, προκειμένου το νέο Ταμείο να ανταποκριθεί στις βασικές ανάγκες της απόρων, να αποφευχθεί ένας υπερβολικά λεπτομερής κανονισμός·

9. πιστεύει ότι, δεδομένης της παρατεταμένης χρηματοπιστωτικής κρίσης, το ταμείο παροχής βοήθειας στους απόρους δεν θα πρέπει να λαμβάνει πόρους από το ΕΚΤ, αλλά να έχει τη δική του μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση μέσω της παροχής των αναγκαίων οικονομικών πόρων στο πλαίσιο του κεφαλαίου 2 του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου·

10. εκφράζει την ικανοποίησή της που η πρόταση της Επιτροπής παρέχει στις τοπικές και στις περιφερειακές αρχές τη δυνατότητα να διαδραματίσουν ενεργό ρόλο στην παροχή βοήθειας σε όσους έχουν ανάγκη και πιστεύει ότι ο ενεργός αυτός ρόλος μπορεί να συμβάλει στη μείωση των διοικητικών επιβαρύνσεων και διαδικασιών, επειδή οι τοπικές και περιφερειακές αρχές έχουν αναπτύξει με επιτυχία και χρησιμοποιούν για τις δικές τους δραστηριότητες διαδικασίες και κανόνες ελέγχου με βάση την εθνική και την κοινοτική νομοθεσία·

11. υπενθυμίζει τη στρατηγική της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας (ΠΟΥ) «Υγεία 21 – Υγεία για όλους τον 21ο αιώνα», όπου τονίζεται η επιτακτική ανάγκη μείωσης των κοινωνικών και οικονομικών ανισοτήτων για τη βελτίωση της υγείας του συνόλου του πληθυσμού. Παράλληλα, η ΠΟΥ ζητά να ληφθούν μέτρα που θα απευθύνονται ειδικά στους απόρους και όσους πάσχουν από κακή υγεία, να αντιμετωπιστούν οι ελλείψεις υπηρεσιών υγείας και να καταπολεμηθούν τα κοινωνικά μειονεκτήματα και τα μειονεκτήματα από άποψη υγείας (σημείο ΙΙ του προοιμίου της διακήρυξης της ΠΟΥ με τίτλο «Υγεία 21», που υιοθετήθηκε κατά την 51η ολομέλεια της οργάνωσης)·

12. επισημαίνει ότι, αν και το πρόγραμμα επισιτιστικής βοήθειας υπέρ των απόρων στη νέα μορφή του συνδυάζεται με άλλα μέσα κοινωνικής ενσωμάτωσης και αλληλεγγύης, το ιστορικό του και οι προηγούμενες δράσεις στα πλαίσια της ΚΓΠ δικαιολογούνται πλήρως, δεδομένου ότι στην ουσία η ΚΓΠ επιδιώκει να εξασφαλίσει επαρκή και προσιτά από οικονομική άποψη τρόφιμα στους πολίτες της ΕΕΕΕ (άρθρο 39 παράγραφος 1 στοιχείο ε)) και να εγγυάται την ασφάλεια εφοδιασμού (άρθρο 39 παράγραφος 1 στοιχείο δ))·

13. θεωρεί συνεπώς, ότι ακόμη και τα νέα προγράμματα θα πρέπει να διατηρήσουν τη δυνατότητα χρησιμοποίησης πλεονασμάτων γεωργικών προϊόντων. Ωστόσο, η προσφυγή στα πλεονάσματα δεν θα πρέπει να αφαιρείται από τον προϋπολογισμό του Ταμείου·

14. πιστεύει ότι είναι σημαντικό στο πλαίσιο της πρότασης κανονισμού να δοθεί στην Επιτροπή, στις εθνικές αρχές και στις τοπικές και περιφερειακές αρχές ένα σαφές σύνολο κανόνων και η δυνατότητα να αντιμετωπίζουν τυχόν ορατές ελλείψεις, επειδή το θέμα αφορά έναν ιδιαίτερα ευαίσθητο τομέα δραστηριότητας από άποψη εμπιστοσύνης του κοινού και νομιμότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις αποκλίνουν όσον αφορά την αναγκαιότητα, τη λειτουργία και τα αποτελέσματα του εν λόγω τομέα δραστηριότητας στα διάφορα κράτη μέλη και στις περιφέρειές τους·

15. απορρίπτει την αρχή της εθελοντικής συμμετοχής των κρατών μελών, δεδομένου ότι κάτι τέτοιο ενδέχεται να στερήσει από τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης την πρόσβαση στο Ταμείο, χωρίς κανέναν συμμετοχικό και δημοκρατικό μηχανισμό συνεννόησης σε ευρωπαϊκό ή εθνικό επίπεδο και χωρίς συνυπολογισμό των στόχων της καταπολέμησης της φτώχειας και του αποκλεισμού σε υπο-εθνικό επίπεδο·

16. είναι της άποψης ότι το πρόγραμμα πρέπει για τις περιοχές που έχουν πληγεί από την οικονομική κρίση και τις περιοχές συνοχής να χρηματοδοτείται εξ ολοκλήρου από κοινοτικά κονδύλια·

17. καλεί τα θεσμικά όργανα να λάβουν υπόψη το γεγονός ότι η συγχρηματοδότηση μπορεί να οδηγήσει σε μια κατάσταση μη χρησιμοποίησης του Ταμείου, παρόλο που αυτό είναι απαραίτητο για την οικονομική και κοινωνική κατάσταση πολλών περιοχών·

18. καλεί την Επιτροπή, όπως και σε προηγούμενη γνωμοδότησή της, να συνεχίσει να αξιολογεί κατά πόσο οι χρηματοδοτικοί πόροι που διατίθενται σε αυτό το Ταμείο είναι επαρκείς και υπενθυμίζει ότι το προηγούμενο επίπεδο χρηματοδότησης (500 εκατ. ευρώ ανά έτος) ήταν ανεπαρκές· για διάφορους λόγους, οι ανάγκες σήμερα έχουν αυξηθεί πράγμα που σημαίνει ότι το προτεινόμενο επίπεδο χρηματοδότησης είναι πολύ χαμηλό, ενώ το σημερινό επίπεδο των οικονομικών πόρων περικόπτεται σημαντικά (κατά 30 % στην πρόταση της Επιτροπής, και κατά 40 % στην πρόταση του Συμβουλίου)· απευθύνει έκκληση το επίπεδο της χρηματοδότησης να διατηρηθεί τουλάχιστον στα σημερινά επίπεδα·

Οι λεπτομερείς εξηγήσεις και οι πολιτικές συστάσεις της ΕτΠ

19. αναγνωρίζει ότι επαρκής, ποικίλη και υγιεινή τροφή αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα σε πολλές διεθνείς συμφωνίες και δηλώσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα, το οποίο θα πρέπει να εξασφαλίζεται για όλους τους πολίτες και τους κατοίκους της ΕΕ και σε όλα τα επίπεδα·

20. υπενθυμίζει ότι η έλλειψη τροφής στους πλέον άπορους πολίτες οφείλεται σε πολλούς διαφορετικούς αλλά και αλληλένδετους παράγοντες, όπως:

— οι δημογραφικές τάσεις και παγκόσμιες αλλαγές στις γεωργικές αγορές προϊόντων καθώς και στη γεωργική και εμπορική πολιτική·

— οι ελλείψεις στην εσωτερική αγορά στον τομέα των γεωργικών προϊόντων και η έλλειψη διαφάνειας στην αλυσίδα αξίας των τροφίμων·

— η μείωση των εκτάσεων που είναι κατάλληλες για την παραγωγή τροφίμων και η υπερβολική χρήση τους για την παραγωγή ενεργειακών καλλιεργειών·

— ορισμένα μέτρα της ΕΕ και εμπόδια γραφειοκρατικού χαρακτήρα που δυσχεραίνουν την παραγωγή ενεργειακών καλλιεργειών για ίδια χρήση ή την διάθεσή τους στην αγορά σε μικρές ποσότητες·

— οι διαρθρωτικές αλλαγές σε πολλές αγροτικές περιοχές·

— οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στην απασχόληση και την αγοραστική δύναμη·

— η ανεργία και η συνακόλουθη αύξηση των θυλάκων φτώχειας οικογενειών και παιδιών·

— η αστάθεια στις γειτονικές περιοχές της Ένωσης·

21. θεωρεί ότι για την επίλυση αυτών των μεγάλων και πολυδιάστατων προβλημάτων απαιτούνται αποτελεσματικές ενωσιακές πολιτικές και χρηματοδότηση·

22. πιστεύει ότι, προκειμένου να εξασφαλιστεί επαρκής και ποικίλη τροφή στους πολίτες της ΕΕ, η ΚΓΠ πρέπει να συνεχίσει να διαδραματίζει θεμελιώδη ρόλο· ζητεί τη μεταρρύθμιση της γεωργικής πολιτικής με τέτοιο τρόπο ώστε η διαμόρφωση των τιμών των τροφίμων στην αγορά να είναι διαφανής και η πρωτογενής γεωργική παραγωγή να παραμένει κερδοφόρα σε όλες τις περιοχές της Ένωσης·

23. εκτιμά ότι, αν και οι τάσεις της αγοράς, η εξέλιξη των αποδόσεων κατά τη διάρκεια των τελευταίων πέντε ετών και οι αλλαγές στα πρότυπα κατανάλωσης έχουν μειώσει τα πλεονάσματα γεωργικών προϊόντων, αυτά μπορεί να συνεχίσουν να συσσωρεύονται στο μέλλον και η χρήση τους για την υποστήριξη των απόρων είναι καθοριστικής σημασίας για τη νομιμότητα της Ένωσης·

24. υπογραμμίζει ότι το σημείο 12 ανωτέρω μπορεί να δικαιολογηθεί από το γεγονός ότι από την αρχή η ΚΓΠ υπήρξε ένας από τους βασικούς τομείς της πολιτικής της ΕΕ και θα πρέπει να παραμείνει ως έχει. Η συμπερίληψή της στη νομική βάση για το νέο ταμείο (διπλό νομοθετικό πλαίσιο) θα εξασφαλίσει τη μακροπρόθεσμη συνέχιση της βοήθειας υπέρ των απόρων, παρά το γεγονός ότι οι τρέχουσες προκλήσεις μπορεί να επιβάλουν μακροπρόθεσμες δεσμεύσεις όσον αφορά τη χρηματοδότηση άλλων πολιτικών της ΕΕ, όπως η πολιτική συνοχής·

25. υπενθυμίζει ότι η κοινωνικοοικονομική κατάσταση των ευρωπαϊκών περιφερειών διαφέρει επίσης στο εσωτερικό των κρατών μελών και πιστεύει ότι το προτεινόμενο πρόγραμμα είναι ένα απαραίτητο συμπλήρωμα της ευρωπαϊκής συνοχής και αλληλεγγύης, στο όνομα των δράσεων που αναλαμβάνονται από τα κράτη μέλη και τις περιφερειακές και τοπικές αρχές τους· με αυτή την έννοια, το προτεινόμενο πρόγραμμα βασίζεται σταθερά στις κοινές αξίες της ΕΕ και στη θεμελιώδη ιδέα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης·

26. θεωρεί, στο πλαίσιο του νέου Ταμείου, σημαντικό τον συνδυασμό διαφόρων στόχων προκειμένου να αποφευχθούν τα αίτια της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, διότι η έλλειψη στέγης, η ελλιπής διατροφή και η δυσχερής κατάσταση οικογενειών

με παιδιά είναι παράγοντες που αλληλοεπηρεάζονται. Η ΕτΠ υπενθυμίζει ωστόσο ότι πριν από το νέο Ταμείο άλλα προγράμματα είχαν ως επίκεντρο την τροφή, η έλλειψη της οποίας εξελίχθηκε σε πολλές περιοχές σε ένα πραγματικό και μακροπρόθεσμο πρόβλημα. Ως εκ τούτου, η ΕτΠ καλεί τα κράτη μέλη και τις περιφέρειες να τονίσουν τη σημασία της επισιτιστικής βοήθειας για την υλοποίηση των προγραμμάτων και, στη βάση αυτή, να βοηθήσουν τους πολίτες να επωφεληθούν από προγράμματα και μέτρα που μειώνουν την έλλειψη στέγης και τον κοινωνικό αποκλεισμό·

27. επισημαίνει, στη βάση των προηγούμενων σημείων 16-18 ότι

— η εξ ολοκλήρου χρηματοδότηση του προγράμματος για τους άπορους από τον κοινοτικό προϋπολογισμό στις χειρότερα πληγείσες περιοχές δικαιολογείται από το γεγονός ότι αποτελεί δείγμα συνοχής από τους πολίτες της Ευρώπης, των περιφερειών και των λαών της·

— η προτεινόμενη συγχρηματοδότηση του Ταμείου μπορεί να προσεγγιστεί από δύο πλευρές. Από τη μια πλευρά, η συγχρηματοδότηση μπορεί, σε ορισμένες περιπτώσεις, να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων, καθώς και τη δέσμευση σε αυτά των εθνικών και περιφερειακών αρχών· από την άλλη, ενδέχεται να μειώσει το ενδιαφέρον συμμετοχής στα προγράμματα και ως εκ τούτου να οδηγήσει σε απώλεια ευκαιριών που χρειάζονται σε πολλές περιοχές. Η ΕτΠ επισημαίνει ότι στη σημερινή οικονομική κατάσταση είναι μεγάλος ο κίνδυνος της δεύτερης προσέγγισης και καλεί τα θεσμικά όργανα να εξετάσουν εκ νέου το ποσοστό συγχρηματοδότησης κατά 85 %·

— οι περικοπές του προϋπολογισμού κατά 30-40 % αποτελούν κοντόφθαλμη προσέγγιση, εφόσον τα προηγούμενα έτη κατά την παρακολούθηση των προγραμμάτων επισιτιστικής βοήθειας στους απόρους και στις εκθέσεις από τις συναντήσεις των ενδιαφερόμενων μερών είχε καταδειχθεί ότι το ποσό που απαιτείται είναι περίπου 680 εκατομμύρια ευρώ το έτος, πράγμα που σημαίνει ποσοστό αύξησης των πρόσθετων αναγκών ίσο με τις περικοπές που σχεδιάζονται.

II. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΕΣ ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΕΣ

Τροπολογία 1

Προοίμιο

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 175 παράγραφος 3,	Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 175 τρίτο εδάφιο και το άρθρο 39 παράγραφος 1,

Αιτιολογία

Προκύπτει από την τροπολογία που προτείνεται για τα σημεία 2 και 12 της γνωμοδότησης.

Τροπολογία 2

Αιτιολογική σκέψη 7

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
(7) Η Επιτροπή, για να ορίσει κατάλληλο δημοσιονομικό πλαίσιο, θα πρέπει να καθιερώσει, μέσω εκτελεστικών πράξεων, μια ετήσια κατανομή των συνολικών πόρων ανά κράτος μέλος με μια αντικειμενική και διαφανή μέθοδο που να αντανακλά τις διαφορές στη φτώχεια και στην υλική στέρηση.	(7) Η Επιτροπή, για να ορίσει κατάλληλο δημοσιονομικό πλαίσιο, θα πρέπει να καθιερώσει, μέσω εκτελεστικών πράξεων, μια ετήσια κατανομή των συνολικών πόρων ανά κράτος μέλος με μια αντικειμενική και διαφανή μέθοδο που να αντανακλά τις διαφορές στη φτώχεια και στην υλική στέρηση καθώς και το κατώφλι σχετικής φτώχειας.

Αιτιολογία

Δεδομένου ότι η σχετική φτώχεια είναι δείκτης που προβλέπεται στη στρατηγική «Ευρώπη 2020» και χρησιμοποιείται από την Eurostat, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στα πλαίσια του Ταμείου.

Τροπολογία 3

Νέα αιτιολογική σκέψη μετά από την αιτιολογική σκέψη 8

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
	Προκειμένου να αντιμετωπίζονται όσο το δυνατόν πιο αποτελεσματικά και πρόσφορα οι ανάγκες των απόρων, και σύμφωνα και με το Κοινό Στρατηγικό Πλαίσιο, η αρχή της σύμπραξης θα πρέπει να εφαρμόζεται σε όλα τα στάδια λειτουργίας του Ταμείου.

Τροπολογία 4

Αιτιολογική σκέψη 35

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
Η συχνότητα των λογιστικών ελέγχων των πράξεων θα πρέπει να είναι ανάλογη με το μέγεθος της ενωσιακής στήριξης που παρέχεται από το Ταμείο. Συγκεκριμένα, ο αριθμός των διενεργούμενων λογιστικών ελέγχων θα πρέπει να μειώνεται, όταν η συνολική επιλέξιμη δαπάνη μιας πράξης δεν υπερβαίνει τα 100 000 ευρώ. Παρόλα αυτά, θα πρέπει να υπάρχει δυνατότητα διενέργειας λογιστικών ελέγχων ανά πάσα στιγμή, όταν υπάρχουν ενδείξεις παρατυπίας ή απάτης ή στο πλαίσιο δείγματος ελέγχου. Για να είναι το επίπεδο των λογιστικών ελέγχων της Επιτροπής ανάλογο με τον κίνδυνο, η Επιτροπή θα πρέπει να είναι σε θέση να μειώνει το ελεγκτικό της έργο σε σχέση με τα επιχειρησιακά προγράμματα όταν δεν υπάρχουν σημαντικές ανεπάρκειες ή όταν είναι αξιόπιστη η ελεγκτική αρχή. Επιπλέον, στο πεδίο εφαρμογής των λογιστικών ελέγχων θα πρέπει να λαμβάνεται πλήρως υπόψη ο σκοπός και τα χαρακτηριστικά των στοχευόμενων πληθυσμών του Ταμείου.	Η συχνότητα των λογιστικών ελέγχων των πράξεων θα πρέπει να είναι ανάλογη με το μέγεθος της ενωσιακής στήριξης που παρέχεται από το Ταμείο. Συγκεκριμένα, ο αριθμός των διενεργούμενων λογιστικών ελέγχων θα πρέπει να μειώνεται, όταν η συνολική επιλέξιμη δαπάνη μιας πράξης δεν υπερβαίνει τα 100 000 ευρώ. Παρόλα αυτά, θα πρέπει να υπάρχει δυνατότητα διενέργειας λογιστικών ελέγχων ανά πάσα στιγμή, όταν υπάρχουν ενδείξεις παρατυπίας ή απάτης ή στο πλαίσιο δείγματος ελέγχου. Για να είναι το επίπεδο των λογιστικών ελέγχων της Επιτροπής ανάλογο με τον κίνδυνο, η Επιτροπή θα πρέπει να είναι σε θέση να μειώνει το ελεγκτικό της έργο σε σχέση με τα επιχειρησιακά προγράμματα όταν δεν υπάρχουν σημαντικές ανεπάρκειες ή όταν είναι αξιόπιστη η ελεγκτική αρχή. Επιπλέον, στο πεδίο εφαρμογής των λογιστικών ελέγχων θα πρέπει να λαμβάνεται πλήρως υπόψη ο σκοπός και τα χαρακτηριστικά των στοχευόμενων πληθυσμών του Ταμείου. Κατά την αξιολόγηση της ανάγκης λογιστικών ελέγχων, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κάθε μέτρο που έχει συμβάλει στην ανάπτυξη δημόσιων πρακτικών ελέγχου και εξουσιών που οι αρμόδιες τοπικές και περιφερειακές αρχές έχουν ήδη εφαρμόσει σε μέτρα και δράσεις για την υποστήριξή τους. Ομοίως, θα πρέπει να εξεταστεί κατά πόσον οι δραστηριότητες των οργανισμών-εταίρων κατά την εκτέλεση πράξεων μπορεί να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της δημόσιας χρηματοδότησης και των πρακτικών ελέγχου που συνδέονται με αυτή, καθώς και με την έκταση των δραστηριοτήτων του οργανισμού και την εμπειρία του.

Τροπολογία 5

Άρθρο 4, παράγραφος 1

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
Το Ταμείο υποστηρίζει εθνικά συστήματα μέσω των οποίων διανέμονται στους απόρους τρόφιμα και βασικά καταναλωτικά αγαθά για την προσωπική χρήση των αστέγων ή των παιδιών, μέσω οργανώσεων-εταίρων που επιλέγονται από κράτη μέλη.	Το Ταμείο υποστηρίζει εθνικά συστήματα μέσω των οποίων διανέμονται στους απόρους, με την ενεργό συμμετοχή των τοπικών και των περιφερειακών αρχών, υγιεινά και ποικίλα τρόφιμα και βασικά καταναλωτικά αγαθά για την προσωπική χρήση των αστέγων ή των παιδιών, μέσω οργανώσεων-εταίρων που επιλέγονται από κράτη μέλη.

Τροπολογία 6

Άρθρο 5, παράγραφος 3

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
(3) Η στήριξη από το Ταμείο εφαρμόζεται σε στενή συνεργασία μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών.	(3) Η στήριξη από το Ταμείο ~~εφαρμόζεται σε~~ κατανέμεται βάσει ~~στενή συνεργασία~~ στενής συνεργασίας μεταξύ της Επιτροπής, ~~και~~ των κρατών μελών και των ενδιαφερόμενων οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης **και οργανώσεων-εταίρων, προκειμένου να μεγιστοποιείται ο αντίκτυπός της**.

Αιτιολογία

Η εκτίμηση αντικτύπου που συνοδεύει τη νομοθετική πρόταση, στο Παράρτημά της 2 (σελ. iii) διευκρινίζει τα τρία διαφορετικά συστήματα διαχείρισης του ΠΔΤΑ που εντοπίστηκαν στα κράτη μέλη της ΕΕ, ορισμένα εκ των οποίων προβλέπουν την άμεση συμμετοχή των πρωτοβάθμιων και δευτεροβάθμιων οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και των πλησιέστερων στους δικαιούχους οργανώσεων-εταίρων.

Τροπολογία 7

Άρθρο 5, παράγραφος 6

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
(6) Σύμφωνα με τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν τον συντονισμό με το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και με άλλες πολιτικές και μέσα της Ένωσης.	(6) Σύμφωνα με τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν τον συντονισμό με το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και με άλλες πολιτικές και μέσα της Ένωσης, ειδικότερα δε με τις δράσεις της ΕΕ στον τομέα της πολιτικής για την υγεία, όπως λ.χ. το τρίτο πολυετές πρόγραμμα δράσης της ΕΕ στον τομέα της υγείας για την περίοδο 2014-2020.

Αιτιολογία

Στη γνωμοδότησή της CdR 67/2012 σχετικά με το πρόγραμμα «Υγεία για την ανάπτυξη», η Επιτροπή των Περιφερειών *«υπογραμμίζει σχετικά, ότι μια βιώσιμη πολιτική για την υγεία πρέπει πάντοτε να λαμβάνει υπόψη τους παράγοντες που ωφελούν την υγεία και προλαμβάνουν τις ασθένειες, όπως είναι οι κοινωνικές συνθήκες, ο τρόπος ζωής, ο πολιτισμός, το επίπεδο εκπαίδευσης, οι περιβαλλοντικοί παράγοντες και οι κοινωνικές συνθήκες»*.

Τροπολογία 8

Άρθρο 5, παράγραφος 8

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη διασφαλίζουν την αποτελεσματικότητα του Ταμείου, ιδίως μέσω της παρακολούθησης, της υποβολής εκθέσεων και της αξιολόγησης.	Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη διασφαλίζουν την αποτελεσματικότητα του Ταμείου, ιδίως μέσω της παρακολούθησης, της υποβολής εκθέσεων και της αξιολόγησης καθώς και με τη στενή και τακτική διαβούλευση των τοπικών και των περιφερειακών αρχών και των οργανώσεων εταίρων κατά την εφαρμογή των μέτρων του Ταμείου στην αξιολόγηση του αντικτύπου.

Τροπολογία 9

Άρθρο 5 – νέο ψηφίο μετά το ψηφίο 12

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
	Η Ευρωπαϊκή τυπολογία για την έλλειψη στέγης και τον αποκλεισμό λόγω κατοικίας (τυπολογία ETHOS – European Typology of Homelessness and Housing Exclusion) θα μπορούσε να αποτελέσει ένα από τα κριτήρια για την χορήγηση πόρων του Ταμείου.

Αιτιολογία

Το φαινόμενο των αστέγων ή ο αποκλεισμός που συνδέεται με τη στέγαση γίνονται αντιληπτά κατά διαφορετικό τρόπο στις διάφορες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αντιμετωπίζονται διαφορετικά. Η τυπολογία ETHOS καταρτίστηκε με βάση μια εις βάθος ανάλυση των διαφόρων ανά κράτος ισχυόντων ορισμών και των καταστάσεων που αντιμετωπίζουν οι σχετικές οργανώσεις στην καθημερινή τους δράση.

Τροπολογία 10

Άρθρο 5 – νέο ψηφίο μετά το ψηφίο 12

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
	Η Επιτροπή, τα κράτη μέλη και οι οργανώσεις-εταίροι συμβάλλουν στην καταπολέμηση της σπατάλης τροφίμων σε κάθε στάδιο της αλυσίδας διανομής, συμπεριλαμβανομένων του εφοδιασμού τροφίμων και της κατάρτισης των δικαιούχων προς αυτόν τον σκοπό.

Αιτιολογία

Η σπατάλη τροφίμων πρέπει να απασχολήσει σοβαρά την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως ζήτησε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στο ψήφισμά του της 19ης Ιανουαρίου 2012. Ας σημειωθεί ότι η Επιτροπή εκτιμά ότι η συνολική σπατάλη τροφίμων σε όλο το μήκος της αλυσίδας ανέρχεται σε 190 kg ανά Ευρωπαίο ανά έτος. Οι δράσεις για την καταπολέμηση της σπατάλης θα μπορούσαν να αφορούν, ειδικότερα, τα εξής: διασαφήνιση ορισμένων επισημάνσεων σχετικών με την υγεία που απορρέουν από την ευρωπαϊκή νομοθεσία και τοποθετούνται στα γεωργικά και άλλα προϊόντα διατροφής, όπως «ημερομηνία λήξεως» και «ανάλωση κατά προτίμηση μέχρι»· επανεξέταση της ευρωπαϊκής νομοθεσίας σχετικά με τους κανόνες διάθεσης στην αγορά των γεωργικών προϊόντων (ιδίως στον τομέα των οπωροκηπευτικών), ώστε να προωθηθεί η προσφορά οπωροκηπευτικών μη ταξινομημένων κατά μέγεθος· απαίτηση από τους μεγάλους διανομείς να διαθέτουν δωρεάν τα απώλητα τρόφιμα.

Τροπολογία 11

Άρθρο 6, παράγραφος 1

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
Οι συνολικοί πόροι που διατίθενται για δημοσιονομική ανάληψη υποχρεώσεων από το Ταμείο για την περίοδο 2014-2020 ανέρχονται σε 2 500 000 000 ευρώ σε τιμές 2011, σύμφωνα με την ετήσια ανάλυση που παρουσιάζεται στο παράρτημα II.	Οι συνολικοί πόροι που διατίθενται για δημοσιονομική ανάληψη υποχρεώσεων από το Ταμείο για την περίοδο 2014-2020 ανέρχονται σε ~~2 500 000 000~~ 3 500 000 000 ευρώ σε τιμές 2011, σύμφωνα με την ετήσια ανάλυση που παρουσιάζεται στο παράρτημα II.

Τροπολογία 12

Άρθρο 6, παράγραφος 3

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
3. Η Επιτροπή εκδίδει απόφαση, μέσω εκτελεστικών πράξεων, που ορίζει την ετήσια κατανομή των συνολικών πόρων ανά κράτος μέλος, σύμφωνα με το άρθρο 84 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ.… (κανονισμός για τις κοινές διατάξεις), με την επιφύλαξη της παραγράφου 4 του ίδιου άρθρου και λαμβανομένων υπόψη των ακόλουθων δεικτών που καθόρισε η Eurostat:	3. Η Επιτροπή εκδίδει απόφαση, μέσω εκτελεστικών πράξεων, που ορίζει την ετήσια κατανομή των συνολικών πόρων ανά κράτος μέλος, σύμφωνα με το άρθρο 84 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ.… (κανονισμός για τις κοινές διατάξεις), με την επιφύλαξη της παραγράφου 4 του ίδιου άρθρου και λαμβανομένων υπόψη των ακόλουθων δεικτών που καθόρισε η Eurostat:
	α) κατώφλι σχετικής φτώχειας, ήτοι το ποσοστό του πληθυσμού που ζει σε νοικοκυριό που διαθέτει εισόδημα χαμηλότερο ή ίσο του 60 % του διάμεσου εθνικού εισοδήματος·
α) πληθυσμός που υποφέρει από σοβαρή υλική στέρηση·	β) πληθυσμός που υποφέρει από σοβαρή υλική στέρηση·
β) πληθυσμός που ζει σε νοικοκυριά με πολύ χαμηλή ένταση εργασίας.	~~β~~ γ) πληθυσμός που ζει σε νοικοκυριά με πολύ χαμηλή ένταση εργασίας.

Τροπολογία 13

Νέο άρθρο μετά το άρθρο 11

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
	Εθνική επιτροπή παρακολούθησης
	1. Έκαστο κράτος μέλος συγκροτεί εθνική επιτροπή παρακολούθησης για την εξασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής του επιχειρησιακού του προγράμματος.
	2. Η εθνική επιτροπή παρακολούθησης περιλαμβάνει στη σύνθεσή της τις τοπικές και περιφερειακές δημόσιες αρχές, καθώς και τις οργανώσεις καταπολέμησης της φτώχειας, ενώ συνάπτει εταιρική σχέση με οργανώσεις που εκπροσωπούν τα συμφέροντα των απόρων και με οργανώσεις που δραστηριοποιούνται για τη διανομή βοήθειας στους απόρους.

Τροπολογία 14

Άρθρο 15 – νέα παράγραφος μετά την παράγραφο 3

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
	4. Η Επιτροπή καταρτίζει ενδιάμεση αξιολόγηση του Ταμείου πριν από τον Μάρτιο του 2018 και την υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή των Περιφερειών.

Τροπολογία 15

Άρθρο 17, παράγραφος 3

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
Κατά την εκτέλεση μιας πράξης, οι δικαιούχοι και οι οργανώσεις-εταίροι ενημερώνουν το κοινό σχετικά με την υποστήριξη που έχουν λάβει από το Ταμείο, τοποθετώντας τουλάχιστον μία αφίσα με στοιχεία σχετικά με την πράξη (ελάχιστο μέγεθος A3) που περιλαμβάνει τη χρηματοδοτική υποστήριξη από την Ένωση, σε σημείο εύκολα ορατό από το κοινό, σε κάθε σημείο στο οποίο παρέχονται τα τρόφιμα, τα αγαθά και, ενδεχομένως, τα συνοδευτικά μέτρα, εκτός εάν αυτό είναι αδύνατον λόγω των συνθηκών της διανομής. Οι εν λόγω δικαιούχοι και οι οργανώσεις-εταίροι που διαθέτουν δικτυακούς τόπους παρέχουν επίσης σύντομη περιγραφή της πράξης, που περιλαμβάνει τους στόχους και τα αποτελέσματά της και επισημαίνει τη χρηματοδοτική υποστήριξη από την Ένωση.	Κατά την εκτέλεση μιας πράξης, οι δικαιούχοι και οι οργανώσεις-εταίροι ενημερώνουν το κοινό σχετικά με την υποστήριξη που έχουν λάβει ~~από το Ταμείο, τοποθετώντας τουλάχιστον μία αφίσα με στοιχεία σχετικά με την πράξη (ελάχιστο μέγεθος A3) που περιλαμβάνει τη χρηματοδοτική υποστήριξη από την Ένωση, σε σημείο εύκολα ορατό από το κοινό, σε κάθε σημείο στο οποίο παρέχονται τα τρόφιμα, τα αγαθά και, ενδεχομένως, τα συνοδευτικά μέτρα, εκτός εάν αυτό είναι αδύνατον λόγω των συνθηκών της διανομής~~ **σε σχέση με για** τη διανομή των τροφίμων και των προϊόντων, με τρόπο που να είναι συμβατός με τις δικές τους πρακτικές και τις συνθήκες διανομής, όπως αφίσες και φυλλάδια που παρουσιάζουν τη δραστηριότητα και την υποστήριξη που λαμβάνουν από την Ευρωπαϊκή Ένωση · **, και** παρέχουν, **επίσης**, πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο πρόσβασης σε άλλα μέτρα που υποστηρίζουν τον ίδιο στόχο, **εφαρμόζοντας μηχανισμούς που να συνδυάζουν πληροφόρηση, προσανατολισμό και διαδικασίες κοινωνικής και εργασιακής ένταξης, με στόχο την εξάλειψη της διαγενεακής φτώχειας**. Οι εν λόγω δικαιούχοι και οι οργανώσεις-εταίροι που διαθέτουν δικτυακούς τόπους παρέχουν επίσης σύντομη περιγραφή της πράξης, που περιλαμβάνει τους στόχους και τα αποτελέσματά της και επισημαίνει τη χρηματοδοτική υποστήριξη από την Ένωση.

Αιτιολογία

Βελτίωση της αρχικής διατύπωσης, με διεύρυνση της γενικής κατεύθυνσης της πληροφόρησης σχετικά με άλλου είδους μέτρα που υποστηρίζουν τον ίδιο στόχο, ώστε οι εν λόγω δομές υπηρεσιών προς τους πολίτες να πειλαμβάνουν και άλλους μηχανισμούς βελτίωσης των συνθηκών τους. Η διανομή τροφίμων και άλλων αγαθών θα πρέπει να καταστεί πεδίο όπου όσοι πλήττονται από την κατάσταση αυτή θα συμμετέχουν ενεργά σε μέτρα κοινωνικής και εργασιακής προώθησης.

Τροπολογία 16

Άρθρο 21 παράγραφος 3 πρώτο εδάφιο

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
3. Τα τρόφιμα και τα αγαθά για αστέγους ή για παιδιά μπορούν να αγοράζονται από τις ίδιες τις οργανώσεις-εταίρους.	3. Τα τρόφιμα και τα αγαθά για ~~αστέγους ή για παιδιά~~ τους τελικούς αποδέκτες μπορούν να αγοράζονται από τις ίδιες τις οργανώσεις-εταίρους.

Αιτιολογία

Το Ταμείο απευθύνεται στους απόρους, ένα σύνολο ανθρώπων που χρειάζονται βοήθεια, το οποίο είναι ευρύτερο από τους άστεγους και τα παιδιά αποκλειστικά. Το άρθρο 2 ψηφία (1) και (7), το άρθρο 3 και το άρθρο 21 παράγραφος 4, μεταξύ άλλων, αναφέρονται ρητώς στους άπορους. Με την τροπολογία επιδιώκεται μεγαλύτερη συνέπεια στο κείμενο του Κανονισμού.

Τροπολογία 17

Άρθρο 24 παράγραφος 1 στοιχείο α)

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
α) οι δαπάνες για την αγορά τροφίμων και βασικών καταναλωτικών αγαθών για την προσωπική χρήση των αστέγων ή των παιδιών·	α) οι δαπάνες για την αγορά τροφίμων και βασικών καταναλωτικών αγαθών για την προσωπική χρήση των ~~αστέγων ή των παιδιών~~ τελικών αποδεκτών·

Αιτιολογία

Η αυτή με την τροπολογία 16.

Τροπολογία 18

Άρθρο 24 παράγραφος 1 στοιχείο β)

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
β) εάν τα τρόφιμα ή τα βασικά καταναλωτικά αγαθά για προσωπική χρήση των αστέγων ή των παιδιών αγοράζονται από δημόσιο φορέα ο οποίος τα παρέχει στη συνέχεια σε οργανώσεις-εταίρους, το κόστος μεταφοράς των τροφίμων ή των αγαθών στις αποθήκες των οργανώσεων-εταίρων βάσει κατ' αποκοπήν ποσοστού 1 % των δαπανών που αναφέρονται στο στοιχείο α)·	β) εάν τα τρόφιμα ή τα βασικά καταναλωτικά αγαθά για προσωπική χρήση των τελικών αποδεκτών ~~αστέγων ή των παιδιών~~ αγοράζονται από δημόσιο φορέα ο οποίος τα παρέχει στη συνέχεια σε οργανώσεις-εταίρους, το κόστος μεταφοράς των τροφίμων ή των αγαθών στις αποθήκες των οργανώσεων-εταίρων βάσει κατ' αποκοπήν ποσοστού 1 % των δαπανών που αναφέρονται στο στοιχείο α)·

Αιτιολογία

Η αυτή με την τροπολογία 16.

Βρυξέλλες, 11 Απριλίου 2013

Ο Πρόεδρος
της Επιτροπής των Περιφερειών
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Τιμή συνδρομής 2013 (χωρίς ΦΠΑ, συμπεριλαμβανομένων των εξόδων ταχυδρομείου για κανονική αποστολή)

Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ, σειρές L + C, μόνο έντυπη έκδοση	22 επίσημες γλώσσες της ΕΕ	1 300 EUR ετησίως
Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ, σειρές L + C, έντυπη έκδοση + ετήσιο DVD	22 επίσημες γλώσσες της ΕΕ	1 420 EUR ετησίως
Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ, σειρά L, μόνο έντυπη έκδοση	22 επίσημες γλώσσες της ΕΕ	910 EUR ετησίως
Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ, σειρές L + C, μηνιαίο συγκεντρωτικό DVD	22 επίσημες γλώσσες της ΕΕ	100 EUR ετησίως
Συμπλήρωμα της Επίσημης Εφημερίδας (σειρά S — Δημόσιες συμβάσεις και διαγωνισμοί), DVD, μία έκδοση την εβδομάδα	πολύγλωσσο: 23 επίσημες γλώσσες της ΕΕ	200 EUR ετησίως
Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ, σειρά C — Διαγωνισμοί	γλώσσα(-ες) ανάλογα με τον διαγωνισμό	50 EUR ετησίως

Η συνδρομή στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, που εκδίδεται στις επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι δυνατή σε 22 γλωσσικές εκδόσεις. Περιλαμβάνει τις σειρές L (Νομοθεσία) και C (Ανακοινώσεις και Πληροφορίες).

Για κάθε γλωσσική έκδοση απαιτείται ξεχωριστή συνδρομή.

Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 920/2005 του Συμβουλίου, που δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα L 156 της 18ης Ιουνίου 2005, τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν υποχρεούνται, προσωρινά, να συντάσσουν και να δημοσιεύουν στα ιρλανδικά όλες τις πράξεις. Γι' αυτό, η Επίσημη Εφημερίδα στα ιρλανδικά πωλείται ξεχωριστά.

Η συνδρομή για το Συμπλήρωμα της Επίσημης Εφημερίδας (σειρά S — Δημόσιες συμβάσεις και διαγωνισμοί) περιλαμβάνει 23 επίσημες γλωσσικές εκδόσεις σε ένα ενιαίο πολύγλωσσο DVD.

Με απλή αίτηση, οι συνδρομητές της *Επίσημης Εφημερίδας της Ευρωπαϊκής Ένωσης* έχουν δικαίωμα να λαμβάνουν διάφορα παραρτήματα της Επίσημης Εφημερίδας. Ενημερώνονται για την έκδοση των παραρτημάτων με «Σημείωση για τον αναγνώστη» που δημοσιεύεται στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Πωλήσεις και συνδρομές

Συνδρομές σε διάφορες τιμολογημένες περιοδικές εκδόσεις, όπως η *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, διατίθενται στους εμπορικούς μας αντιπροσώπους. Κατάλογο των εμπορικών μας αντιπροσώπων θα βρείτε στο διαδίκτυο, στη διεύθυνση:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_el.htm

Το EUR-Lex (http://eur-lex.europa.eu) παρέχει άμεση και δωρεάν πρόσβαση στο δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο ιστοχώρος αυτός επιτρέπει την πρόσβαση στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* καθώς και στις Συνθήκες, στη νομοθεσία, στη νομολογία και στις προπαρασκευαστικές πράξεις.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση: http://europa.eu

Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης
2985 Λουξεμβούργο
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

EL